

- בלמ"ס -

דיני ההתגוננות האזרחית – חיקוקים נבחרים

1	..... חוק ההתגוננות האזרחית, תשי"א-1951
36	..... תקנות ההתגוננות האזרחית (השתתפות רשויות מקומיות), תשט"ז-1955
38	..... תקנות ההתגוננות האזרחית (חמרים מסוכנים), התשנ"ב-1991
40	..... תקנות ההתגוננות האזרחית (ציוד מפעלים ומוסדות ואימון עובדיהם), תשל"ג-1973
46	..... תקנות ההתגוננות האזרחית (ערכות מגן), התשנ"א-1990
50	..... תקנות ההתגוננות האזרחית (אותות אזעקה וארגעה), התשנ"ב-1992
51	..... תקנות ההתגוננות האזרחית (ציוד ושילוט במקלטים ובמחסים ציבוריים), התשמ"א-1981
54	..... אכרזת ההתגוננות האזרחית (תפקידים נדרשים בהגא), תשכ"ה-1964
55	..... אכרזת ההתגוננות האזרחית (תפקידים נדרשים חיוניים), תשל"ל-1970
56	..... תקנות ההתגוננות האזרחית (התנהגות במקומות ציבוריים), תשי"ז-1956
57	..... תקנות ההתגוננות האזרחית (תעבורה בדרכים), תשי"ז-1956
59	..... תקנות ההתגוננות האזרחית (איפול), תשי"ז-1956
62	..... תקנות ההתגוננות האזרחית (הגנה על השמשות), תשי"ז-1956
63	..... תקנות ההתגוננות האזרחית (תנאים להתקנת מיתקנים ולשימוש בהם), תשכ"ה-1965

חוק ההתגוננות האזרחית, תשי"א-1951

פרק ראשון: פירושים

1. פירושים (תיקון: תשי"א, תשכ"ד, תשכ"ט, תשנ"ג, תשנ"ח)
בחק זה -
"התגוננות אזרחית" - האמצעים הנקוטים לשם התגוננות מפני כל התקפה או סכנת התקפה על האוכלוסיה האזרחית או לשם צמצום תוצאותיה של התקפה כזאת, להוציא אמצעי-לחימה שלא להגנה עצמית;
"הגא" פירושו - שירות התגוננות האזרחית שהוקם בסעיף 2;
"ארגוני-עזר" - ארגון, מוסד, מפעל, יחידה או גוף העושים שירות ציבורי, או כל חלק מהם, אשר שר הבטחון הכריז עליהם ברשומות שהם ארגונים שעזרתם נדרשת להתגוננות אזרחית;
"אויב" - כמשמעותו בסעיף 91 לחוק העונשין, התשל"ז-1977;
"תקופת-קרבות" פירושו - תקופה שבה מתנהלות פעולות-מלחמה נגד ישראל מצד אויב;
"תמרוני-הגא" פירושו - אימונים של הגא או של ארגוני-עזר שראש הגא הכריז עליהם כעל תמרוני-הגא;
"שעת התקפה", לגבי שטח מסויים, פירושו -
(א) הזמן שבו מתנהלת באותו שטח התקפה מצד אויב;
(ב) בעת קרבות או בשעת תימרוני הג"א - הזמן ממתן אות אזעקה עד מתן אות ארגעה, או עד סיום פעולות ההצלה הדרושות בשטח המותקף, לפי המאוחר;
(ג) הזמן שבו קיים מצב מיוחד בעורף, לפי סעיף 9ג.
"רשות מקומית" - עיריה או מועצה מקומית, ובמקום שאין אלה - תאגיד או יחיד הממלאים בו למעשה תפקידים של שלטון מקומי;
"דיני ההתגוננות האזרחית" פירושו - חוק זה, התקנות שהותקנו לפיו, וכן כל צו והוראה שניתנו לפיהם;
"ראש רשות מקומית", בעיריה - ראש העיריה או סגנו, ובמועצה מקומית - ראש המועצה או סגנו;
"הרמטכ"ל, "חייל" ו"פקודות הצבא" - כמשמעותם בחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955.

פרק שני : שירות ההתגוננות האזרחית

2. שירות ההתגוננות האזרחית (תיקון: תשכ"ד)
מוקם בזה שירות ההתגוננות האזרחית, שיארגן וינהל את ההתגוננות האזרחית במדינה, ולמטרה זו יהיה מוסמך -
(א) להכין ולבצע תכניות התגוננות אזרחית למדינה כולה או לכל שטח משטחיה;
(ב) לאמן את חברי הגא לתפקידי התגוננות אזרחית, לציידם, לארגנם ביחידות, לקבוע את סדרי הפיקוד והמשמעת ביחידות אלה ודרכי פעולתן;
(ג) לקבוע מדים או סימני-היכר מיוחדים לחברי הגא;
(ד) להתקשר בחוזים, להחזיק במקרקעים ולרכוש מטלטלים;
(ה) לעשות עבודות בקרקע, להתקין מבנים ומיתקנים ולקיימם;
(ו) להדריך ולכוון את ארגוני-העזר למילוי תפקידם בתחום ההתגוננות האזרחית ולהפעיל אותם ואת הציוד שבשירותם בתקופת-קרבות או בשעת תמרוני-הגא;

(ז) לתאם את פעולותיהם של משרדי הממשלה, של הרשויות המקומיות ושל מפעלים פרטיים בעיני ההתגוננות האזרחית;
(ח) לקבוע אותות אזהרה וארגעה ולהפעילם;
(ט) להדריך את האוכלוסיה בעיני התגוננות אזרחית ולציידה באמצעי-התגוננות;
(י) לטפל בהסוואת מבנים, לעזור לאוכלוסיה שנפגעה ולעשות כל פעולה אחרת הדרושה לשם מילוי תפקידו בהתאם לדיני ההתגוננות האזרחית;
(יא) לפעול-באישור שר הבטחון, אם בדרך כלל ואם לענין מסויים, ובתיאום עם הרשויות הנוגעות בדבר - להצלת נפש ורכוש שאינה כרוכה בהתגוננות אזרחית.

3. ראש הגא (תיקון: תשנ"ג)

(א) שר הבטחון על פי המלצת הרמטכ"ל ימנה קצין בצבא-הגנה לישראל לכהן בתפקיד ראש הגא.

הודעה על מינויו תפורסם ברשומות.

(ב) ניהול הגא והפיקוד על כל חבריו יהיו בידי ראש הגא, שיהיה מוסמך לפעול בשם הגא בכל ענין. פרט לענינים שנמסרו לאדם אחר בחוק זה או בתקנות שהותקנו לפיו.

(ג) מבלי לגרוע מהסמכויות שנמסרו למפקד הג"א מחוזי לפי חוק זה, רשאי הרמטכ"ל, באישור שר הבטחון וועדת החוץ והבטחון של הכנסת, לקבוע בפקודות הצבא את המחוזות שהפיקוד והניהול בהם לא יהא בידי ראש הג"א, וכן את התפקידים שהם ימלאו במסגרת הג"א וצבא-הגנה לישראל.

4. מועצה ארצית (תיקון: תשכ"ד)

(א) תוקם מועצה ארצית של הגא שתפעל כגוף מייעץ על יד ראש הגא.

(ב) המועצה הארצית של הגא תהיה מורכבת מחברים אלה:

- (1) ראש הגא, שיהיה יושב ראש המועצה;
- (2) נציגיהם של שר האוצר, שר הבריאות, שר החינוך והתרבות, שר המשטרה, שר הסעד, שר העבודה, שר הפנים, שר השיכון ושר התחבורה - נציג אחד לכל שר, והוא יתמנה על ידי מדין עובדי משרדו;
- (3) נציגים של עיריית ירושלים, עיריית תל-אביב-יפו ועיריית חיפה - נציג אחד לכל עיריה, והוא יתמנה על ידי מועצת העיריה;
- (4) שני נציגים של העיריות שלא פורטו בפיסקה (3), והם יתמנו על ידי שר הפנים, בהמלצת ארגון ארצי של רשויות מקומיות, שהוא לדעת השר יציג ונוגע בדבר;
- (5) שני נציגים של המועצות המקומיות, למעט המועצות האזוריות שהוקמו תוך שימוש בסמכויות לפי סעיף 5(3) לפקודת המועצות המקומיות, 1941, ונציג אחד של המועצות האזוריות, והם יתמנו על ידי שר הפנים בהמלצת ארגון ארצי של רשויות מקומיות שהוא לדעת השר יציג ונוגע בדבר;
- (6) יושב-ראש הוועד הפועל של מגן דוד אדום בישראל;
- (7) מפקח הכבאות הראשי שנתמנה על פי חוק שירותי הכבאות, תשי"ט-1959;
- (8) נציגה אחת של ארגון נשים, והיא תתמנה על ידי שר הפנים בהמלצת ארגון ארצי של ארגוני נשים, שהוא לדעת השר יציג ונוגע בדבר.

5. מפקדי הגא מחוזיים (תיקון: תשכ"ד, תשנ"ג)

(א) לצורך חוק זה יחלק ראש הגא באישור הרמטכ"ל את שטח המדינה למחוזות הגא וימנה לכל מחוז מפקד הגא מחוזי, ובכל מקום בחוק זה המדבר במפקד הגא מחוזי - מפקד הגא של המחוז הנוגע בדבר במשמע.

- (ב) מפקד הגא מחוזי יהיה אחראי לארגון ולניהול ההתגוננות האזרחית במחוזו, ולשם כך יהיה לו - (1) הפיקוד על חברי הגא במחוז;
(2) הסמכות להפעיל את ארגוני העזר שבמחוז בתקופת קרבות ובשעת תמרוני הגא;
(3) כל סמכות אחרת הנתונה להגא שתוענק לו לפי דיני ההתגוננות האזרחית.

6. מועצה מחוזית (תיקון: תשכ"ד, תשכ"ט)

(א) בכל מחוז הגא תוקם מועצה מחוזית של הגא שתפעל כגוף מייעץ על ידי מפקד הגא באותו מחוז ותמלא את התפקידים האחרים שנקבעו לה בחוק זה.

- (ב) חבריה של מועצה מחוזית יהיו:
(1) מפקד הגא מחוזי, שיהיה יושב-ראש המועצה;
(2) נציגים של שר הבריאות, שר החינוך והתרבות, שר המשטרה, שר הסעד, שר הפנים ושר התחבורה - נציג אחד לכל שר, והוא יתמנה על ידי מדין עובדי משרדו, אולם במחוז שהוא חלק של פיקוד הגא כאמור בסעיף 6א יבוא במקום כל אלה נציג שר הפנים בלבד שיתמנה על ידי מדין עובדי משרדו;
(3) נציגי רשויות מקומיות במחוז, ושר הפנים יקבע אותן ואת מספר נציגיהן;
(4) נציג אחד של סניף מגן דוד אדום בישראל אשר במחוז, והוא יתמנה על ידי יושב-ראש הועד הפועל של מגן דוד אדום בישראל;
(5) נציג אחד של רשויות הכבאות אשר במחוז, והוא יתמנה על ידי מפקח הכבאות הראשי;
(6) נציגה אחת של ארגון נשים במחוז, והיא תתמנה על ידי שר הפנים בהמלצת ארגון ארצי של ארגוני נשים, שהוא לדעת השר יציג ונוגע בדבר.

(ג) מפקד הגא מחוזי רשאי, באישור המועצה המחוזית, להטיל על חבר המועצה כל תפקיד הנוגע לשיתוף הציבור ומוסדותיו בהתגוננות האזרחית או להדרכתם, להכוונתם ולתיאום פעולתם של ארגוני העזר שבמחוז, ובלבד שתפקידים שיוטלו על חבר פלוני לא יחרגו מתחום הפעולות של השר או של הגוף שהוא מייצג.

6א. פיקוד הגא (תיקון: תשכ"ט)

(א) ראש הגא רשאי להורות כי שני מחוזות הגא או יותר יהיו פיקוד הגא, ומשעשה כן, ימנה קצין בצבא-הגנה לישראל להיות מפקד הגא פיקודי.

- (ב) למפקד הגא פיקודי יהיו לגבי מחוזות הגא שבפיקודו התפקידים והסמכויות של מפקד הגא מחוזי, כולם או מקצתם, ותפקידים נוספים, הכל כפי שיוורה ראש הגא.
(ג) בכל פיקוד הגא תוקם מועצה פיקודית של הגא שתפעל כגוף מייעץ על ידי מפקד הגא פיקודי ותהא מורכבת מחברים אלה:
(1) מפקד הגא פיקודי, שיהיה יושב-ראש המועצה;
(2) מפקדי הגא המחוזיים שבפיקוד;
(3) נציגים של שר הבריאות, שר החינוך והתרבות, שר המשטרה, שר הסעד, שר העבודה, שר הפנים ושר התחבורה - נציג אחד לכל שר והוא יתמנה על ידי מדין עובדי משרדו;
(4) נציגי רשויות מקומיות בפיקוד, ושר הפנים יקבע אותן ואת מספר נציגיהן;
(5) נציג אחד של סניף מגן דוד אדום בישראל אשר בפיקוד, והוא יתמנה על ידי יושב-ראש הועד הפועל של מגן דוד אדום בישראל;
(6) נציג אחד של רשויות הכבאות אשר בפיקוד, והוא יתמנה על ידי מפקד הכבאות הראשי;
(7) נציגה אחת של ארגון נשים בפיקוד, והיא תתמנה על ידי שר הפנים בהמלצת ארגון ארצי של ארגוני נשים, שהוא לדעת השר יציג ונוגע בדבר.

(ד) מפקד הגא פיקודי רשאי, באישור המועצה הפיקודית, להטיל על חבר המועצה כל תפקיד הנוגע לשיתוף הציבור ומוסדותיו בהתגוננות האזרחית או להדרכתם, להכוונתם ולתיאום פעולתם של ארגוני העזר שבפיקוד, ובלבד שהתפקידים שיוטלו על חבר פלוני לא יחרגו מתחום הפעולות שר השר או של הגוף שהוא מייצגו.

ב6. סדרי העבודה של המועצות (תיקון: תשכ"ד, תשכ"ט)

(א) סדרי העבודה והדיונים של המועצה הארצית, המועצה הפיקודית והמועצה המחוזית ושל ועדותיהן, לרבות המנין החוקי שלהן, ייקבעו בתקנות.

(ב) שום פעולה של המועצה הארצית, המועצה הפיקודית, של המועצה המחוזית ושל ועדה מועדותיהן לא תיפסל מחמת זה בלבד שבשעת הפעולה היה מקומו של אחד החברים פנוי מכל סיבה שהיא.

7. תפקידים נדרשים בהגא (תיקון: תשכ"ט)

שר הבטחון רשאי להכריז על תפקיד פלוני בהגא כעל תפקיד נדרש בהגא, וכן רשאי הוא, באישור ועדת החוץ והבטחון של הכנסת, להכריז על תפקיד נדרש בהגא כעל תפקיד נדרש חיוני.

א7. הודעת קריאה לתפקיד נדרש או לתמרונים (תיקון: תשכ"ד, תשכ"ט)

(א) ראש הגא רשאי, לאחר התייעצות עם המועצה הארצית לקבוע בצו, כי מפקד הגא מחוזי ראשי לקרוא בני-אדם הגרים או העובדים במקום שבו חל הצו למלא תפקידים נדרשים בהגא או ליטול חלק בתמרוני הגא; צו כאמור יכול שיחול במדינה כולה או במחוז הגא מסויים או בחלק ממנו.

(ב) ניתן צו לפי סעיף קטן (א) רשאי מפקד הגא מחוזי של המקום עליו חל הצו, או קצין שהמפקד הסמיכו לכך, ולפי התנאים שנקבעו בו, לתת לאדם הגר או העובד באותו מקום הודעה בכתב, כי הוא הוצב למלא תפקיד נדרש בהגא (להלן - הודעת הצבה). אדם שניתנה לו הודעת הצבה מותר לקרוא לו וליטול חלק בתמרוני הגא או למלא תפקיד נדרש בהגא, ובלבד שבתקופה שאינה תקופת קרבות - (1) לא ייקרא אדם לפי סעיף זה לשירות שנתי או חדשי באחד מימי מנוחתו כמשמעותם בפקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח-1948;

(2) לא ייקרא אדם לשירות חדשי לזמן שלמעלה משלוש שעות לחודש ולשירות שנתי לזמן שלמעלה משלושה ימים לשנה.

(בב) בעל תפקיד נדרש שניתנה לו הודעת הצבה ימסור לרשות ובמועד שנקבעו בתקנות הודעה בכתב על שמו, גילו, משלח-ידו, נסיונו המקצועי המעשי, מענו, מקום עסקיו או עבודתו ומצב המשפחתי, וכן ימסור הודעה בכתב כאמור על כל שינוי שחל בפרטים אלה, על יציאתו לחוץ-לארץ העולה לפי המשוער על חודש ימים ועל שובו.

(ג) שירות שנתי לפי סעיף זה יהיה רצוף, אולם מפקד הגא מחוזי רשאי להורות כי תקופת השירות תחולק -

(1) לשניים - אם ראש הגא הרשה זאת לגבי אותה שנת שירות, בין ביחס לאדם מסויים ובין ביחס לסוג של בני-אדם או בדרך כלל; או

(2) לשניים או יותר - אם הסכים לכך האדם הנוגע בדבר בכתב.

(ד) צו או הוראה לפי סעיף זה אינם טעונים פרסום ברשומות.

(ה) בסעיף זה, "קצין" - לרבות בעל דרגת קצונה של הגא.

ב7. פטור מתפקיד נדרש (תיקון: תשכ"ד, תשכ"ט)

- (א) לא יוצב אדם למלא תפקיד נדרש בהגא, לא ייקרא למלאו ולא יהיה חייב למלאו או ליטול חלק בתמרוני הגא, אם הוא אחד מאלה:
- (1) נמנה עם הכוחות הסדירים או עם כוחות המילואים של צבא-הגנה לישראל;
  - (2) נמנה עם משטרת ישראל;
  - (3) נמנה עם הגא כמתנדב;
  - (4) גבר למטה מגיל 16 או למעלה מגיל 62;
  - (5) אשה למטה מגיל 17 או למעלה מגיל 50;
  - (6) אשה הרה בתקופת הריונה ועד תום שנה אחת מגמר ההריון;
  - (7) אם לילד למטה מגיל 5 או מי שאחראי לו במקומה;
  - (8) אם מרובת ילדים אף אם גילם 5 שנים או יותר או מי שאחראי להם, הכל לפי הכללים שייקבעו בתקנות.

(ב) לא יוצב אדם למלא תפקיד נדרש בהגא, לא ייקרא למלאו ולא יהיה חייב למלאו או ליטול חלק בתמרוני הגא מחוץ לתחום הרשות המקומית שבו הוא גר או עובד.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב) מותר יהיה להציב אדם למלא תפקיד נדרש חיוני, לקרוא לו למלא תפקיד כאמור או לקרוא לו ליטול חלק בתמרוני הגא, אף מחוץ לתחום הרשות המקומית שבו הוא גר או עובד, ובלבד שלא יוצב או ייקרא כך מחוץ לתחום מחוז הגא שבו הוא גר או עובד.

ג7. בקשה לבטל הודעת הצבה או קריאה (תיקון: תשכ"ד)

(א) אדם שהוצב למלא תפקיד נדרש בהגא רשאי לפנות למועצה המחוזית של הגא בבקשה לבטל את הודעת הצבה, ולקבל ממנה תעודה על הגשת בקשה כזאת.

(ב) אדם שנקרא ליטול חלק בתמרוני הגא או למלא תפקיד נדרש בהגא רשאי תוך 15 יום - ובתקופת קרבות תוך 5 ימים - מהיום שבו הומצאה לו הקריאה, לפנות למועצה המחוזית של הגא בבקשה לבטל את הקריאה או לדחותה ולקבל ממנה תעודה על הגשת בקשה כזאת.

(ג) המועצה המחוזית או ועדה שנבחרה לכך על ידה רשאיות, בהתחשב בטעמים הקשורים בצרכי החינוך, ההתיישבות או המשק הלאומי, או בטעמי בריאות, טעמי משפחה או טעמים אחרים כיוצא באלה, לאשר את הבקשה או לדחותה; בתקופת קרבות חייבות הן לדון בבקשה תוך שלושה ימים מיום קבלתה.

(ד) מי שביקש לפי סעיף זה ביטול הודעה לפי סעיף 7א(ב) מטעמי בריאות, רשאי לבקש, באותו מעמד, שייבדק בדיקה רפואית בדבר כשרו למילוי התפקיד הנדרש בדרך שיקבע שר הבטחון בהתייעצות עם שר הבריאות; נמצא בלתי כשר למילוי התפקיד בבדיקה כאמור, תבוטל ההודעה.

(ה) המועצה המחוזית או ועדה שנבחרה כאמור תודיע למבקש ולמפקד הגא המחוזי את החלטתה בבקשה.

ד7. חיוב למלא אחרי קריאה (תיקון: תשכ"ד)

החובה למלא אחרי קריאה לפי סעיף 7א(ב) לא תחול עד שעבר הזמן להגשת בקשה לביטול הקריאה או לדחייתה, ואם הוגשה הבקשה - עד שנדחתה; אולם בתקופת קרבות אין בהגשת הבקשה כדי לפטור אדם מן החובה כל עוד לא הוחלט לאשר את הבקשה.

ה7. תשלום בתקופת קרבות (תיקון: תשכ"ט, תשל"ז)

(א) הממלא תפקיד נדרש לפי סעיף 7א, או מי שהוא חבר ארגון עזר ואינו זכאי לשכר מהארגון, וממלא על פי הוראות מפקד הגא מחוזי תפקיד בתחום ההתגוננות האזרחית, זכאי בתקופת קרבות, בעד כל יום שבו מילא תפקיד כאמור, לתשלום מאוצר המדינה, בשיעור המקדמה המשתלמת למשרת במילואים על פי סעיף 127עו(א) לחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), תשכ"ח-1968; אולם אם שולמה לו בעד אותו יום על-ידי מעבידו תמורה כל שהיא המשתלמת בעד עבודה, רשאי המעביד לנכות סכום השווה למה ששולם בעד אותו יום מאוצר המדינה מכל תשלום המגיע מהמעביד לאותו אדם בעד עבודתו או בקשר אליה.

(ב) שר הבטחון רשאי לתאם, לענין סעיף זה, את סולם הדרגות בהגא ובארגון העזר לסולם הדרגות בצבא-הגנה לישראל.

8. חברי הגא (תיקון: תשכ"ד, תשכ"ט)

(א) אלה הם חברי הגא:-

- (1) הנמנה עם כוחות המילואים של צבא-הגנה לישראל שנשלח להגא לשרת בו את שירות המילואים שהוא חייב בו על פי חוק שירות בטחון, תש"ט-1949;
- (2) מי שנתקבל להגא כמתנדב;
- (3) מי שחוייב לפי פרק זה למלא תפקיד נדרש בהגא או ליטול חלק בתמרוני הגא;
- (4) מי שהתנדב לשירות מילואים ונשלח להגא על מנת לשרת בו;
- (5) מי שנשלח להגא על מנת לשרת בו והוא נמנה עם הכוחות הסדירים של צבא-הגנה לישראל, אם על פי חוק שירות בטחון, תשי"ט-1959 (נוסח משולב), ואם על פי התנדבות, בין בהתחייבות לשירות קבע ובין בדרך אחרת.

(ב) לא יתקבל אדם להגא כמתנדב, אלא לאחר שחתם על הצהרת התנדבות, שבה יפורט התפקיד או התפקידים שמותר יהיה להטיל על חותם ההצהרה.

(ג) התנאים שלפיהם רשאי אדם שנתקבל להגא כמתנדב להפסיק את חברותו בהגא ייקבעו בתקנות.

(ד) חבר הגא חייב למלא את התפקיד או התפקידים שהוטלו עליו כחוק ולציית לכל פקודה או הוראה חוקית שניתנה לו על ידי הממונים עליו.

(ה) לגבי אדם שהוא חבר הגא בתוקף סעיף קטן (א)(1), בא סעיף קטן (ד) להוסיף על הוראות חוק שירות בטחון, תש"ט-1949, ולא לגרוע מהן, ולצורך אותו חוק רואים את הגא כיחידת מילואים של צבא-הגנה לישראל ואת דרגות מפקדי הגא כדרגות מפקדים בחיל-היבשה.

(ו) לצורך אחריות פלילית ואחריות לנזקים יהיה דינו של חבר הגא לגבי מעשה שעשה או שנמנע מעשותו בקשר למילוי תפקידו, כדינו של פקיד ממשלה.

(ז) חבר הגא שנחבל או חלה בשעת שירותו בתפקיד בהגא עקב מילוי תפקידו זה או שמת כתוצאה מחבלה או

ממחלה שאירעו בנסיבות כאמור, יחולו עליו ועל בני משפחתו חוק הנכים (תגמולים ושיקום), תשי"ט-1959 (נוסח משולב), וחוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), תשי"ו-1950, ולצורך חוקים אלה יראו את שירותו בתפקיד בהגא כשירות צבאי, ואת יום גמר התפקיד - כיום שחרורו מהשירות הצבאי.

8א. אזכורים (תיקון: תשכ"ד)

כל חיקוק המדבר בחוק הנכים (תגמולים ושיקום), תשי"ט-1959 (נוסח משולב), או בחוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), תשי"ו-1950, ייקרא כאילו היה

מדבר גם בסעיף 8 לחוק זה, הכל לפי הענין, והוא כשאינן כוונה אחרת משתמעת.

8ב. תחולת החוק על חבר ארגון עזר (תיקון: תשכ"ד)

חבר ארגון עזר הממלא בתקופת קרבות או בתמרוני הגא על פי הוראות מפקד הגא מחוזי, תפקיד בתחום ההתגוננות האזרחית, יחולו עליו הוראות סעיפים 8(ד), (i) ו-8(ז), 8א, 9 ו-24 כאילו היה חבר הגא, ולצורך החוקים האמורים בסעיף 8(ז) יראו את התפקיד כשירות צבאי ואת יום גמר התפקיד כיום שחרורו משירות צבאי.

8ג. אחריות לנזק (תיקון: תשכ"ד)

ניתנה לארגון עזר לפי חוק זה הוראה להפעיל ציוד שברשותו, ינהגו בציוד, בכל הנוגע לתשלום פיצויים בעד נזק שנגרם לו ובעד אבדנו, לפי פקודת הפיצויים (הגנה), 1940, כמו בכלי-רכב שהמדינה קנתה חזקה בו מכוח סמכויות שעת-חירום כאמור באותה פקודה.

8ד. תפקידים צבאיים (תיקון: תשנ"ג)

הרמטכ"ל, באישור שר הבטחון, רשאי לקבוע בפקודות הצבא את התפקידים הצבאיים אשר ימלאו ראש הג"א, מפקד הג"א מחוזי, מפקד הג"א פיקודי ואנשי הג"א, ובלבד שלא יוטלו תפקידים כאמור, אלא על חייל.

9. סמכויות מיוחדות לחבר הגא (תיקון: תשי"א)

(א) ראש הגא, מפקד הגא מחוזי וכל חבר הגא שהוסמך לכך בכתב על ידי ראש הגא או על ידי מפקד הגא מחוזי, רשאי להיכנס, בזמן שבין שעה שמונה בבוקר ובין שעה שמונה בערב, לכל מקום שיש לו יסוד לחשוב שנעברה בו עבירה על דיני ההתגוננות האזרחית, או שיש צורך לנקוט בו באמצעי התגוננות אזרחית, או כדי לנקוט בו אותם אמצעים למעשה.

(ב) בתקופת קרבות או בשעת תמרוני הגא רשאי כל חבר הגא כשהוא בתפקיד -

- (1) להיכנס לכל מקום בנסיבות או למען המטרות הנקובות בסעיף קטן (א);
- (2) להשתמש במידת הכוח המקבלת על הדעת, כדי לכפות את הציות לדיני ההתגוננות האזרחית.

(ג) בשעת התקפה רשאי חבר הגא ליתן לאדם הנמצא בשטח המותקף כל הוראה המתקבלת על הדעת כדרישה לשמירתם או להצלתם של חיי אדם באותו שטח.

9א. התקנת צופרים ומיתקני קשר (תיקון: תשכ"ד)

רשאי הגא או מי שהוסמך לכך על ידיו בכתב, רשאי להתקין בכל מקרקעין צופרים, מיתקני-קשר ומיתקני-כוח ולהפעילם וכן להשתמש במיתקני-קשר אחרים ומיתקני-כוח אחרים שבאותם מקרקעין, הכל לצרכי ההתגוננות האזרחית ובתנאים שיקבע שר הבטחון בתקנות. לענין תשלום פיצויים ינהגו לפי הוראות פקודת הפיצויים (הגנה), 1940, כאילו נעשתה במקרקעין עבודה שסעיף 3(1)(ג) לאותה פקודה חל עליה.

9ב. שירות הסעה לצורך הצלה (תיקון: תשכ"ד)

(א) בתקופת קרבות רשאי חבר הגא שהוסמך לכך בכתב על-ידי מפקד הגא מחוזי, להורות, בכתב או בעל-פה, למי שנוהג אותה שעה ברכב להסיע בו נפגעים או להסיע את הרכב בכדי שתוגש בו עזרה בשטח מותקף לבני-אדם או לרכוש בקשר להתקפה ולמשך זמן ההתקפה (להלן - שירות-הסעה), הכל במועד, במקום ובדרכים שייקבעו בהוראה.

מי שקיים חובה על פי סעיף זה ובשל כך נבצר ממנו לקיים חובה אחרת על פי חיקוק לא ישא באחריות פלילית בשל אי-קיום החובה האחרת.

(ב) רכב שמבצעים בו שירות-הסעה, יראוהו כל תקופת השירות, לענין תשלום פיצויים, כאילו נתפס מכוח סמכויות שעת-חירום כמשמעותן בפקודת הפיצויים (הגנה), 1940.

(ג) המבצע שירות-הסעה יראוהו לענין הסעיפים 8(ו) ו-8(ז) ו-8א כחבר הגא ואת שירותו כתפקיד בהגא.

(ד) "רכב" - בסעיף זה כמשמעותו בפקודת התעבורה.

9.ג. הכרזה על מצב מיוחד בעורף (תיקון: תשנ"ח)

(א) (1) שוכנעה הממשלה כי קיימת סבירות גבוהה שתתרחש התקפה על האוכלוסיה האזרחית, רשאית היא להכריז, במדינה כולה או בשטח

מסוים, על מצב מיוחד בעורף.

(2) הכריזה הממשלה כאמור, תודיע על כך מיד לוועדת החוץ והבטחון של הכנסת והוועדה תהא רשאית לזמן את ראש הממשלה, שר הבטחון או הרמטכ"ל, להופיע בפניה בתוך 48 שעות מההכרזה, לצורך אישורה; מי שזומן לפי פסקה זו, יופיע בפני הוועדה, במועד שקבעה.

(3) לא פעלה ועדת החוץ והבטחון כאמור בפסקה (2), יפקע תוקפה של ההכרזה על מצב מיוחד בעורף, בתום חמישה ימים מהינתנה; הממשלה, באישור מראש של ועדת החוץ והבטחון של הכנסת, רשאית להאריך את תקופת תוקפה של ההכרזה.

(4) זימנה הוועדה אחד או יותר מהמנויים בפסקה (2) ולא הופיע אף אחד מהמוזמנים, או החליטה הוועדה שלא לאשר את ההכרזה, יפקע תוקפה בתום 48 שעות משעת הינתנה.

(5) דנה הוועדה באישור ההכרזה כאמור בפסקה (2), רשאית היא לאשר את ההכרזה, בפי שתקבע.

(6) אישרה הוועדה את ההכרזה או את הארכת תוקפה וקבעה את תקופתה, רשאית הממשלה לחזור ולבקש את אישור הוועדה להארכת תוקף ההכרזה.

(ב) (1) שוכנע שר הבטחון כי קיימות נסיבות המצדיקות הכרזה על מצב מיוחד בעורף, והממשלה טרם הכריזה על כך, רשאי הוא להכריז על מצב מיוחד בעורף; הכריז שר הבטחון כאמור, יודיע על כך מיד לממשלה ולוועדת החוץ והבטחון של הכנסת.

(2) תוקפה של ההכרזה לפי סעיף קטן זה יפקע בתום 48 שעות משעה שניתנה, זולת אם בוטלה לפני כן בידי הממשלה או בידי שר הבטחון.

(3) הממשלה רשאית להאריך את תוקפה של ההכרזה; עשתה הממשלה כן, יחולו על ההארכה הוראות סעיף קטן (א) החלות על הכרזת הממשלה, על מצב מיוחד בעורף, בשינויים אלה:

(א) המניין של 48 שעות לענין סעיף קטן (א)(2) ו-4(4) יחל בשעת ההכרזה על ידי הממשלה;

(ב) המניין של 5 ימים לענין סעיף קטן (א)(3), יחל ביום ההכרזה על ידי שר הבטחון.

(ג) לענין 48 השעות בסעיפים קטנים (א) ו-(ב), לא יובאו שבתות ומועדים במנין השעות.

(ד) (1) הממשלה או שר הבטחון רשאים, כל אחר בתחומי סמכותו, לשנות את ההכרזה על מצב מיוחד בעורף, וכן רשאית הממשלה לשנות את הכרזת שר הבטחון.

(2) (א) שינתה הממשלה את הכרזתה, יחולו הוראות סעיף קטן (א).

(ב) שינה שר הבטחון את הכרזתו, יחולו הוראות סעיף קטן (ב)(1) ו-(2), ואולם המניין של 48 השעות לעניין סעיף קטן (ב)(2) יחל בשעת מתן ההכרזה הראשונה על ידו.

(ג) שינתה הממשלה את הכרזתו של שר הבטחון, יראו את השינוי בהכרזה כהארכת תוקפה, ויחולו הוראות סעיף קטן (ב)(3).

(ה) (1) שר הבטחון רשאי לבטל את הכרזתו על מצב מיוחד בעורף כל עוד לא שונתה או לא הוארכה על ידי הממשלה.

(2) הממשלה רשאית לבטל את הכרזתו של שר הבטחון על מצב מיוחד בעורף.

(3) הממשלה רשאית, בכל עת, לבטל את הכרזתה על מצב מיוחד בעורף, גם אם הכרזה זו אושרה על-ידי ועדת החוץ והבטחון של הכנסת.

(ו) (1) הכרזה על מצב מיוחד בעורף, שינויה, הארכתה, אישורה או ביטולה, יפורסמו עם הינתנו, על-ידי שר הבטחון או הממשלה, ברדיו ובטלוויזיה, וכן בהקדם האפשרי, ברשומות, בעיתונות ובכל דרך שימצאו לנכון.

(2) החלטה על פקיעת תוקפה של ההכרזה, לפי סעיף קטן (א)(4), תפורסם על ידי ועדת החוץ והבטחון של הכנסת בדרך שנקבעה בפסקה (1).

9ד. הוראות לעניין מצב מיוחד בעורף (תיקון: תשנ"ח)

(א) (1) הוכרז מצב מיוחד בעורף, רשאים הרמטכ"ל, סגנו, ראש אגף המטה הכללי בצבא הגנה לישראל, ראש הג"א, או קצין בצבא הגנה לישראל שדרגתו אלוף המשמש בתפקיד אלוף פיקוד, לגבי המרחב שעליו הוא ממונה (בסעיף זה - בעלי תפקיד), לתת, ככל שהדבר דרוש, לכל אדם, לסוג בני אדם או לציבור כולו, כל הוראה הנדרשת לשמירתם או להצלתם של חיי אדם או של רכוש (להלן - ההוראה), ובכלל זה - (א) להטיל חובה לשהות במקומות מסוימים, לרבות בבתיים או בבניינים אחרים, בחדרי בטחון או במקלטים;

(ב) לאסור או להגביל את הלימודים במוסדות חינוך;

(ג) לתת הוראות לגבי ציוד אישי לצורכי התגוננות אזרחית.

(2) הממשלה או שר הבטחון, לפי העניין, יקבעו במידת הצורך, בהכרזה על מצב מיוחד בעורף, סייגים לגבי סוג ההוראות שיינתנו לפי פסקה (1).

(3) ההוראה תפקע בהתקיים אחד מאלה:

(א) מי שנתן את ההוראה, ביטל אותה, או נתן במקומה הוראה אחרת באותו עניין;

(ב) ההכרזה על מצב מיוחד בעורף בוטלה או שפקע תוקפה.

(ב) (1) ההוראה תפורסם בהקדם האפשרי ברדיו, בטלוויזיה, בעיתונות ובכל דרך שימצא בעל התפקיד לנכון.

(2) יראו את ההוראה כאילו הגיעה לידיעתו של אדם, בתוך שעה משעת פרסומה ברדיו או בטלוויזיה, או בתוך ארבע שעות משעת הפצת העיתונים שבהם פורסמה ההוראה, או

מהמועד שבו פורסמה ההוראה בדרך אחרת, לפי המוקדם.

(3) ההוראה תחייב כל אדם, משעה שנמסרה לו או משעה שהגיעה לידיעתו, זולת אם הוכיח שלא יכול היה לדעת עליה.

(ג) אין בהוראות סעיף זה כדי לפגוע בפעולת העיתונות והתקשורת האלקטרונית.

10. תקציב הגא (תיקון: תשכ"ט)

(א) אוצר המדינה והרשויות המקומיות ישאו בהוצאות התקציב השנתי של הגא (בסעיף זה - התקציב).

(ב) סכום השתתפותו של אוצר המדינה בכיסוי הוצאות התקציב ייקבע מדי שנה לפי המלצתו של שר האוצר בהחלטה של ועדת הכספים של הכנסת.

(ג) ראש הגא יכין, לאחר התייעצות עם המועצה הארצית, את הצעת התקציב.

(ד) ההצעה האמורה, לאחר שתאושר על-ידי שר הבטחון, שר הפנים ושר האוצר, תהיה לתקציב בר-תוקף ומחייב והגא לא יוציא כל הוצאה, אלא בהתאם לו, אולם שר הבטחון רשאי, בהסכמת שר האוצר, להעביר כל סכום מסעיף משנה אחד לסעיף משנה אחר שבאותו סעיף הוצאה של התקציב.

(ה) הסכום הנותר לכיסוי ההוצאות, לאחר ניכוי סכום השתתפותו של אוצר המדינה, יחולק בין הרשויות המקומיות על-ידי שר הפנים. סכום שנקבע כאמור לרשות מקומית מסויימת יהיה חוב המגיע ממנה להגא, מיום שהומצאה הודעה על כך לאותה רשות.

10א. תקציב הגא מקומי (תיקון: תשכ"ט)

(א) בנוסף לסכום-השתתפותה בתקציב הגא לפי סעיף 10, תכלול רשות מקומית בתקציבה סכום לכיסוי ההוצאות של צרכי ההתגוננות האזרחית בתחומה (בסעיף זה - תקציב הגא מקומי) שיקבע מדי שנה שר הפנים לפי הצעת ראש הגא, בשים לב ככל האפשר לצרכי ההתגוננות האזרחית של הרשות המקומית ולאפשרויותיה הכספיות לשאת באותו סכום;

הרכב סעיפי תקציב הגא מקומי תקבע הרשות המקומית לפי הנחיות מפקד הגא מחוזי.

(ב) לא הוציאה הרשות המקומית עד סוף שנת התקציב את סכומי תקציב הגא המקומי, כולם או מקצתם, בהתאם להוראות שבתקציב, רשאי שר הפנים להורות כי סכום התקציב שלא הוצא כאמור יירשם בפנקסיה, כולו או מקצתו, כחוב המגיע להגא, ואם החוב לא שולם תוך חדשיים מיום מתן ההוראה על רישומו - להורות על תשלומו לידי הגא.

(ג) גבתה הגא את החוב, חייבת היא להשתמש בכספי החוב לצרכי ההתגוננות האזרחית של הרשות המקומית שממנה נגבו.

(ד) רשות מקומית תמסור למפקד הגא מחוזי על פי דרישתו ידיעות על מידת הביצוע של תקציב הגא מקומי.

פרק שלישי: מיקלטים

11. פירושים (תיקון: תשכ"ד, תשכ"ט, תשל"ח, תשל"ט)

בפרק זה -

"מפעל" פירושו - מבנה של קבע או חלק ממנו, המשמש או המיועד לשמש, מקום-עבודה

או מקום-עסק שעובדים בו לא פחות מעשרה בני-אדם בבת-אחת או שמבקרים בו כרגיל לא פחות מעשרים בני-אדם בבת-אחת;

"בית" פירושו - מבנה של קבע, הנפרד בבינוי ממבנים אחרים והמשמש או המיועד לשמש לשהיית בני-אדם בו, למעט מבנה שהוא כולו או בעיקרו מפעל;

"בית משותף" - בית משותף לפי חוק המקרקעין, תשכ"ט-1969;

"חוק הגנת הדייר" - חוק הגנת הדייר (נוסח משולב), תשל"ב-1972;

"בעל מפעל" - פירושו - מי שמחזיק במפעל;

"בעל", לגבי בית או מקום אחר - המקבל או הזכאי לקבל הכנסה מהמקום, או שהיה מקבלה אילו המקום היה נותן הכנסה, בין בזכותו הוא ובין כבא-כוח או כנאמן, בין שהוא הבעל הרשום ובין שאיננו הבעל הרשום, ולגבי מקום שתקופת השכירות הקבועה בחוזה השכירות היא עשרים וחמש שנה או יותר - שוכרו של המקום;

"רשות מוסמכת" - ראש הגא, מפקד הגא מחוזי או כל אדם שהוסמך בכתב על ידי ראש הגא להיות רשות מוסמכת לענין פרק זה או לענין כל הוראה שבו או לענין התקנות לפיו או לענין כל הוראה שבהן;

"מקלט" פירושו - מבנה או מקום אחר שהותקן לשמש מקלט, הכל לפי התכנית שהרשות המוסמכת אישרה אותה;

"מקלט ציבורי" פירושו - מקלט שלא נועד לבית מסויים או למפעל מסויים;

"מחסה ציבורי" פירושו - מקום שאינו מקלט, אלא נועד לשמש מחסה ארעי לציבור בשעת התקפה;

"מקום" - לרבות קרקע פנויה;

"שוכר-משנה" - המחזיק בבית, או בחלק ממנו, מכוח שכירות-משנה תקופה רצופה של שלוש שנים לפחות, במועד שבו חלה לראשונה על השוכר הראשי חובת ההשתתפות לפי פרק זה, בין שהוארכה תקופת שכירות- המשנה מזמן לזמן על ידי הסכם ובין שהוארכה מכוח חוק הגנת הדייר, תשט"ו-1955.

11א. תחולה על המדינה (תיקון: תשכ"ד)

(א) הוראות פרק זה יחייבו גם את המדינה לגבי בתים ומפעלים שבאזור הגא, אולם הוראות סעיפים 13 ו-16 לא יחולו על בתים ומפעלים התפוסים על ידי צבא-הגנה לישראל או על ידי משטרת ישראל; וכן לא יחולו הסעיפים האמורים על בתים ומפעלים התפוסים על ידי רשות אחרת מרשויות המדינה אלא באישור יושב-ראש המועצה המחוזית של הגא, לאחר התייעצות במועצה או בועדה שהמועצה תבחר לכך.

(ב) "אזור הגא" בסעיף זה - כל מקום בתחומו של אזור ששר הבטחון, באישור הממשלה, קבע אותו כאזור הגא במפה המופקדת בהגא.

11ב. מפרטים למקלט (תיקון: תשכ"ט)²

לא תאשר רשות מוסמכת תכנית להתקנת מקלט או להגדלתו אלא אם התכנית מתאימה למפרטים הטכניים ולמפרטים אחרים שנקבעו בתקנות דרך כלל, לסוג מקלטים או למקלט מסויים; תקנות לפי סעיף זה אינן טעונות פרסום ברשומות אלא יבאו לידיעת הנוגעים בדבר בדרך שיוורה עליה שר הבטחון.

12. הוראות לרשות מקומית

(א) רשות מוסמכת רשאית להורות לכל רשות מקומית שבתחום-פעולתה של הרשות המוסמכת - (1) להתקין מקלטים ציבוריים במספר, במקום ובזמן שייקבעו על ידי הרשות המוסמכת ולהחזיקם במצב המאפשר את השימוש בהם בכל עת שיהיה צורך בכך;

(2) להבטיח את התקנתם של מקלטים ואת החזקתם התקינה על ידי בעלי-בתים ובעלי-מפעלים, בהתאם לדיני ההתגוננות האזרחית.

13. מחסים ציבוריים (תיקון: תשכ"ד, תשכ"ט, תשנ"א)

(א) היתה רשות מקומית סבורה שמקום מסויים, כולו או מקצתו, ראוי לשמש מחסה

ציבורי, או יהיה ראוי לכך אחרי שיושלמו בו פעולות בניה או פיתוח, רשאית הרשות המקומית להמציא הודעה בכתב לבעל המקום ולמחזיק בו, כי בדעתה להועיד אותו מקום למחסה ציבורי (בסעיף זה - הודעה); אם לדעת הרשות המקומית דרושים תיקונים ושינויים במקום, כדי שיהיה ראוי לשמש מחסה ציבורי, תפרט ההודעה את תכנית השינויים והתיקונים שהיא תעשה, ואלה ייעשו על חשבונה; כן תישא הרשות המקומית בכל ההוצאות הנוספות שייגרמו בשל התאמת המקום למחסה ציבורי.

(ב) רשות מקומית לא תמסור הודעה, אלא אם -

(1) אישרה רשות מוסמכת, שאותו מקום יבוא, לאחר תיקונים ושינויים או בלעדיהם, במקום מקלט ציבורי שהרשות המקומית חייבת להתקינו לפי הוראות הרשות המוסמכת;

(2) התיקונים והשינויים הדרושים כדי שהמקום יהיה ראוי לשמש מחסה ציבורי לא ימנעו מהמחזיק במקום את השימוש בו למטרה שאותה שימש עד ההודעה.

(ג) נמסרה לאדם הודעה, רשאי הוא תוך 15 יום להגיש עליה ערר למועצה המחוזית של הגא בנימוק - (1) כי המקום, כולו או מקצתו, נועד לשמש מוסד או עסק בעלי תועלת ציבורית והשימוש בו למטרה זו עלול להיפגע, אם המקום ישמש מחסה ציבורי, או (2) כי המקום דרוש, כולו או מקצתו, לבעלי המקום, או למחזיק במקום, לשם התקנת מקלט.

(ד) בערר, כאמור, תדון ועדה של שלושה מחברי המועצה המחוזית שתיבחר לכך על ידיה. ועדה זו - (1) תחליט ברוב דעות; (2) תתן נימוקים להחלטותיה;

(3) יהיו לה הסמכויות של ועדת-חקירה שנתמנתה לפי פקודת ועדות החקירה ושהוענקו לה כל הסמכויות שאפשר להעניק לוועדת-חקירה כזאת לפי סעיף 5 לפקודה האמורה;

(4) תהיה רשאית לאשר את ההודעה או לבטלה או לאשרה בתנאים מסויימים;

(5) תקבע בעצמה את יתר סדרי דיוניה ועבודתה.

(ה) ניתנה הודעה על מקום פלוני וכל עוד לא בוטלה ההודעה, לא יעשה בעל המקום או המחזיק בו, ולא ירשה לזולתו לעשות בו, שום שינוי, תיקון או דבר אחר העלול לפגוע בשימוש היעיל במקום כמחסה ציבורי אלא על פי היתר הועדה של המועצה המחוזית.

(ו) הומצאה הודעה כאמור בסעיף זה ולא הוגש ערר עליה, או הוגש ערר עליה אך היא אושרה בערר, יהיה המקום שאליו מתייחסת ההודעה - מקום שנועד למחסה ציבורי.

(ז) נועד מקום למחסה ציבורי חייבים בעל המקום והמחזיק בו -

(1) להרשות למי שהרשות המקומית או ראש הגא הסמיכוהו לכך לעשות במקום את

התיקונים והשינויים הדרושים במידה שפורטו בהודעה, ואם שונו בערר - במידה ששונו;

(2) לא לעשות בו, ולא להרשות לזולתו לעשות בו, שום שינוי, תיקון או דבר אחר העלול

לפגוע בשימוש היעיל במקום כמחסה ציבורי, אלא באישור הרשות המקומית;

(3) להחזיק את המקום ראוי לשימוש בו כמחסה ציבורי בכל עת שיהא צורך בכך ולמלא

אחרי הוראות סעיף 15(ו), כאילו היה המקום מקלט.

13א. סמכות ראש הגא להועיד מקום למחסה ציבורי (תיקון: תשכ"ט)

(א) ראש הגא רשאי להורות לרשות מקומית שתמסור, לגבי מקום פלוני הראוי, לדעתו,

לשמש מחסה ציבורי, הודעה כאמור בסעיף 13(א), ושתעשה באותו מקום את השינויים

והתיקונים שיפרט והדרושים להכשרתו כמחסה ציבורי; לא קיימה הרשות המקומית את

ההוראה תוך הזמן שנקבע בה, רשאי ראש הגא בעצמו ובמקומה של הרשות המקומית

למסור את ההודעה כאמור, ומשעשה כן, חייבת הרשות המקומית לעשות באותו מקום

את השינויים והתיקונים שפורטו בהודעת ראש הגא.

(ב) לא עשתה הרשות המקומית תוך זמן סביר את התיקונים והשינויים כאמור, ראשי ראש הגא להורות על עשייתם; הוצאותיהם יהיו חוב המגיע להגא מהרשות המקומית, וסעיף 10א(ב) יחול עליהן.

(ג) נמסרה הודעה על ידי ראש הגא כי בדעתו להועיד מקום מסויים כמחסה ציבורי, יחול על ההודעה סעיף 13 כאילו היתה הודעה לפי אותו סעיף.

(ד) סעיף זה אינו גורע מסמכויות הרשות המקומית לפי סעיף 13.

14. התקנת מקלטים בבתיים ובמפעלים (תיקון: תשכ"ד, תשכ"ט, תשנ"ב)
(א) בכל בית או סמוך לו יהיה מקלט שימש בעיקרו את דיירי הבית ובני-אדם הרגילים לבקר בו.

(ב) בכל מפעל או סמוך לו יהיה מקלט שימש בעיקרו את עובדי המפעל ובני-אדם הרגילים לבקר בו.

(ג) לא יינתן היתר על פי שום חוק הדין בתכנון ובבניה להקמת בית או מבנה שהוא כולו או בעיקרו מפעל, או להקמת תוספת להם, אלא אם -
(1) תכנית הבניה שעליה יינתן ההיתר כוללת התקנת מקלט לבית, למבנה או לתוספת להם, או שתכנית התוספת להם כוללת הגדלת המקלט הקיים כפי שהרשות המוסמכת אישרה אותה, או שניתן, לפי סעיף זה, פטור מחובת הקמת המקלט או הגדלתו;
(2) בבית או במפעל הנמנים עם סוגים שנקבעו בתקנות - אישרה הרשות המוסמכת שמבנה חדר המדרגות, ואם לפי התכנית יהיה בהם מעבר אחר המוליך למקלט - גם המבנה של אותו מעבר, מתאימים למפרטים הטכניים והאחרים שנקבעו בתקנות כאמור; כללה התכנית התקנת מקלט או הגדלתו, ייקבע בתנאי ההיתר שאין להשתמש במקלט ללא רשיון הרשות המוסמכת אלא כמחסה בשעת התקפה.

(ד) קיים בית ואין בו מיקלט, חייב בעל הבית להתקינו באותו בית או סמוך לו בזמן ובמקום שייקבעו על-ידי הרשות המקומית בהוראה בכתב.

(ה) קיים מפעל ואין בו מיקלט, חייב בעל המפעל להתקינו באותו מפעל או סמוך לו בזמן ובמקום שייקבעו על-ידי הרשות המקומית בהוראה בכתב. חובה זו חלה על בעל מפעל, גם אם במבנה שבו נמצא המפעל הותקן מיקלט המשמש את דיירי המבנה או מפעל אחר.

(ו) בעל בית ובעל מפעל חייבים לעשות, כל אחד במיקלטו, כל תיקון ושינוי כפי שדרשה בכתב הרשות המקומית, כדי לאפשר את השימוש במיקלט בכל עת כמחסה מפני התקפה, ובלבד שלעשיית התיקונים והשינויים לא ייקבע זמן פחות מחמישה-עשר ימים מיום המצאת הדרישה; אולם אם היתה הדרישה לאחר שהוכרז מצב הכן כאמור בסעיף 21 - יכול שהזמן לקיומה יהיה קצר יותר, כפי שיקבע ראש הגא.

(ז) רשות מקומית, באישור הרשות המוסמכת, רשאית -
(1) לפטור בעלי-בתיים מסויימים מהחובה להתקין מיקלט נפרד לכל בית, בתנאי שבעלי אותם הבתים יתקינו מיקלט משותף לבתיים, או בלי תנאי זה, אם היא סבורה, שתנאי המקום או נסיבות אחרות מצדיקים זאת; ניתן פטור כאמור בפסקה זו מבלי לחייב הקמת מקלט משותף, יחולו הוראות פסקה (3), בשינויים המחוייבים;
(2) לפטור בעל-מפעל מהחובה להתקין מיקלט, אם יוכיח להנחת דעתה, שבאותו מבנה שבו נמצא המפעל או סמוך לו יש מקלט שיכול לשמש מחסה גם לעובדי המפעל ולמבקרים בו ויש גישה נוחה מהמפעל אל אותו מקלט;

(א2) לפטור מפעל מהחובה להתקין מקלט נפרד לאותו מפעל, אם יתקין, יחד עם בעל מפעל אחר, מקלט משותף, ובלבד שתנאי המקום שבו נמצאים המפעלים מרשים זאת.

(3) לפטור בעל בית או בעל מפעל, המקיים בבית או במפעל תוספת מבנה, מהחובה להתקין מקלט או להגדיל את המקלט הקיים אם הוכח, להנחת דעתה, אחת מאלה:
(א) לא ניתן להקים או להגדיל מקלט קיים בנכס שבו מבוקשת תוספת הבניה, ובלבד שמגיש הבקשה השתתף בקרן שכספיה יועדו להקמת מקלטים ציבוריים, שיפורם או הגדלתם (להלן - הקרן), ושההוראות בדבר כינונה, המקורות הכספיים שלה ונוהלי הפיקוח על פעולותיה, ייקבעו בתקנות לפי סעיף 27(ב)6; סכום ההשתתפות בקרן לא יעלה על עלות הקמת המקלט בנכס או הגדלתו;
(ב) תנאי המקום או נסיבות אחרות מצדיקים מתן פטור, ובין השאר, שבאותו בית או מפעל, יש מקלט שיוכל לשמש מחסה גם למחזיקים בתוספת המבנה, לעובדים בה ולרגילים לבקר בה, ושתהיה להם גישה נוחה אל המקלט; פטור לפי פסקת משנה זו יכול שיהא מותנה בהשתתפות בקרן כאמור בפסקת משנה (א), בהתאם לתנאים שייקבעו בתקנות.

(4) בעל-בית או בעל-מפעל, לפי הענין, רשאי לערור למועצה המחוזית של הג"א על החלטת הרשות שלא ליתן פטור לפי סעיף זה, תוך 15 ימים מהיום שנמסרה לו ההודעה בדבר החלטה כאמור; בערר לפי סעיף זה יחולו הוראות סעיף 13(ד), בשינויים המחוייבים.

(ח) הורתה הרשות המקומית בכתב שיותקן מקלט משותף לבתים אחדים או למפעלים אחדים, יחולו הוראות סעיף זה על בעלי הבתים או בעלי המפעלים כאילו היו בעליו המשותפים של בית או של מפעל שחובה להתקין מקלט בו או בסמוך לו.

(ט) (1) החייב על פי חוק זה להתקין מיקלט במקרקעין או לעשות בו תיקון או שינוי והוא מחזיק במקום שנקבע להתקנת המיקלט, רשאי לעשות זאת על אף זכותו של אחר במקרקעין, וכן רשאי הוא לבקש את הרשימות הדרושים, על אף האמור בכל חיקוק או בכל הסכם, ולהיכנס, הוא או שליחיו, לכל מקרקעין שהכניסה אליהם דרושה לענין זה.

(2) לא היה החייב בהתקנת מיקלט במקרקעין, או בעשיית תיקונים או שינויים בו, בעליו של המקום והמחזיק בו כאחד, תימסר הודעה בכתב, על הוראת הרשות המקומית להתקין מיקלט או לעשות בו שינויים לבעלים או למחזיק או לשניהם, לפי הענין; ורשאי כל אחד מהם לערור על ההוראה למועצה המחוזית של הגא תוך 15 יום מהיום שנמסרה לו ההודעה. אושרה הוראת הרשות המקומית בערר, רשאי החייב בהתקנת המיקלט או בעשיית התיקונים או השינויים לעשות את כל הפעולות האמורות בפסקה (1).

(3) בערר לפי סעיף זה יחולו הוראות סעיף 13(ד).

(י) הרשאי להיכנס למקרקעין לפי סעיף קטן (ט) ינקוט לפני כניסתו בכל האמצעים הסבירים לפי נסיבות הענין, כדי להשיג את הסכמתו של המחזיק במקרקעין לכניסתו, ואם לא עלה בידיו להשיג את הסכמתו, לא ייכנס כניסה ראשונה אלא בליווי עובד של הרשות המקומית שראש הרשות המקומית מינה לכך, וכן לא ישתמש בכוח לשם הכניסה אלא בליווי אדם כאמור.

(יא) מי שנכנס למקרקעין כאמור, ינקוט בכל האמצעים הסבירים לפי נסיבות הענין, כדי לשמור על הרכוש הנמצא במקום.

(יב) ראש הגא רשאי להורות לרשות מקומית להשתמש בסמכות מסמכויותיה לפי סעיפים קטנים (ד), (ה) ו-(ו) בדבר התקנתו והחזקתו של מיקלט על-ידי בעל-בית או בעל-מפעל פלוני; לא קיימה הרשות המקומית את ההוראה תוך הזמן שנקבע בה, רשאית רשות מוסמכת להשתמש לצרכי ביצוע ההוראה באותה סמכות במקומה של הרשות המקומית.

(יג) בסעיף זה, "הגדלה" - לרבות התקנת מערכת אוורור וסינון.

14א. החזקת מיקלטים בבית ובמפעל (תיקון: תשל"ח)

(א) דיירי בית ובעל-מפעל חייבים לפנות, כל אחד מתוך המיקלט של הבית או המפעל, את כל המיטלטלין שבו - למעט המיטלטלין שלפי דיני ההתגוננות האזרחית חובה, או מותר, להחזיקם - לשמור על הנקיון בו ולהחזיקו במצב המאפשר את השימוש בו בכל עת כמחסה מפני התקפה.

(ב) השתמש אדם במיקלט מכוח רשיון לפי סעיף 15(א), יחולו החובות לפי סעיף קטן (א) על בעל הרשיון; אולם בכפוף לתנאי הרשיון ולאמור בסעיף 21(ב) מותר לו להחזיק במיקלט את המיטלטלין הדרושים לצורך המטרה שלמענה ניתן לו הרשיון.

(ג) היו מיטלטלין שבמיקלט שייכים לאדם שאינו דייר מדיירי הבית או בעל המפעל ולא בעל רשיון כאמור בסעיף קטן (ב), תחול החובה לפנותם גם עליו.

(ד) לא פונה מיקלט ממיטלטלין בידי החייב בפניוים לפי סעיף זה, רשאים הרשות המקומית או עובד מעובדיה שראש הרשות הסמיכו לכך לפנותם מתוך המיקלט, לאחר שניתנה לחייב הודעה על כך בכתב 15 ימים לפחות לפני המעשה; הפינוי שביצעו הרשות המקומית או עובד מעובדיה כאמור אינו גורע מאחריותו הפלילית והאזרחית של החייב בפניו.

(ה) במיטלטלין שפוננו מהמיקלט ינהגו לפי סעיף 21א; אולם הסמכות של ראש הגא לפיו תהא גם לראש הרשות המקומית, למזכיר, לגזבר או למהנדס של הרשות, אם ראש הרשות הסמיכם לכך, וברשות שאיננה מועצה אזורית - גם לסגנו, ובמועצה אזורית - גם לסגן ראש הרשות שיקבע ראש הרשות.

(ו) היו בבית אחד דיירים או היו במבנה אחד כמה מפעלים, והבית או המבנה אינם רשומים כבית משותף, יתחלקו ההוצאות הכרוכות בקיום חובת ההחזקה של המיקלט, באין הסכם על כך, לפי הוראות אלה:
(1) בבית - בין הדיירים שבו, לפי מספר החדרים בכל דירה;
(2) במפעלים - בין בעליהם, לפי מספר העובדים המועסקים אצל כל אחד מהם בשעת קיום החובה.

(ז) לענין סעיף זה דינו של בעל-בית הגר בעצמו בביתו או בחלק ממנו או המחזיק בו בפועל, כדין דייר.

14ב. בניה בקרקע פנויה (תיקון: תשכ"ד, תשל"ח)

היה המקום, שנמסרה עליו הודעה לפי סעיף 13 או הוראה לפי סעיף 14, קרקע פנויה, אין במסירת ההודעה או ההוראה כדי למנוע הקמת בית או מפעל באותו מקום, ובלבד שנתקבל רשיון-הבניה הדרוש לכך, ומקבל הרשיון מסר על קבלתו הודעה בכתב לרשות המקומית.

14ג. חפירת תעלות (תיקון: תשכ"ד, תשכ"ט, תשל"ח)

(א) שר הבטחון, באישור ועדת החוץ והבטחון של הכנסת, רשאי לקבוע בתקנות כי

מפקד-הגא מחוזי רשאי לקרוא סוגי בני-אדם לחפירת תעלות להתגוננות אזרחית ולקבוע בהן תנאים לקריאה זו; מי שנקרא כאמור ונפגע תוך כדי מילוי חובתו ועקב מילוי החובה, דינו כדין נפגע-ספר כמשמעותו בחוק הגימלאות לנפגעי-ספר, תשי"ז-1956, ודין הפגיעה כדין פגיעת ספר כמשמעותה בחוק האמור. מי שנקרא כאמור ונפגע ביום כ"ו באייר תשכ"ז (5 ביוני 1967) או לאחר מכן תוך כדי מילוי חובתו ועקב מילוייה, דינו כדין נפגע לפי חוק התגמולים לנפגעי פעולות-איבה, תשל"ל-1970, והוראות החוק האמור יחולו לגביו ולגבי התלויים בו.

(ב) הוראות שר הבטחון על פי תקנות לפי סעיף-קטן (א) וקריאה לחפירת תעלות כאמור בו אינן טעונות פרסום ברשומות, ובלבד שיובאו לידיעת הנוגעים בדבר בכל דרך של פרסום הנראית למפקד-הגא מחוזי.

14ד. התאמות נגישות במקלטים לאנשים עם מוגבלות (תיקון התשס"ה)

(א) בסעיף זה -

"אדם עם מוגבלות", "אנשים עם מוגבלות", "מורשה לנגישות מבנים, תשתיות וסביבה", "נגישות", "נציבות" - כמשמעותם בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות; "חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות" - חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998.
(ב) מקלט בבית, במפעל או במבנה אחר, וכן מקלט ציבורי ומחסה ציבורי, שההיתר לגביו ניתן לאחר י"ג בניסן התשס"ז (1 באפריל 2007) (להלן - המועד הקובע), לרבות הנתיב ודרך הגישה אליו (בסעיף זה - מקלט) יהיו נגישים לאנשים עם מוגבלות, בהתאם להוראות שיקבע שר הביטחון לפי סעיף זה וברוח עקרונות היסוד ומטרותיו של חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות.

(ג) שר הביטחון יקבע את התאמות הנגישות הנדרשות כדי לאפשר לאדם עם מוגבלות נגישות למקלט ובמקלט, באופן סביר, בהתחשב בתקן הישראלי ובהוראות חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות; בתקנות לפי סעיף קטן זה רשאי השר לקבוע פטור מלא או חלקי, ובכלל זה דרישות מופחתות, לסוגי מקרים, לענין התאמה מסוימת שעלותה גבוהה, אם ביצוע ההתאמה תטיל נטל כבד מדי, בהתחשב בין השאר, בכל אחד מאלה -

(1) גודל המקלט או המבנה שבו הוא מוקם;

(2) סוג הבית או המבנה וכן מספרם של בני האדם הרגילים לבקר בו;

(3) היות המקלט או המבנה שבו הוא נמצא חלק ממבנה קיים או תוספת למבנה

קיים;

ובלבד שיינתן מענה חלופי הולם ונגיש לאנשים עם מוגבלות באותו מבנה, ולענין מקלט שנבנה במבנה שהיה קיים לפני המועד הקובע - יינתן מענה חליפי באותו מבנה או במבנה סמוך אליו, ובלבד שאפשרות ההגעה למקלט החליפי הסמוך אינן מכבידות על אדם עם מוגבלות.

(ד)

(1) תקנות לפי סעיף זה ייקבעו לאחר התייעצות עם שר הפנים, הנציבות וארגונים העוסקים בקידום זכויותיהם של אנשים עם מוגבלות, באישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת, ובהתאם לעקרונות היסוד, מטרותיו והוראותיו של חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות; תקנות ראשונות לפי סעיף קטן (ג) יוגשו לאישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת לא יאוחר מיום ג' באייר התשס"ו (1 במאי 2006).

(2) תקנות לפי סעיף זה יותקנו בהסכמת שר האוצר, ואולם לא נתן שר האוצר את הסכמתו, יועבר הענין להכרעת הממשלה.

(ה)

(1) מי שחייב בהתקנת התאמה לפי סעיפים קטנים (ב) ו-(ג) יהיה פטור מביצוע אותה התאמה אם קבעה הרשות המוסמכת, לאחר התייעצות עם מורשה לנגישות מבנים תשתיות וסביבה, אחד מאלה -

(א) הפטור מתחייב כדי למנוע פגיעה מהותית באופיו המיוחד של המקום

שבו נמצא המקלט, עקב ייחודו בשל ערכי ארכיאולוגיה או טבע;

(ב) ההתאמה מחייבת שינוי יסודי במהותו של המקום בו נמצא המקלט;
(ג) מתקיימת הוראה מהוראות הפטור המנויות בסעיף 19ג(א)(1), או (2)
לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות;
(2) קבעה הרשות המוסמכת פטור כאמור בפסקה (1), תורה על ביצוע התאמות
נגישות חלופיות שהן סבירות בנסיבות הענין, ובלבד שאין בהוראות החלופיות
הכבדה על אדם עם מוגבלות. (ו) בלי לגרוע מהוראות חוק זה, על הוראות
סעיף זה יחולו סימנים י"ב, י"ג, ו-י"ד לפרק ה'1 בחוק שוויון זכויות לאנשים
מוגבלות, לרבות בדבר סמכות בית המשפט לפסוק פיצוי בלא הוכחת נזק כאמור
בסעיף 19נא(ב), ואולם סימנים אלה לא יחולו כנגד בעלי דירות מגורים
והמתגוררים בהן.

15. השימוש במקלטים (תיקון: תשכ"ט)

(א) לא ישתמש אדם במקלט למטרה אחרת מאשר לחסות בו בשעת התקפה, אלא על
פי רשיון מאת הרשות המוסמכת.

(ב) מקום שנועד לשמש מקלט על פי כל חיקוק לא יעמידנו אדם ללא רשיון הרשות
המוסמכת לרשותו של אחר, בדרך של מכירה, שכירות או הרשאה או בכל דרך אחרת,
אם הוא יודע או יכול לדעת בנסיבות הענין שהמקום ישמש בידי האחר שלא על מנת
לחסות בו בשעת התקפה בלבד, אלא אם כן השימוש האחר הותר על ידי הרשות
המוסמכת לפי סעיף זה.

(ג) תהא זו הגנה טובה לאדם הנאשם בעבירה על סעיף-קטן (ב), אם יוכיח שערך מסמך
בכתב על העסקה שמכוחה הועמד המקום לרשותו של אחר, שפירש בו כי המקום נועד
לשמש למקלט וכי כל שימוש אחר בו אסור זולת על פי רשיון הרשות המוסמכת
ושהמסמך או כפל ממנו נמסר לאדם האחר לפני שהמקום הועמד לרשותו.

(ד) הסכם להעמיד מקלט לרשותו של אחר בניגוד לאיסור שבסעיף-קטן (ב) - בטל, וכל
צד להסכם חייב להחזיק את מה שקיבל מכוח ההסכם, או אם לא ניתן להחזירו בעין, את
שווי; אולם אם היה אותו הסכם חלק בלבד של עיסקה, רשאי בית-המשפט, אם ראה
שהחלקים האחרים של העיסקה ניתנים להפרדה, לקיים את החלקים של העיסקה שאין
הם הפרת האיסור שבסעיף-קטן (ב), הכל בתנאים שבית-המשפט יראה לצודק בנסיבות
הענין.

(ה) לא יהרוס אדם מקלט, אלא על פי רשיון מאת הרשות המוסמכת.

(ו) המחזיק במקום שהוא מקלט, חייב בשעת התקפה לאפשר לכל אדם הנמצא סמוך
למקום להיכנס למקלט ולשהות בו כל זמן ההתקפה.

(ז) ראש-הגא רשאי לקבוע הוראות בדבר אופן השימוש במקלט ציבורי או במחסה
ציבורי, וכללי ההתנהגות של בני-אדם הנמצאים בהם לשם מחסה. הוראות אלה אין חובה
לפרסמן ברשומות, אלא יוצגו באופן הנראה לעין בכניסה למקום או בתוך המקום שעליו
הן חלות.

16. הוראות לגבי מקום שנועד לשמש מיקלט לבית (תיקון: תשכ"ד)

(א) המחזיק במקום שצריך, לדעת הרשות המקומית, לשמש מקלט לבית, חייב לאפשר
את התקנת המקלט.

(ב) היתה הרשות המקומית סבורה, שאין להתקין את המקלט האמור אלא לאחר פינוי המקום, רשאית הרשות המקומית להורות בכתב למחזיק המקום לפנותו תוך זמן שתקבע, ובלבד שלא תקבע פחות מחמישה-עשר יום מיום מסירת ההוראה. בתקופת-קרבות יהא דינה של הוראת-פינוי כאמור, לכל דבר, כדין פסק-דין פינוי של בית-משפט השלום שאינו ניתן לערעור עוד.

(ג) רשות מקומית לא תתן הוראת-פינוי, כאמור, לגבי מקום המשמש למחזיק בו מקום-מגורים או מקום-עבודה או מקום-עסק, אלא אם הובטח למחזיק סידור חלוף שיעמוד לרשותו בזמן שעליו לפנות את המקום; אך תנאי זה לא יחול לגבי מקום שהוא חלק מדירה או ממקום-עבודה או מקום-עסק שברשות אותו מחזיק, ופינוי החלק האמור לא יפגע במידה ניכרת בתנאי מגוריו, עבודתו או עסקו של המחזיק.

(גג) לא הוסכם בין הרשות המקומית למחזיק על סידור חלוף, רשאי כל אחד מהם לפנות לבית-משפט השלום בבקשה לקבעו, ורשאי בית-המשפט לקבוע שהסידור החלוף יהיה בהעמדה לרשות המחזיק של מקום חלוף העשוי לשמש באופן המתקבל על הדעת את המטרה שאותה משמש המקום שיש לפנותו או בתשלום פיצויים; ובלבד שלא יקבע בית-המשפט כסידור חלוף תשלום פיצויים בלבד אלא בהסכמת המחזיק או במקרה שהמחזיק מסרב להסכים לכך ללא טעם סביר.

(ד) לצורך השימוש בהוראות שבסעיף-קטן (ב) ו-(ג) יחולו כללים אלה:

(1) יש להביא בחשבון את צרכיו המוצדקים של המחזיק במקום מזה, ואת צרכי ההתגוננות האזרחית מזה;

(2) העובדה שהמקום החלוף שהועמד לרשות המחזיק שטחו יותר קטן או שהוא פחות נוח מן המקום שיש לפנותו, אינה קובעת, כשלעצמה, שהמקום שהועמד לרשותו אינו עשוי לשמש את המטרה שאותה משמש המקום שיש לפנותו.

(ה) פונה מקום בבית בהוראה לפי סעיף-קטן (ב), חייבים המחזיקים בשאר חלקי הבית כדיירים לשלם לבעל-הבית את דמי השכירות שהיה מקבל בעד המקום שפונה.

(ו) חדל מקום לשמש מקלט, חייב בעל-הבית להחזירו למצבו שלפני התקנת המקלט, ומי שהיה מחזיק במקום ופינה אותו בהוראה לפי סעיף-קטן (ב), רשאי תוך חודש ימים מהיום שהמקום חדל לשמש מקלט, לחזור ולהחזיק בו, לאחר שיפנה את המקום החלוף שהועמד לרשותו.

17. זכות הסתלקות

(א) המחזיק במקום שנועד לשמש מחסה ציבורי או שחל עליו סעיף 16 רשאי, תוך שלושים יום מיום שנמסרה לו הודעה על כך, לפנות את המקום ולהסתלק מזכויותיו בו במסירת הודעה בכתב לאחר הפינוי לרשות המקומית ולבעל המקום; את יום מסירת הודעת ההסתלקות יראו כיום ההסתלקות, ואם נמסרה ההודעה לרשות המקומית ולבעל המקום בימים שונים, יראו כיום ההסתלקות את היום המאוחר יותר.

(ב) הסתלק המחזיק, יחולו הוראות אלה:

(1) המחזיק פטור מכל חובה המוטלת עליו, על פי החוק או על פי חוזה או באופן אחר, לשלם לבעל את שכר המקום או כל תמורה אחרת בעד הזמן שלאחר יום ההסתלקות; ואם שילם לבעל המקום לפני יום ההסתלקות שכר או כל תמורה אחרת בעד תקופה מסויימת שלאחר יום ההסתלקות, חייב הבעל להחזיר לו אותו שכר או אותה תמורה;

(2) הבעל והמחזיק פטורים מיום ההסתלקות ואילך מהתחייבותיהם ההדדיות המוטלות עליהם על פי חוזה בנוגע למקום; אך אין האמור בזה פוגע בכל עילת תביעה שנולדה לפני יום ההסתלקות.

18. השתתפות בהוצאות

- (א) הוצאות שהוציא בעל-בית להתקנת מקלט או לעשיית תיקונים ושינויים בו, לפי הוראות חוק זה, רשאי הוא לגבותן מדיירי הבית אותה שעה, לפי המפורט בזה:-
- (1) בבית שבנייתו הושלמה לפני יום ב' בתמוז תש"ה (1 ביולי 1945) (להלן - היום הקובע) חמישים אחוזים של ההוצאות;
- (2) בבית שבנייתו הושלמה ביום הקובע או אחריו, בין לפני תחילת תקפו של חוק זה ולאחר מכן, עשרים וחמישה אחוזים של ההוצאות;
- (3) בבית שבנייתו הושלמה לפני היום הקובע ונוספה אליו קומה או חלק אחר ביום הקובע או אחריו, כאמור בפסקה (2) - מחלקים את ההוצאות בין דיירי החלק הקודם ובין דיירי החלק הנוסף באופן יחסי למספר החדרים שבכל אחד מהם, ודיירי החלק הקודם משתתפים בחמישים אחוזים, ודיירי החלק הנוסף בעשרים וחמישה אחוזים.

(ב) היו חילוקי דעות בין בעל-בית ובין דייריו בנוגע לסכום ההוצאות שבעל-הבית הוציא להתקנת מקלט או להחזקתו, ייחשב הסכום שיאושר על ידי הרשות המקומית כסכום ההוצאות שהוצאו למעשה.

19. דמי השתתפות - הוראות שונות (תיקון: תשי"א, תשכ"ד)

(א) הסכום שכל דייר חייב לשלם לבעל-הבית לפי סעיף 16(ה) וסעיף 18 (להלן - דמי השתתפות) יהיה ביחס לסכום הכללי של דמי ההשתתפות כיחס שבין מספר החדרים שברשות הדייר ובין מספר החדרים שבבית.

(ב) מועד התשלום של דמי ההשתתפות יהא כזה:

- (1) דמי השתתפות לפי סעיף 16(ה) - יחד עם דמי השכירות בעד הדירה ובאותם שיעורי תשלומים;
- (2) דמי השתתפות לפי סעיף 18, כשאינן חילוקי דעות לגבי סכום ההוצאות - תוך שלושים יום מיום קבלת הודעה במכתב רשום מבעל-הבית המציינת כי התקנתו של המקלט, תיקונו או שינויו הושלמו, והקובעת את סכום ההוצאות הכללי וחלקו בדמי ההשתתפות;
- (3) דמי השתתפות לפי סעיף 18 במקרה של חילוקי דעות כאמור בו בסעיף קטן (ב) - תוך שלושים יום מיום קבלת הודעה בכתב מאת הרשות המקומית הקובעת את סכום ההוצאות.

(ג) אי-תשלום דמי השתתפות בזמן ההשתתפות שנקבע בסעיף קטן (ב) ייחשב לאי-תשלום שכר-דירה, אולם אם שילם הדייר את דמי ההשתתפות לאחר שנתבע לדין, אך לפני שהתחיל הדין בתביעת הפינוי - לא ישמש הדבר עילה לפינוי.

(ד) דינו של בעל-בית שהוא בעצמו גר בביתו או מחזיק בפועל בחלק ממנו, כדין דייר למטרת חישוב דמי השתתפותם של הדיירים.

(ה) דייר המפנה את דירתו רשאי לגבות ממי שהוא בעל הבית אותה שעה את הסכום ששילם כדמי השתתפות לפי סעיף 18 בעד אותה דירה, ובעל הבית רשאי, על אף האמור בכל חוק אחר, לחזור ולגבות אותו סכום משוכרה החדש של הדירה. דינו של סכום זה לגבי השוכר החדש יהיה כדין דמי השתתפות בהוצאות להתקנת מקלט לבית שהוצאו בזמן היותו דייר באותו בית.

(ו) היה בית או מפעל בבעלותם של בני-אדם אחדים לרבות הבעלות בבית משותף, יהיו החובות המוטלות לפי חוק זה חלות על כולם יחד ועל כל אחד לחוד, ולכל אחד מהם תהיה הזכות להיות מפוצה על-ידי האחרים בעד כל סכום שהוציא לשם מילוי אחת החובות האמורות יתר על המגיע

ממנו לפי חלקו בבית או במפעל והוא כשאינו בפרק זה הוראה מיוחדת לענין חלוקת ההוצאות ביניהם, הוא הדין בבני-אדם השוכרים במשותף דירה.

(ז) המחזיק במקום עבודה או במקום עסק שאינם מפעל, אשר בעליו חייב בהתקנת מיקלט נפרד, יהיה דין המקום הזה כדין דירה ודין המחזיק בו כדין דייר, ובכל הנוגע לדמי השתתפות יחושב חלקו לפי מספר החדרים הבנויים מעל לשטח מקום עבודתו או עסקו, ואם אין כאלה - לפי מספר החדרים שמתחת לו, ואם אין גם כאלה - כפי שתקבע הרשות המקומית.

(ח) מקום ששוכרו הראשי חייב בדמי השתתפות, והמקום כולו או חלקו מוחזק על-ידי שוכר משנה, יחולו הוראות אלה:
(1) שוכר המשנה חייב לשלם את חלקו בדמי השתתפות לשוכר הראשי;
(2) אם המקום הוא דירה, יהיה חלקו של שוכר-המשנה באותו יחס לדמי השתתפות של הדייר כמספר החדרים ששוכר המשנה מחזיק בהם ביחס למספר הכללי של החדרים בדירה;
(3) אם המקום אינו דירה, יהיה חלקו של שוכר-המשנה לפי האמור בפסקה (2) אלא שבמקום חשבון החדרים יבוא החשבון שנקבע בסעיף קטן (ז);
(4) האמור בסעיפים קטנים (ב), (ג) ו-(ה) יחול על חלקו של שוכר המשנה כאילו היה השוכר הראשי בעל-בית, ושוכר-המשנה - שוכר ראשי.

(ט) הרשות המקומית תקבע את חלקו של בעל-בית שסעיף 14(ח) חל עליו בהוצאות התקנת המיקלט המשותף והחזקתו, וכן את הסכום שהוא חייב לשלם בעד כל מקום שפונה באחד הבתים על פי סעיף 16; וכל בעל-בית כזה רשאי לגבות דמי השתתפות מדיירי ביתו, כאילו היה סכום ההוצאות שעלה בחלקו סכום שנקבע על פי סעיף 18(ב), והסכום ששילם בעד פינוי מקום - שיעור שכר הדירה של מקום שפונה בביתו לפי סעיף 16.

19א. ציוד במחסה ציבורי ובמיקלט (תיקון: תשל"ח)

(א) שר הבטחון רשאי, בתקנות באישור ועדת החוץ והבטחון של הכנסת, להורות -
(1) שמחסים ציבוריים ומיקלטים יצויידו בציוד שיפורט בתקנות;
(2) שיותקן, בצורה ובמקום שיפורט בתקנות, שילוט מתאים המפנה אל הכניסה למחסה ציבורי או למיקלט; לתקנות כאמור ייקרא בסעיף זה ובסעיפים 19ב עד 19ח "תקנות ציוד".

(ב) החייב בקיום תקנות הציוד יחזיק את הציוד במצב ראוי לשימוש ואת השילוט במצב תקין; מחזיק במחסה ציבורי חב לגבי הציוד והשילוט שבו חובה של שומר חנם.

19ב. האחראי לביצוע במיקלט ציבורי ובמחסה ציבורי (תיקון: תשל"ח)

הרשות המקומית חייבת בביצוען של תקנות הציוד במיקלט ציבורי ובמחסה ציבורי והמחזיק במחסה ציבורי רשאי לבצען.

19ג. האחראי לביצוע במפעל (תיקון: תשל"ח)

במיקלט שבמפעל חייב בביצוען של תקנות ציוד בעל המפעל, ובמיקלט המשותף למספר מפעלים חייבים בביצוען בעלי המפעלים.

19ד. האחראי לביצוע בבית שאינו בית משותף (תיקון: תשל"ח)

במיקלט שבבית שאינו בית משותף חייבים בביצוען של תקנות הציוד -
(1) בבית המוחזק כולו בידי בעלו ובבית שעל אף אחת מהשכירות שבו אין חוק הגנת הדייר חל - בעל הבית;
(2) בבית המושכר כולו בשכירות שחוק הגנת הדייר חל עליה - הדייר או הדיירים, לפי

הענין;
(3) בבית המושכר בחלקו בשכירות שחוק הגנת הדייר חל עליה - הדייר או הדיירים לגבי החלקים המושכרים כך, ובעל הבית לגבי החלקים שאינם מושכרים כך.

19ה. האחראי לביצוע בבית משותף (תיקון: תשל"ח)

במיקלט שבבית משותף חייבים בביצוע תקנות הציוד -
(1) בבית המוחזק כולו בידי בעלי הדירות או שעל אף אחת מהשכירויות שבהן אין חוק הגנת הדייר חל - בעלי הדירות;
(2) בבית שדירותיו מושכרות כולן בשכירות שחוק הגנת הדייר חל עליה - הדיירים;
(3) בבית שחלק מדירותיו מושכר בשכירות שחוק הגנת הדייר חל עליה - הדייר או הדיירים לגבי הדירות המושכרות כך, ובעלי הדירות לגבי יתר הדירות.

19ו. הוצאות הביצוע (תיקון: תשל"ח)

מי שחייב בביצוע של תקנות הציוד, ישא בהוצאות הביצוע, הכל בכפוף להוראות אלה:

(1) ביצע המחזיק במחסה ציבורי את תקנות הציוד, כולן או מקצתן, רשאי הוא לגבות את הוצאותיו מהרשות המקומית ולמטרה זו רשאי הוא גם לקזזן עם כל חוב המגיע ממנו לרשות המקומית;
(2) היה המיקלט משותף למספר מפעלים, יתחלקו ההוצאות, באין הסכם בין בעלי המפעלים, לפי מספר העובדים המועסקים במפעלים בשעת ביצוען; אולם אם היו המפעלים בבית משותף אחד, יתחלקו ההוצאות, באין הסכם כאמור, כדרך שמתחלקות ההוצאות שסעיף 58 לחוק המקרקעין, תשכ"ט-1969; חל עליהן;
(3) במיקלט שבבית שאיננו משותף וכן במיקלט המשמש מספר בתים, יתחלקו ההוצאות, באין הסכם בין החייבים, לפי מספר החדרים שבכל דירה, ובמקומות עבודה או במקומות עסק שאינם מפעל יחול סעיף 19(ז) בשינויים המחוייבים;
(4) במיקלט שבבית משותף יתחלקו ההוצאות, באין הסכם בין החייבים, כדרך שמתחלקות בין בעלי הדירות, שבאותו בית משותף ההוצאות שסעיף 58 לחוק המקרקעין, תשכ"ט-1969, חל עליהן;
(5) מקום שבעל הבית, לרבות בעל דירה בבית משותף, נושא בהוצאות לגבי מושכר בשכירות שחוק הגנת הדייר איננו חל עליה, רשאי בעל הבית לגבות מהשוכר את מחצית ההוצאות החלות על המושכר לפי פסקאות (3) או (4), לפי הענין; היו חילוקי דעות בין בעל הבית או בעל הדירה לבין השוכר בנוגע לסכום ההוצאות האמורות, יראו את הסכום שאישרה הרשות המקומית כסכום ההוצאות שהוצאו למעשה.

19ז. הוצאות ההחזקה (תיקון: תשל"ח)

מי שחייב בהחזקת ציוד במצב ראוי לשימוש ובהחזקת השילוט במצב תקין כאמור בסעיף 19א, ישא גם בהוצאות ההחזקה, ועל הוצאות אלה יחול סעיף 19ו, בשינויים המחוייבים.

19ח. אכיפת הביצוע (תיקון: תשל"ח)

סעיפים 20 עד 20ה יחולו על ביצוען של תקנות הציוד, לרבות חובת ההחזקה, כאילו היה הביצוע עבודה נדרשת כמשמעותה בסעיף 20, והוא כשאין הוראה מפורשת אחרת בסעיפים 19ג עד 19ז.

19ט. אי-תחולה (תיקון: תשל"ח)

סעיפים 19ג עד 19ו לא יחולו על מיקלט ציבורי.

20. בעל בית שלא ביצע עבודה נדרשת (תיקון: תשכ"ד)

בעל בית או בעל מפעל שהוטל עליו מכוח חוק זה להתקין מיקלט או לתקנו או לשנותו (להלן - עבודה נדרשת) ולא ביצע את העבודה הנדרשת, רשאית הרשות המוסמכת או

הרשות המקומית לעשות אחת מאלה:

- (1) לבצע את העבודה הנדרשת ולגבות מבעל הבית או מבעל המפעל את הוצאות הביצוע, בדרך שהיא גובה את ארנונותיה, ואם הרשות המוסמכת היא הגובה, תחול על גביית הוצאות הביצוע פקודת המסים (גביה), למעט הסעיף 12 שבה, כאילו היו מס כמשמעותו בפקודה האמורה; הוראות הסעיפים 18 ו-19 יחולו על ההוצאות כאמור כאילו הוצאו על-ידי הבעלים;
- (2) להטיל על הדיירים שבבית לבצע את העבודה הנדרשת במלואה תוך תקופה שתקבע.

20א. ביצוע עבודה נדרשת על-ידי הדיירים (תיקון: תשכ"ד)

(א) ביצוע הדיירים עבודה נדרשת מכוח סעיף 20, יחולקו הוצאות הביצוע בין בעל הבית לבין הדיירים, בין הדיירים לבין עצמם ובין הדיירים ושוכרי המשנה לפי הוראות הסעיפים 18 ו-19 כאילו הוצאו על-ידי הבעלים, וכל דייר רשאי לנכות מדמי השכירות המגיעים ממנו לבעל הבית, או מתמורת השטרות שנתן להבטחת דמי השכירות או לסילוקם, את החלק שבעל הבית חייב לשאת בו.

(ב) היו חילוקי דעות בין המשתתפים בהוצאות הביצוע בנוגע לסכומי השתתפותם, ייחשב הסכום שאישרה הרשות המקומית כחלקו של כל משתתף, על פי פנייתו של דייר, של שוכר משנה או של בעל בית, כסכום שהוא חייב בו על פי סעיף זה; אולם לא יינתן אישור בנוגע לסכום ההוצאות אלא לאחר שבוצעה העבודה הנדרשת במלואה, ולנוגעים בדבר ניתנה הזדמנות להשמיע טענותיהם, הן לגבי כלל ההוצאות והן לגבי חלוקתן. דייר ששילם על חשבון ההוצאות סכום העודף על חלקו, רשאי להיפרע את העודף מכל מי ששילם פחות מחלקו, עד כדי הסכום החסר להשלמת חלקו בהוצאות; והוא כשאינן הסכום בענין זה על דרך אחרת.

20ב. ביצוע עבודה נדרשת על-ידי ממונה (תיקון: תשכ"ד)

(א) לא ביצעו הדיירים עבודה נדרשת מכוח סעיף 20, תוך התקופה שנקבעה לכך, רשאית הרשות שהטילה את החובה לבצע את העבודה הנדרשת למנות אדם בהסכמתו לביצוע אותה עבודה (להלן - הממונה), ולקבוע לו שכר לעניין זה, שישולם על-ידי הדיירים ובעל הבית.

(ב) הרשות לא תשתמש בסמכותה כאמור אלא אם היתה סבורה שהעבודה הנדרשת לא תבוצע בתקופה שנקבעה לכך ללא סיבה סבירה ולאחר שנתנה לדיירים התראה מתאימה בכתב. בהתראה יצויין תוכן סעיף קטן (א).

20ג. חלוקת הוצאות הביצוע על-ידי רשויות וגבייתן (תיקון: תשכ"ד)

(א) הוצאות הביצוע על-ידי הממונה, לרבות שכרו, יחולקו בין בעל הבית לבין הדיירים, בין הדיירים לבין עצמם, ובין הדיירים לבין שוכרי-המשנה, לפי הוראות הסעיפים 18 ו-19 כאילו בוצעה העבודה הנדרשת על-ידי בעל הבית, והממונה רשאי לגבות את החלקים של הדיירים ושל בעל הבית לשם כיסוי הוצאותיו ושכרו.

(ב) הרשות המקומית תקבע, על פי בקשת הממונה, את ההוצאות המשוערות של העבודה הנדרשת, והממונה רשאי עוד לפני ביצוע העבודה הנדרשת, לגבות מהדיירים ומבעל הבית, לפי חלקם בהוצאות כאמור, מקדמה שלא תעלה על שני שלישים מהוצאות משוערות אלה.

(ג) היו חילוקי דעות בין המשתתפים בהוצאות הביצוע, או במקדמה בינם לבין עצמם, או בין משתתף לממונה, בנוגע לסכומי-השתתפותם, ייחשב הסכום שאישרה הרשות המקומית כחלקו של כל משתתף, על פי פנייתו של משתתף או הממונה, כסכום שהוא חייב בו על פי סעיף זה.

לא יינתן אישור בנוגע להוצאות הביצוע לפי סעיף קטן (א) אלא לאחר שבוצעה העבודה הנדרשת במלואה, ולנוגעים בדבר ניתנה הזדמנות להשמיע טענותיהם הן לגבי כלל ההוצאות והן לגבי חלוקתם.

(ד) אישור כאמור בסעיף קטן (ג) ניתן להוצאה לפועל כפסק-דין של בית- משפט מוסמך שאין עליו ערעור עוד.

20ד. הזכות לפנות לבית-המשפט בענין הוצאות (תיקון: תשכ"ד)
האמור בסעיף 20ג אינו גורע מזכותו של אדם לבקש את קביעת חלקו הוא או חלקו של אחר בהוצאות עבודה נדרשת, או בשכרו של הממונה, בדרך של תביעה לפני בית-משפט מוסמך, בין אם כבר שילם חלק זה, כולו או מקצתו, על פי אישור רשות מקומית, ובין אם טרם שילם אותו, ובלבד שהתביעה תוגש לא יאוחר משנתיים מיום התשלום של חלקו הוא; אולם בית-משפט שלפניו תלויה התביעה לא יעכב את ההוצאה לפועל של האישור ולא ימנע את הממונה מהוציאו לפועל, על אף האמור בכל דין.

20ה. שמירת האחריות לקיום חובות (תיקון: תשכ"ד)
נקיטת אמצעים לפי סעיף 20(1) או לפי סעיף 20ב אינה גורעת מחובתם של בעל הבית והדיירים לפי פרק זה, או מאחריותם הפלילית על אי-מילוי חובה לפיו.

20ו. סמכויות ראש רשות מקומית (תיקון: תשכ"ד)
(א) כל סמכות הנתונה בסעיפים 13, 14, 16, 20, 20ב ו-20ג לרשות מקומית תהא נתונה גם לראש הרשות המקומית, או למי שהוסמך על ידיו באישור המועצה של הרשות המקומית, אם בדרך כלל ואם לענין מסויים או לסוג עניינים מסויים; ורשאית הרשות המקומית לאצול לראש הרשות המקומית יתר סמכויותיה לפי פרק זה, כולן או מקצתן.

(ב) ראש רשות מקומית, או מי שהוסמך על ידיו לכך בכתב, רשאי לעשות כל פעולה הדרושה לביצוע תפקידיו, או לביצוע הוראות שניתנו על פי סמכויותיו או סמכויות הרשות המקומית לפי חוק זה, ולמטרה זו

רשאי הוא להיכנס לכל מקום בכל עת סבירה לאחר מתן הודעה מראש על כך.

פרק רביעי : ציוד ואימוני עובדים במפעלים

(תיקון: תשכ"ט)

20ז. סמכות לחייב באימוני עובדים של מפעלים (תיקון: תשכ"ט, תשל"ח)
(א) שר הבטחון רשאי בתקנות -
(1) לחייב בעלי-מפעלים להחזיק ולהתקין ציוד לצרכי ההתגוננות האזרחית ולאמן ולצייד את עובדיהם לצרכים כאמור, ובמספר מפעלים שבמבנה אחד - גם להועיד את הציוד והאימונים לשרת את כלל המפעלים האלה או חלק מהם ואת עובדיהם, הכל בהתחשב במספר העובדים ובסוגי המפעלים;
(2) להסמך רשות לקבוע, בהוראה כללית, מסוייגת או למפעל מסויים, את פרטי הציוד וסוגיו שיחול עליהם חיוב לפי פסקה (1), (להלן - הרשות הקובעת);
(3) לחייב עובדים של מפעלים שבעליהם חייבים לאמנם לפי פסקה (1), לקיים, לענין האימונים, את הוראותיו של מפקד הגא מחוזי ובכפוף להוראות אלה - את הוראות בעלי המפעלים;
(4) לחייב עובדים שסיימו אימונים לפי סעיף זה להדריך עובדים אחרים של מפעלים ושל

מפעלים אחרים שבאותו מבנה;
(5) בציוד או באימונים שנועדו לפי פסיקה (1) לשרת מספר מפעלים שבאותו מבנה - לקבוע את חובת ההשתתפות של כל אחד מבעלי המפעלים בהוצאות הציוד והאימונים, לרבות ההדרכה, את מידת ההשתתפות בהוצאות אלה, ואת זכויות הקנין של אותם בעלי המפעלים בציוד כאמור, הכל בכפוף לאמור בסעיף 20ח;
(6) לענין תקנות לפי סעיף זה, כולן או מקצתן, לקבוע מה הוא מפעל ואת מי יש לראות כבעל מפעל וכעובד במפעל;
(7) בהסכמת שר המשפטים, לקבוע דרכים לבירור חילוקי-דעות בדבר שיעור ההשתתפות בהוצאות וזכויות הקנין בציוד כאמור בפסיקה (5), כדרך חלופה לבירור בבית-המשפט, וכן דרכים להוצאה לפועל של החלטות שניתנו באותו בירור.

(ב) שר הבטחון רשאי להורות בצו שהרשות הקובעת תחזיק ותתקין, במקום בעל מפעל, כל ציוד שבעל המפעל חייב להחזיק ולהתקינו על פי האמור בסעיף קטן (א).

20ח. הוצאות פעולות המשרתות יותר ממפעל אחד (תיקון: תשכ"ט, תשל"ח)

הוטל לפי סעיף 20ז(1) על בעל מפעל חיוב בדבר החזקת ציוד או התקנתו ובדבר אימוני עובדים על מנת שישרתו גם מפעלים אחרים שבאותו מבנה, יחולו הוראות אלה:
(1) באין הסכם בין כל בעלי המפעלים הנוגעים בדבר על שיעור ההוצאות של קיום החיוב, על חלקו של כל אחד מהם בהוצאות אלה ועל מועד תשלומם, רשאי בעל המפעל שהוטל עליו החיוב להודיע בכתב על העדר הסכם לרשות הקובעת במועד שנקבע בתקנות או על פיהן, ומשעשה כן רשאי הוא שלא לקיים את החיוב במידה שלא שולם לו חלקם של יתר בעלי המפעלים בהוצאות המשוערות של קיום החיוב כפי שאישרה אותן הרשות הקובעת;
(2) נמסרה לרשות הקובעת הודעת בעל מפעל לפי סעיף זה, רשאית היא למנות אדם, לרבות אותו בעל מפעל עצמו (להלן - גובה), לגבות את חלקם של יתר בעלי המפעלים הנוגעים בדבר בהוצאות המשוערות כפי שאושרו לפי סעיף זה, ולתת לגובה הוראות לגביה ולמסירת הפדיון לידי בעל המפעל שעליו הוטל החיוב;
(3) היתה הרשות הקובעת סבורה כי גביית חלקיהם של בעלי המפעלים החייבים להשתתף בהוצאות המשוערות כאמור כרוכה בטרחה רבה, רשאית היא לקבוע כי הגובה זכאי לשכר-גביה, בשיעור שתקבע, ודין השכר, לענין גבייתו, כדין ההוצאות;
(4) אישרה הרשות הקובעת בתעודה את הסכום הניתן לגביה מבעל

מפעל פלוני לפי סעיף זה, יחולו על גביית הסכום שאושר כאמור הוראות פקודת המסים (גביה), למעט סעיף 12 שבה.

20ט. דין האימונים כדין עבודה (תיקון: תשכ"ט)

דין האימונים של עובד לפי פרק זה, לרבות הדרכה, לכל דבר כדין עבודה במפעל שבו הוא עובד.

20י. ציוד במפעלים שאינם במבנה אחד (תיקון: תשל"ח)

שר הבטחון רשאי בצו להורות שציוד או סוגי ציוד שנועדו לדעתו לצרכי ההתגוננות האזרחית של כמה מפעלים שאינם במבנה אחד יירכשו, יותקנו, יופעלו או יוחזקו, כפי שיפרט בצו ובמועד שיקבע בו, בידי אחד מבעלי המפעלים או בידי הרשות הקובעת; הוטל ביצועו של הצו על בעל מפעל, יחול סעיף 20ח.

20יא. הוצאות הרשות הקובעת (תיקון: תשל"ח)

ביצעה הרשות הקובעת צו לפי סעיף 20ז(ב) או 20י, רשאית היא לגבות את הוצאות הביצוע מבעל המפעל הנוגע בדבר, ואם היו נוגעים בדבר כמה מפעלים - מכל אחד מבעליהם חלק מההוצאות שיחסו לסך כל ההוצאות כיחס מספר העובדים המועסקים

במפעלו בשעת מתן הצו למספר כל העובדים המועסקים אותה שעה בכל המפעלים הנוגעים בדבר; על גביית ההוצאות תחול פקודת המסים (גביה).

20.ב. דין המדינה כמעביד (תיקון: תשכ"ט)
תקנות לפי פרק זה יחייבו גם את המדינה כמעביד.

פרק חמישי: מצב הכן בהתגוננות האזרחית

21. מצב הכן בהתגוננות האזרחית (תיקון: תשכ"ט)

(א) שר הבטחון רשאי בתקופת קרבות או אם יש לו יסוד לחשוב שהשעה היא ערב תקופת קרבות, להכריז בכל דרך של פרסום שימצא לנכון על מצב הכן בהתגוננות האזרחית. ההכרזה יכול שתהא לשטח המדינה כולה או לגבי חלק ממנה או לגבי מקום מסוים.

(ב) הוכרז מצב הכן בהתגוננות האזרחית -

- (1) ייכנסו לתקפן ההוראות בדבר הגנה על שמשות שנקבעו בתקנות כולן או מקצתן, לגבי כל שטח המדינה או לגבי חלק ממנה או לגבי מקום מסוים, הכל לפי ששר הבטחון יקבע מזמן לזמן בהכרזתו;
- (2) אדם, שההוראות בדבר הגנה על שמשות חלות עליו, חייב למלא אחריהן לא יאחר מאשר כתום שלושה ימים מיום שנכנסו לתקפן;
- (3) לא יאיר אדם אור בזמן שבין שקיעת השמש ובין זריחתה (להלן - שעות האיפול), אלא לפי התקנות האמורות בסעיף 27(ג)(6);
- (4) הרשיונות לפי סעיף 15(א) המקנים זכות-שימוש במיקלט למטרה אחרת מאשר לחסות בו בשעת התקפה - בטלים;
- (5) על המחזיק במיקלט לפנותו מיד מן המיטלטלין שבו, למעט הציוד שהוא חייב להחזיקו במיקלט לפי דיני ההתגוננות האזרחית;
- (6) רשאי מפקד הגא מחוזי או בעל דרגה כפי שקבע ראש הגא, שהמפקד הסמיכו לכך, אם שוכנע שהדבר דרוש למתן מחסה לציבור בשעת התקפה, להורות למחזיק במחסה ציבורי לפנותו מן המיטלטלין שבו, כולם או מקצתם, ולהפסיק את השימוש בו, כולו או מקצתו, שלא לצורך ההתגוננות האזרחית, או להטיל סייגים או הגבלות על שימוש כאמור;
- (7) לא קויימו הוראות פסקאות (5) או (6), רשאי חבר הגא, שראש הגא או מפקד הגא מחוזי מינהו לכך, לפנות מיטלטלין מתוך מחסה ציבורי או מתוך מיקלט, אם יש במיטלטלין כדי להפריע לשימוש יעיל במיקלט או במחסה הציבורי לצרכי ההתגוננות האזרחית;
- (8) המחזיק במחסה ציבורי או במיקלט חייב לפתחם ולהחזיקם פתוחים בכל עת, כדי לאפשר בשעת התקפה לכל אדם הנמצא סמוך להם להיכנס אליהם מיד ולשהות בהם עד תום שעת ההתקפה.

21א. פינוי מיטלטלין (תיקון: תשכ"ט, תשל"ח)

מיטלטלין שפוננו ממיקלט או ממחסה ציבורי לפי סעיף 21, ינהגו בהם

כך:

- (1) היו בעלי המיטלטלין או מי שנראה מוסמך לפעול בשם הבעלים נוכחים בזמן הפינוי - יימסרו המיטלטלין לידיהם;
- (2) לא היו נוכחים, יוחסנו המיטלטלים במקום שקבע אותו ראש הגא או מפקד הגא מחוזי, אולם אם היו המיטלטלין פסידים, רעילים או מסוכנים מבחינה אחרת, ינהג בהם מבצע הפינוי בדרך הנראית לו בנסיבות הענין כמתאימה ביותר למניעת נזק לבעליהם או להקטנתו, לרבות מכירתם;

- (3) על נקיטת אמצעי הטיפול במיטלטלין שפוננו, כאמור בסעיף זה, תומצא הודעה לבעליהם, הודעה על החסנתם תפרש גם את הסמכות למכור אותם בסעיף זה;
- (4) מיטלטלין שהוחסנו לפי סעיף זה ולא פונו על-ידי בעליהם ממקום החסנתם תוך שלושים יום מיום המצאת ההודעה על ההחסנה, מותר למכרם על פי הוראות ראש הגא או מפקד הגא מחוזי;
- (4א) הוצאות הפינוי, ההחסנה, ההודעה והמכירה לפי סעיף זה יחולו על בעלי המיטלטלין;
- (5) כדי להסיר ספק נאמר בזה שמיטלטלין שנמכרו לפי סעיף זה יעמדו לקנין הקונה כשהם נקיים מכל משכון, שעבוד ועיקול שהיו רובצים עליהם ערב המכירה, ולאחר שהוצאות הפינוי, ההחסנה, ההודעה והמכירה ינוכו מדמי המכר, יחולו המשכון, השעבוד או העיקול על דמי המכר, והעודף ישולם לבעלי המיטלטלין על פי דרישתם;
- (6) הודעה על החסנה לפי סעיף זה שהומצאה באחת הדרכים האמורות בסעיף 23(ג), רואים אותה בכל מקרה, ועל אף האמור באותו סעיף, כאילו הומצאה במועד הקבוע בו והגיעה לידיעתו של הנוגע בדבר;
- (7) שום דבר בסעיף זה לא יתפרש כאילו בא לגרוע מאחריותו הפלילית והאזרחית של בעל המיטלטלין על אי-פינויים.

21ב. שיפוי (תיקון: תשכ"ט)

- (א) ראתה ועדה שנתמנתה כאמור בסעיף זה, כי מן הצדק לעשות כן, רשאית היא לחייב את הרשות המקומית לשלם למחזיק במחסה ציבורי, לפי דרישתה בכתב, את ההוצאות, כולן או מקצתן, של פינוי מיטלטלין שביצע על פי הוראה לפי סעיף 21(ב)(6) ושל החסנתם.

- (ב) שר המשפטים ימנה לענין סעיף זה ועדה של שלושה, אחד הכשיר להתמנות שופט בית-משפט שלום, והוא יהיה יושב-ראש, אחד שימליץ עליו שר הבטחון, ואחד שימליץ עליו שר הפנים, ובלבד שלפחות שניים מחברי הוועדה לא יהיו עובדי המדינה ושעובד הרשות המקומית לא יהא חבר הוועדה.

22. איפול לצרכי תמרונים

- לצורך תמרוני הגא רשאי ראש הגא, בצו שיחול בכל המדינה או בשטח משטחיה או לגבי מבנים או כלי-רכב מסויימים, הכל לפי שיקבע בצו, לאסור על הארה בשעות האיפול שלא לפי התקנות האמורות בסעיף 27(ג)(6).

פרק ששי : חמרים מסוכנים

(תיקון: תשכ"ט, תשנ"א)

22א. הכרזה על חמרים מסוכנים (תיקון: תשכ"ט, תשנ"א)

- ראה שר הבטחון כי יש בפיזורו של חומר מסויים כדי לסכן חיי אדם או בריאותו או לגרום נזק לרכוש, רשאי הוא, בצו, להכריז על אותו חומר כעל חומר מסוכן לענין חוק זה.

22ב. פיקוח על החזקה (תיקון: תשכ"ט, תשנ"א)

- (א) שר הבטחון רשאי, בתקנות, לקבוע הוראות בדבר -
- (1) הטלת חובה על המחזיקים חמרים מסוכנים למסור עליהם את הפרטים שיקבע, לרבות פרטים על אריזתם של החמרים המסוכנים, על המבנה שבו הם מוחזקים ועל הסביבה שבה מצוי המבנה, וכן בדבר התנאים והסייגים למסירת הפרטים, הדרכים והמועדים למסירתם והרשות שלה יימסרו;

- (2) הסמכת רשות לצוות על מי שמסר פרטים על חומר מסוכן לפי פסקה (1) או החייב

במסירתם על פיה לנקוט באמצעים שיפורטו בצו של הרשות ושיש בהם, לדעת הרשות, כדי למנוע בתקופת-קרבות סכנה לחיי אדם או לבריאותו או פגיעה ברכוש אגב החזקתו בחומר המסוכן, לרבות העברתו למבנה מסוג אחר או למקום, אחר, וכן בדבר אצילת סמכותה האמורה של הרשות;

(3) הסמכת רשות לבצע צו לפי פסקה (2) בשעת התקפה או בשעה שעומדת בתקפה, במקום הימצאם של החמרים המסוכנים, הכרזה על מצב הכן בהתגוננות אזרחית לפי חוק זה, בין שהצו ניתן לפני ההכרזה או תחילת ההתקפה ובין שניתן לאחר מכן, וזאת במקומו של מי שניתן לו הצו ועל חשבונו, בדבר התנאים, הסייגים והדרכים לביצוע צו כאמור על ידי הרשות, לרבות מכירת החומר המסוכן והשמדתו וסגירת המפעל וכן בדבר אצילת סמכותה האמורה של הרשות;

(4) הגבלות או איסורים על העברת חמרים מסוכנים, בסייגים שיקבע, ממקום למקום, בשעת התקפה או בשעה שעומדת בתקפה במקום הימצאם של החמרים, בכל שלב משלבי ההעברה - הכרזה על מצב הכן בהתגוננות אזרחית לפי חוק זה.

(5) דרכי ההחסנה של חמרים מסוכנים.

(ב) תקנות לפי סעיף זה אינן גורעות מהוראות שבחיקוק אחר.

22ג. סמכות בית המשפט בדבר אכיפת צו (תיקון: תשכ"ט, תשנ"א)
מי שניתן לו צו לפי סעיף 22ב(א) (2) ולא ביצעו, כולו או מקצתו, במועד שנקבע בצו, רשאי בית המשפט, בנוסף לכל עונש שהוא מוסמך להטיל לפי חוק זה על אי-קיום הצו, לצוות על ביצועו של הצו במקומו של הנשפט ועל חשבונו, או על מכירתו של החומר המסוכן, וכן, אם הנשפט הוא גם בעל-מפעל המשתמש בחומר המסוכן לייצור, לשיווק או למטרה כיוצאת באלה - על סגירתו של המפעל או של כל חלק ממנו עד לביצועו של הצו או עד למכירת החומר, הכל בתנאים שימצא לנכון להטיל; סמכות זו אינה גורעת מסמכות לפי סעיף 22ב(א)(3).

22ד. דין מכירות (תיקון: תשכ"ט, תשנ"א)
על מכירת חמרים מסוכנים לפי פרק זה יחול סעיף 21א(5), בשינויים המחוייבים.

22ד1. שמירת דינים (תיקון: תשנ"א)
סמכויות לפי פרק זה אינן גורעות מהוראות כל דין שעניינן רישוי ופיקוח על חמרים מסוכנים.

פרק שביעי: ציוד אישי

(תיקון: תשכ"ט)

22ה. הטלת היטל (תיקון: תשכ"ט)
שר הבטחון, בהסכמת שר העבודה ובאישור ועדת החוץ והבטחון וועדת הכספים של הכנסת, רשאי, בתקנות, להטיל היטל המיועד לרכישת ציוד אישי לצרכי התגוננות אזרחית (להלן - ההיטל).

22ו. החייבים בהיטל והזכאים לקבלת ציוד (תיקון: תשכ"ט)
תקנות לפי סעיף 22ה יפרטו -

(1) את סוגי בני-אדם מבין המבטחים ביטוח זקנה וחיים לפי חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), תשכ"ח-1968, שעליהם יוטל ההיטל, שיעורו ומועד תשלומו;

(2) את סוגי בני-אדם הזכאים לקבל, ללא-תשלום, ציוד אישי לצרכי התגוננות אזרחית;

(3) את סוגי הציוד שיינתנו ללא-תשלום כאמור.

22. גביה על ידי המוסד לביטוח לאומי (תיקון: תשכ"ט)
ההיטל ייגבה על ידי המוסד לביטוח הלאומי ויועבר על ידי לאוצר

המדינה, בניכוי ההוצאות המינהליות שהוציא לגבייתו; שר הבטחון ושר העבודה יקבעו, בצו, את שיעור הוצאות אלה.

22ח. ההיטל - תוספת לדמי ביטוח (תיקון: תשכ"ט)
ההיטל ייגבה כתוספת לדמי ביטוח זקנה וחיים לפי חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), תשכ"ח-1968, ממי שחייב באותם דמי-ביטוח, וכל ההוראות על דמי ביטוח זקנה וחיים שבאותו חוק יחולו גם על ההיטל, בשינויים המחוייבים ובאין הוראה אחרת בפרק זה או על פיו;
אולם על אף האמור באותו חוק רשאי מעביד לנכות משכר עובדו את מלוא ההיטל ששילם בעדו.

22ט. חלוקת ציוד וטיפול בו (תיקון: תשכ"ט)
לענין ציוד הניתן ללא תשלום לפי חוק זה רשאי שר הבטחון לקבוע בתקנות את -
(1) דרכי חלוקתו ומועדיה לכל סוג של זכאים;
(2) הנסיבות שבהן בלבד מותר יהיה להחליפו ללא-תשלום בציוד מאותו סוג, ובמקרה של אבדן - למסור ציוד מאותו סוג במקומו;
(3) דרכי החזקתו והטיפול בו;
(4) המועד והנסיבות שבהם יש לשאתו, ולהתקינו או להשתמש בו בכל דרך אחרת.

22י. סמכות בית הדין לעבודה (תיקון: תשכ"ט)
לבית-הדין האזורי שלפי חוק בית-הדין לעבודה, תשכ"ט-1969, סמכות ייחודית בכל הנוגע בחיוב בהיטל.

22יא. ציוד שנרכש בתשלום (תיקון: תשכ"ט)
שר הבטחון, באישור ועדת החוץ והבטחון של הכנסת, רשאי, בתקנות, להטיל חובה, דרך כלל או על סוג בני-אדם, להצטייד על חשבונם בציוד אישי לצרכי התגוננות אזרחית, למעט ציוד הניתן ללא- תשלום לפי פרק זה - בשביל החייבים עצמם ובשביל הקטינים הגרים עמם, וכן להורות בדבר קביעת המועד והנסיבות שבהם יש לשאת את הציוד, להתקינו או להשתמש בו בכל דרך אחרת.

פרק שמיני: כללי

23. המצאת מסמכים (תיקון: תשכ"ד)
(א) כל צו, הודעה או דרישה (להלן - מסמך) שלפי דיני ההתגוננות האזרחית חובה להמציאו בכתב לאדם שלו נועד, מותר להמציאו -
(1) במסירה לאותו אדם;
(2) במסירה לבן-משפחתו הגר אתו יחד והוא בן 18 ומעלה;
(3) במשלוח לאותו אדם בדואר רשום, לפי כתובת מקום מגוריו או עסקיו, הרגיל או האחרון;
(4) (בוטלה).

(ב) במקום שלא הוכחה שעת המצאתו של המסמך רואים אותו -
(1) כאילו הומצא כתום שתיים-עשרה שעות משעת המסירה - אם נמסר לפי סעיף-קטן (א)(2);
(2) כאילו הומצא כתום שבעים ושתיים שעות משעת המסירה למשלוח - אם נשלח לפי

סעיף-קטן (א)3);
(3) (בוטלה).

(ג) באין אפשרות להמציא מסמך על פי הוראות סעיף-קטן (א), מותר להמציאו על ידי הצגתו באופן בולט לעין, על פני המקום שאליו מתייחס המסמך או בתוך אותו מקום, או על ידי פרסום בשלושה עתונים יומיים לפחות, ורואים אותו כאילו הומצא כתום 48 שעות לאחר הצגתו או כתום 24 שעות לאחר פרסומו האחרון כאמור, הכל לפי הענין, אלא אם הוכיח האדם שלו נועד המסמך כי תכנו לא הגיע לידיעתו.

23א. ניכוי חוב הרשות המקומית מהסכומים המגיעים מהאוצר

(תיקון: תשכ"ט)

(א) מתוך הסכומים המגיעים מאוצר המדינה לרשות מקומית על פי

דין או הסכם או בדרך אחרת, מותר לאוצר המדינה לשלם להגא, על פי דרישת הגא ובאישור שר הפנים, כל חוב המגיע להגא מאותה רשות מקומית לפי סעיפים 10(ה) או 10א, כולו או מקצתו, הכל במידה שאין על הסכום המגיע לרשות המקומית כל משכון, שעבוד, עיקול או איסור- העברה אחר, ורואים את התשלום להגא כתשלום לרשות המקומית.

(ב) סעיף זה אינו גורע מדרכי-גביה אחרים של חוב שחבה רשות מקומית להגא.

24. עבירות (תיקון: תשכ"ד, תשכ"ט, תשל"ו)

(א) חבר הגא שעשה אחת מאלה:

- (1) לא מילא תפקיד שהוטל עליו כדין או התרשל במילוי;
- (2) סירב לציית לפקודה או להוראה שניתנה לו כדין;
- (3) הזיק לציוד או לרכוש אחר שניתן לו כחבר הגא או התרשל בשמירתם, דינו - מאסר שלוש חודשים או קנס 1,500 לירות, ואם נעברה העבירה בתקופת-קרבות, דינו - מאסר שנה אחת או קנס 5,000 לירות.

(ב) מי שעשה אחת מאלה:

- (1) עבר על דיני ההתגוננות האזרחית או התרשל במילויים, ולא נקבע לעבירה עונש אחר בחוק זה;
- (2) לבש מדים או ענד סימני-היכר של הגא בלי שהיה מוסמך לכך;
- (3) הפריע ביוזעין לחבר הגא במילוי תפקידו או בשימוש בסמכויות הנתונות לו לפי דיני ההתגוננות האזרחית, דינו - מאסר שלוש חודשים או קנס 1,500 לירות, ואם נעברה העבירה בתקופת-קרבות, דינו - מאסר שנה אחת או קנס 5,000 לירות.

(ג) אדם אשר ללא היתר מאת ראש הגא או ממי שהסמיכו לכך בכתב השתמש במלים "התגוננות אזרחית", "הגא", "אושר על ידי ראש הגא" או במלים אחרות העשויות ליצור רושם של מתן חסות או אישור מטעם הגא, לתיאור של חבר בני-אדם, עסק, משלח-יד, מוסד, שירות, מוצר או כיוצא באלה, בין בדרך של ציון שמם ובין בדרך אחרת, דינו - קנס 3,000 לירות.

(ד) הורשע אדם בעבירה לפי סעיף זה והיא עבירה נמשכת, דינו, בנוסף לכל עונש לפי סעיפים-קטנים (א) עד (ג), קנס 100 לירות או מאסר יומיים לכל יום שבו נמשכת העבירה לאחר ההרשעה או לאחר המצאת התראה בכתב ממי שראש הגא הסמיכו לכך.

(ה) חבר בני-אדם, שנאשם בעבירה לפי סעיף-קטן (ב), ייאשם בה גם כל אדם שהיה בשעת העבירה ראש חבר, מזכירו, נאמנו, מנהלו או מנהל עסקיו, אלא אם הוכיח שהעבירה נעברה בלי ידיעתו או שנקט את כל האמצעים המתאימים למניעתה.

(ו) יצא בעל מפעל חייב בדין על עבירה לפי סעיף-קטן (ב)(1) מחמת אי-מילוי חובה המוטלת עליו בדבר התקנת מקלט למפעל או החזקתו, רשאי בית המשפט, נוסף על כל עונש שהוא מוסמך להטילו, לצוות על סגירת המפעל או חלק ממנו עד התקנת המקלט או עד עשיית תיקונים ושינויים בו או לתקופה קצרה מזה.

(ז) העובר על הוראות סעיף 15(ב), דינו - מאסר שנה אחת או קנס 20,000 לירות. בית המשפט רשאי, בנוסף לכל עונש שהוא מוסמך להטילו, ולאחר שנתן למחזיק במקלט הזדמנות להשמיע את טענותיו, לצוות על אלה, כולם או מקצתם:
(1) הפסקתו של כל שימוש במקלט הנוגד דיני ההתגוננות האזרחית;
(2) פינוי המקלט על ידי המחזיק;
(3) מסירת המקלט לידי מי שראה בית המשפט לנכון בנסיבות הענין כדי להבטיח את השימוש במקלט על פי דיני ההתגוננות האזרחית.

(ח) היועץ המשפטי לממשלה או נציגו רשאי לתבוע, בהליכים אזרחיים בדבר הפסקת השימוש במקלט, פינויו ומסירתו, כל סעד שבית המשפט רשאי לתתו בהליכים לפי סעיף-קטן (ז).

(ט) על אף האמור בכל חוק יהיו עבירות לפי סעיף זה עוונות לכל דבר;
(י) הוראות סעיף זה באות להוסיף על אחריותו הפלילית של אדם שעבר עבירה לפי כל חוק אחר, ולא לגרוע ממנה.

24. ברירת קנס (תיקון: תשכ"ד, תשכ"ט, תשל"ה, תשל"ו)
(א) "עבירת-קנס" - עבירה על דיני ההתגוננות האזרחית אשר שר הבטחון בהסכמת שר המשפטים, הכריז עליה בצו ברשומות, שהיא עבירת-קנס.

(ב)-(ג) (בוטלו).

(ד) שר הבטחון יקבע בצו -
(1) את שיעור הקנס לכל עבירת-קנס, ולכל עבירת-קנס חוזרת או נוספת שנעברה על ידי אותו אדם, ובלבד ששיעור הקנס לא יעלה על 500 לירות על עבירה ראשונה 1,000 לירות על עבירה חוזרת או נוספת;
(2)-(3) (בוטלו);
(ה)-(ו) (בוטלו).

24.ב. דין משמעתי (תיקון: תשכ"ט)
חבר הגא שאינו חייל כפוף לדין משמעתי כאמור בתוספת.

25. ביטול

התקנות המנויות להלן - בטלות:
(א) תקנות-שעת-חירום (האפלה), תש"ח-1948;
(ב) תקנות-שעת-חירום (הגנה על שמשות), תש"ח-1948;
(ג) תקנות-שעת-חירום (הגנה אזרחית), תש"ח-1948;
(ד) תקנות-שעת-חירום (מקלטים), תש"ח-1948.

26. הוראות מעבר

(א) מקום שפונה לפני תחילת תקפו של חוק זה, לפי תקנה 5 לתקנות-שעת-חירום (מקלטים), תש"ח-1948 (בסעיף זה - התקנות הקודמות), רואים אותו לצורך תשלום דמי-השתתפות והחזרת החזקה בו, כאילו פונה לפי סעיף 16.

(ב) הוצאות שאדם רשאי, ערב תחילת תקפו של חוק זה, לגבותן לפי תקנה 6 לתקנות הקודמות, רואים אותן כהוצאות שאותו אדם רשאי לגבותן לפי סעיף 18.

(ג) כל סכום ששולם על ידי דייר או דייר-משנה לפני תחילת תקפו של חוק זה לפי תקנה 6 לתקנות הקודמות, יחולו לגביו ההוראות שבסעיף 19(ה), כאילו היה סכום ששולם כדמי-השתתפות לפי סעיף 18 או 19(ח).

27. ביצוע ותקנות (תיקון: תשכ"ד, תשכ"ט, תשנ"א, תשנ"ב)
(א) שר הבטחון ממונה על ביצוע חוק זה.

- (ב) שר הבטחון רשאי, בהסכמת שר הפנים, להתקין תקנות בענינים אלה:
- (1) הטלת חובה על הרשויות המקומיות להעמיד מקרקעין שברשותן לצרכי התגוננות אזרחית;
  - (2) הספקת ציוד, כלי-רכב, אמצעי-כיבוי וחמרים אחרים שברשות הרשויות המקומיות, לצרכי התגוננות אזרחית בתקופת-קרבות או בשעת תמרוני הגא;
  - (3) העמדת עובדים של הרשויות המקומיות לצרכי התגוננות אזרחית בתקופת-קרבות או בשעת תמרוני הגא;
  - (4) מתן עזרה וסיוע להגא על ידי הרשויות המקומיות לשם פינוי אוכלוסיה ושיכונה;
  - (4א) תקנים ומפרטים של סוגי ציוד העשוי לשמש לצרכי התגוננות אזרחית הנרכש על ידי רשויות מקומיות או על ידי ארגוני-עזר לכיבוי דליקות ולעזרה ראשונה;
  - (5) כל השתתפות אחרת של הרשויות המקומיות בביצוע תכניות ההתגוננות האזרחית לשטח שיפוטן;
  - (6) התנאים והכללים בדבר מתן פטור מהקמת מקלט או הגדלתו כאמור בסעיף 14(ז);
  - (7) כינון קרן כאמור בסעיף 14(ז)(3).

(בב) הוטלה חובה כאמור בסעיף-קטן (ב)(1) ואין לרשות המקומית מקרקעין לאותו צורך, חייבת היא לנקוט בצעדים הדרושים כדי להשיג מקרקעין לצורך שנקבע, ובלבד שראש הגא, או מי שהוסמך על ידיו לכך, יגיש לרשות המקומית את רשימות המקרקעין הדרושים להגא בשנת-כספים פלונית לפני תחילת אותה שנה; אולם תנאי מגביל זה לא יחול אם הצורך במקרקעין נוצר במועד מאוחר יותר מסיבות בלתי-צפויות מראש.

- (ג) שר הבטחון רשאי להתקין תקנות בכל ענין אחר הנוגע לביצועו של חוק זה ובכלל זה בענינים אלה -
- (1) תשלומים מכספי הגא בעד טיפול רפואי או נזק שנגרמו לחבר הגא לרגל חבלה או מחלה, שאירעו בהיותו בתפקיד ועקב תפקידו, ושלא גרמו לתוצאות המחייבות את אוצר המדינה בתשלומים לפי החוקים שפורטו בסעיף 8(ז);
  - (2) הסדרת התנועה בדרכים בשעת קרבות או תמרוני הגא;
  - (3) התנהגות האוכלוסיה האזרחית במקומות ציבוריים בתקופת-קרבות או בשעת תמרוני הגא;
  - (4) (בוטלה)³
  - (4א) חובתם של בעלי מפעלים, מוסדות או מקומות אחרים שדרכם של בני-אדם להתקהל בהם, להחזיק ולהתקין ציוד לצרכי התגוננות אזרחית;
  - (5) הסוואת מבנים ומיתקנים מפני הבחנה מן האויר;
  - (6) התנאים בהם מותר להעלות אור בשעות האופול;
  - (7) הגנה על שמשות מכל הסוגים על ידי בעליהן או מחזיקיהן;
  - (8) דרכי ההחסנה של חמרים מסוכנים.

(9) חובתם של בעלי בארות ומאגרי-מים לספק מים בתקופת-קרבות לצרכי התגוננות

אזרחית;
(10) מניעת השימוש באותות אזעקה וארגעה שנקבעו לפי סעיף 2(ח) או הגבלת השימוש בהם, וכן דרכי הודעתם לציבור של האותות שתקנות לפי פסיקה זו חלות עליהן.

תוספת

(סעיף 24ב)
(תיקון: תשכ"ט)

1. הגדרות

בתוספת זאת -

"קצין-שיפוט" - אחד מאלה:

- (1) מפקד יחידה בהגא שהוא חייל ודרגתו אינה למטה מדרגת רב-סרן;
  - (2) חייל בדרגת סרן, וראש הגא העניק לו סמכות של קצין-שיפוט;
  - (3) מפקד יחידה בהגא שאינו חייל, והוא קצין הגא בדרגה המקבילה לפחות לדרגת רב-סרן;
- "עבירת-משמעת" - עבירה לפי סעיף 24(א) לחוק ולגבי מי שנתקבל להגא כמתנדב - עבירה לפי סעיף 24(א)(3) בלבד;
- "שוטר-צבאי" - כמשמעותו בסעיף 227 לחוק השיפוט הצבאי, תשט"ו-1955.

2. סמכות ענישה של קצין שיפוט והגבלותיה

(א) על עבירת-משמעת יכול קצין-שיפוט להטיל אחד הענשים האלה:

(1) אתראה;

(2) נזיפה;

(3) קנס שלא יעלה על 80 לירות;

(4) הורדה בדרגה;

(5) בעבירה שנעברה בתקופת-קרבות - מחבוש עד חמישה-עשר יום.

(ב) לא ישב קצין-שיפוט בדין לפי תוספת זאת אלא אם דרגתו גבוהה בשתי דרגות מדרגת הנאשם.

(ג) העונש של הורדה בדרגה לא יוטל על קצין בהגא אלא על ידי מפקד הגא מחוזי.

3. מחבוש במקום קנס

קצין-שיפוט שהטיל על אדם קנס רשאי להטיל עליו מחבוש, יום אחד במקום כל חמש לירות קנס, למקרה שהקנס לא ישולם במועדו.

4. קיצור תקופת מחבוש במקום קנס

נחבש אדם לפי סעיף 3, ולפני שנסתיימה תקופת המחבוש שולם חלק מן הקנס, תקוצר תקופת המחבוש לפי היחס שבין הסכום ששולם לבין הקנס כולו.

5. חיוב בפיצויים

קצין-שיפוט שהובא לפניו אדם לדין ומצאו אשם בעבירת-משמעת, יכול לחייבו, בנוסף לכל עונש, בתשלום פיצויים להגא על הנזק שנגרם עקב העבירה, אך אין קצין-שיפוט יכול לחייב נאשם בתשלום פיצויים בסכום העולה על 100 לירות; החיוב בפיצויים אינו משחרר מאחריות לנזקים לפי כל דין אחר.

6. גביית קנסות ופיצויים

קנס או פיצויים שנפסקו ולא שולמו במועדם ינוכו מהמגיע לנידון מזמן לזמן עקב שירותו בהגא או ייגבו כאילו היו מס כמשמעותו בפקודת המסים (גביה), ואותה פקודה - למעט סעיף 12 - חלה עליהם, או ינהגו גם בדרך זו וגם בדרך זו; קנס שנגבה ישולם להגא.

7. מחבוש על תנאי

קצין-שיפוט שהטיל מחבוש רשאי להורות בפסק, כי העונש, כולו או מקצתו, יהיה על תנאי ויהיה תלוי ועומד לתקופה שנקבעה בפסק, ובלבד שלא תעלה על שנתיים מיום הפסק.

8. ביצוע מחבוש מותנה

(א) מי שנידון למחבוש על תנאי, לא ישא את ענשו אלא אם עבר תוך התקופה שנקבעה בפסק (להלן - תקופת התנאי) עבירה מסוג העבירה שעליה נענש, או אחת מעבירות המשמעת שנקבעו בפסק, וקצין-שיפוט הרשיעו עליה (להלן - עבירה נוספת) תוך תקופת התנאי או לאחריה.

(ב) הוטל מחבוש על תנאי והנידון הורשע בעבירה נוספת, יורה קצין- השיפוט שדן בעבירה הנוספת על הפעלת המחבוש על תנאי.

(ג) מי שהופעל נגדו מחבוש על תנאי, יתחיל לשאתו ביום מתן הצו המפעיל את המחבוש על תנאי.

(ד) קצין-שיפוט שהרשיע נאשם בעבירה נוספת ולא הטיל עליו בשל אותה עבירה עונש מחבוש, רשאי, על אף האמור בסעיף-קטן (ב), לא להפעיל את המחבוש על תנאי אלא להורות, מטעמים שיירשמו, על הארכת תקופת התנאי לתקופה נוספת שלא תעלה על שנתיים, אם ראה קצין-השיפוט שבנסיבות הענין אין זה מן הצדק להפעיל את המחבוש על תנאי; לא ישתמש קצין-שיפוט בסמכות לפי סעיף-קטן זה אלא לגבי ההרשעה הראשונה של נאשם בשל עבירה נוספת.

(ה) לא יטיל קצין-שיפוט מחבוש על תנאי בשל עבירה נוספת אם נעברה תוך תקופת התנאי.

(ו) מי שהוטל עליו עונש מחבוש בשל עבירה נוספת והופעל נגדו עונש

מחבוש על תנאי, ישא את תקופת המחבוש בזו אחר זו, זולת אם קצין- השיפוט שמצא אותו אשם בעבירה נוספת, הורה ששתי התקופות, כולן או מקצתן, יהיו חופפות; אולם תקופת המחבוש הרצופה שעל הנידון לשאת לא תעלה בסך הכל על עשרים וחמישה יום.

(ז) צו לפי סעיף-קטן (ב) ניתן לערר בהתאם לסעיף 14 לתוספת זאת.

(ח) מחבוש על תנאי לא יופעל אם חדל הנידון להיות חבר הגא.

9. נשיאת עונש מחבוש

מי שנידון על עבירת-משמעת למחבוש ולפני שנשא כל ענשו חזר ונידון למחבוש, ישא את הענשים יחד, והוא כשקצין-השיפוט אשר הטיל את העונש השני לא הורה שהנידון ישא, כולם או מקצתם, בזה אחר זה; אולם תקופת המחבוש הרצופה אשר על הנידון לשאת לא תעלה בסך הכל על עשרים וחמישה יום.

10. מקום נשיאת עונש מחבוש

מי שהוטל עליו מחבוש על עבירת-משמעת, ישא את ענשו בחדר- משמר או במחנה-

מעצר שבהם חייל נושא עונש מחבוש לפי חוק השיפוט הצבאי, תשט"ו-1955.

11. סדרי הדין המשמעתי

קצין-שיפוט לא ידון נאשם ולא יגבה עדויות אלא בפניו; בתחילת הדין יקרא בפניו את דברי התלונה, ולפני מתן הפסק יתן לו הזדמנות להשמיע את דברו.

12. פסק דין משמעתי

תם הדין ולא החליט קצין-השיפוט לבטל את התלונה, יפסוק בה, ואם נמצא הנאשם אשם - יקבע את ענשו.

13. סמכות קצין שיפוט לכפות התייצבות

(א) מי שהוזמן על עבירה לדין משמעתי ונמנע מהתייצב, ללא צידוק המניח את דעתו של קצין-השיפוט, רשאי קצין-השיפוט להורות לשוטר או לשוטר צבאי לעצור את הנאשם ולהביאו לפני קצין-שיפוט.

(ב) מי שנידון למחבוש על עבירת-משמעת, או שהופעל נגדו מחבוש על תנאי, ונמנע מהתייצב לנשיאת העונש במקום שקבע לכך קצין-שיפוט, ללא צידוק המניח את דעתו, רשאי קצין-שיפוט להורות לחבר הגא, לשוטר או לשוטר צבאי לעצור את הנידון ולהביאו למקום העונש.

14. ערר על פסק

מי שקצין-שיפוט הטיל עליו עונש בשל עבירת-משמעת רשאי, תוך עשרה ימים מהיום שהודיעו לו על הפסק, להגיש עליו ערר בכתב לפני מפקד הגא מחוזי, והמפקד רשאי לדחות את הערר או לבטל את ההרשעה והעונש או לאשר את ההרשעה ולהפחית את העונש; היה קצין-השיפוט שפסק את העונש בעצמו מפקד הגא מחוזי, יבוא במקומו ראש הגא לענין הערר על הטלת העונש.

15. אי-התייצבות העורר

העורר יוזמן לשמיעת הערר. הוזמן ולא התייצב לערר, רשאי מפקד הגא מחוזי להחליט בערר שלא בפניו של העורר.

16. אי-תחולת דיני הראיות

קצין-שיפוט בבירור עבירת-משמעת ומפקד הגא מחוזי הדן בערר לא יהיו כפופים לדיני ראיות, ויפעלו בדרך הנראית להם מועילה ביותר לבירור התלונה או הערר, והוא כשאינן בחוק זה או בתקנות לפיו הוראה אחרת בענין זה.

17. ביצוע פסק

(א) עונש שאינו על תנאי, אין להפסיק או לעכב את ביצועו אלא מכוח סעיף 21 לתוספת זאת או בנסיבות המפורטות בסעיף זה.

(ב) קצין-השיפוט שפסק את העונש או מפקד הגא מחוזי המוסמך לדון בערר על הטלת העונש, רשאים להפסיק או לעכב את ביצועו של העונש עד למועד הסיום של הליכי הערר או עד תום המועד להגשתו, הכל לפי המאוחר יותר.

18. התיישנות

לא יובא אדם לדין בפני קצין-שיפוט על עבירת-משמעת אם עברה שנה אחת מיום ביצועה, ופסק שניתן על פיה לא יבוצע אם עברו שלוש שנים מיום נתינתו.

19. דין משמעתי וסמכויות בית המשפט

(א) תוספת זאת אינה גורעת מסמכותו של בית-משפט לשפוט בעבירות-משמעת; אולם

לא יובא אדם לדין לפני בית-משפט על מעשה או מחדל שנידון עליהם על ידי קצין-שיפוט ולא יובא לדין לפני קצין- שיפוט על מעשה או מחדל אם נידון עליהם בבית-משפט.

(ב) מי שנידון על עבירת-משמעת למחבוש על תנאי והובא לדין לפני בית- משפט בשל עבירה נוספת, יהיו לבית המשפט כל הסמכויות של קצין- שיפוט על פי תוספת זאת להפעלת המחבוש על תנאי או להארכת התנאי, והוראות סעיף 8 לתוספת זאת יחולו, בשינויים המחוייבים לפי הענין.

20. אין אחריות משמעתית פעמיים

מי שהובא לדין לפי תוספת זאת על מעשה או מחדל פלוני וחוייב או זוכה, לא יובא שנית לדין לפי תוספת זאת על אותו מעשה או מחדל.

21. המתקת ענשים

ראש הגא רשאי לבטל עונש שהוטל לפי תוספת זאת, להפחיתו או להמירו בעונש קל יותר, ובכלל זה להמיר עונש מחבוש במחבוש על תנאי.

22. ביטול חיוב בפיצויים או הקטנת שיעורים

מי שחוייב בתשלום פיצויים להגא לפי סעיף 5 לתוספת זאת, רשאי ראש הגא לבטל את החיוב בפיצויים או להקטין את שיעורם.

23. תחולת תוספת זאת על מי שחדל מהיות חבר הגא

תוספת זו תחול גם על מי שחדל לחלוטין או לשעה להיות חבר הגא, לאחר שביצע עבירה לפי סעיף 24(א)(3) לחוק בכל ענין הנוגע לאותה עבירה ובכפיפות לאמור בסעיף 8(ח) לתוספת זאת, ובלבד שהתלונה על העבירה הוגשה לקצין-שיפוט תוך ששים יום מהיום שבו חדל להיות חבר הגא.

24. תקנות

שר הבטחון רשאי להתקין תקנות בדבר סדרי הגשת תלונה על עבירת-משמעת וסדרי- הדין בשיפוט המשמעת.

תקנות ההתגוננות האזרחית (השתתפות רשויות מקומיות), תשט"ז-1955

בתוקף סמכותי לפי סעיף 27(ב) ו(ג) לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951, אני מתקין תקנות אלה:

העמדת מקרקעין לצרכי ההתגוננות האזרחית

1. רשות מקומית חייבת להעמיד לרשות הגא לצרכי ההתגוננות האזרחית מקרקעין שבידיה, לפי הוראה בכתב מאת מפקד-הגא מחוזי, אשר במחוזו נמצאת אותה רשות מקומית (להלן - המפקד).

ביצוע עבודות במקרקעין

2. מקרקעין שהועמדו לצרכי ההתגוננות האזרחית רשאי המפקד להורות בכתב על ביצוע עבודות במקרקעין אלה והרשות המקומית חייבת לבצע עבודות אלה מיד ולפי ההוראות.

הספקת ציוד לצרכי ההתגוננות האזרחית

3. בתקופת קרבות או בשעת תמרונים הגא חייבת רשות מקומית, לפי הוראה בכתב מאת המפקד, לספק לצרכי ההתגוננות האזרחית ציוד, כלי-רכב, אמצעי-כיבוי וחמרים אחרים (להלן - הציוד) שברשותה, וכן לאחסן ציוד של הגא או כל ציוד אחר לפי הסדרים שיקבע המפקד.

ציוד ומיתקני הגא (תיקון התשמ"ה)

- 3א. (א) היו ברשות מקומית או באיגוד ערים כהגדרתו בחוק איגודי ערים, התשט"ו-1955 (להלן - איגוד ערים) ציוד או מיתקן המשמשים, או שנועדו לשמש, לצורך התגוננות אזרחית, חייבים הרשות המקומית או איגוד ערים:
  - (1) לשמור על שלמות הציוד או המיתקן ולהחזיקם במצב תקין ובאופן שיש בו כדי למנוע נזק לאדם או לרכוש;
  - (2) להשתמש בציוד או במיתקן לצרכי התגוננות אזרחית בלבד;
  - (3) לתקן על חשבונם כל קלקול או נזק בציוד או במיתקן.(ב) בלי לגרוע מהוראות תקנת משנה (א), ראש הגא, או מי שהוא הסמיך לכך, רשאי לתת לרשות המקומית או לאיגוד הערים הוראות בדבר מילוי חובותיהם על פי תקנת המשנה האמורה והרשות המקומית או איגוד הערים יהיו חייבים לקיים את ההוראות האמורות.

החזרה להגא או העברה לרשות אחרת (תיקון התשמ"ה)

- 3ב. היו ציוד או מיתקן כאמור או כל חלק מהם בבעלות הגא, חייבים הרשות המקומית או איגוד הערים להחזיר את הציוד או את המיתקן או כל חלק מהם להגא במצב תקין וראוי לשימוש או להעבירם לרשות מקומית אחרת או לאיגוד ערים אחר במצב כאמור, הכל בהתאם להוראה בכתב מאת ראש הגא או מאת מי שהוא הסמיך לכך.

מקלט ציבורי ומחסה ציבורי או מיתקן או ציוד אחרים (תיקון התשכ"ב)

- 3ג. היו בתחום רשות מקומית מקלט ציבורי או מחסה ציבורי או היו מותקנים במקרקעין שבו כל מיתקן או ציוד המשמשים או שנועדו לשמש לצורך התגוננות אזרחית, אף אם המיתקן או הציוד כאמור אינם ברשות הרשות המקומית, יחולו לגביהם על הרשות המקומית החובות המנויות בתקנה 3א.

העמדת עובדים לצרכי ההתגוננות האזרחית

4. (א) בתקופת קרבות או בשעת תמרונים הגא חייבת רשות מקומית, לפי הוראה בכתב מאת המפקד, להעמיד את עובדיה לרשות הגא לצרכי ההתגוננות האזרחית; המפקד רשאי בהוראה כאמור לקבוע את העובדים בשמם או לפי סוגם.
(ב) העובדים שניתנה עליהם הוראה כאמור בתקנת-משנה (א) יועמדו לרשות הגא למילוי כל תפקיד שיוטל עליהם על ידי המפקד, והוא רשאי להורות שעבודתם ברשות המקומית תיפסק אותה שעה.

(ג) היעדרו של עובד מעבודתו ברשות המקומית על פי הוראות תקנה זו לא יראו כהפסקה ברציפות עבודתו ברשות המקומית; כן לא יגרע העדר כאמור מזכויותיו של עובד הנובעות מעבודתו ברשות המקומית.

סיוע לפינוי אוכלוסים

5. רשות מקומית חייבת לתת להגא עזרה וסיוע, כפי שיורה המפקד בכתב, לשם פינוי אוכלוסים של אותה רשות מקומית, או לשם שיכונם של אוכלוסים שפוננו מאותה רשות מקומית או מרשות מקומית אחרת.

מסירת פרטים

6. רשות מקומית חייבת למסור למפקד, לפי הוראתו בכתב, תוך תקופה שתיקבע בהוראה, פרטים בדבר המקרקעין והציוד שברשותה ובדבר העובדים המועסקים על ידיה, הכל כפי שייקבע בהוראה.

רשות כניסה ופיקוח (תיקון התשכ"ב)

א6. המפקד רשאי להיכנס לכל מקום שבו נמצאים ציוד או מיתקן כאמור בתקנה 3 א או שבו הותקנו מקלט, מחסה או מיתקן או ציוד אחרים כאמור בתקנה 3 ג על מנת לברר אם קויימו לגביהם הוראות תקנות אלה.

סמכות המפקד לאצול מכוחו

7. המפקד רשאי למלא ידי אדם להשתמש בסמכויותיו לפי תקנות אלה, פרט לסמכות לפי תקנה 1.

השם

8. לתקנות אלה ייקרא "תקנות ההתגוננות האזרחית (השתתפות רשויות מקומיות), התשט"ז-1955".

תקנות ההתגוננות האזרחית (חמרים מסוכנים), התשנ"ב-1991

בתוקף סמכותי לפי סעיפים 22ב(א)(1), (2) ו-(3) ו-27(ג) לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951 (להלן - החוק), אני מתקין תקנות אלה:

פרק א': פרשנות

הגדרות (תיקון התשס"ב)

1. בתקנות אלה -
"חומר מסוכן" ו"חומ"ס" - חומר שהוכרז חומר מסוכן בצו ההתגוננות האזרחית (אכרזה על חמרים מסוכנים), התשנ"ב-1991; "הרשות" - ראש הג"א, מפקד הג"א מחוזי או ראש מרכז חומ"ס במפקדת ראש הג"א או מי שכל אחד מהם הסמיכו לענין תקנות אלה; "מחזיק" - מי שברשותו מצוי חומר מסוכן לרבות בעל המקרקעין שהחומר המסוכן מצוי בהם; "מפעל" - לרבות מיתקן וחצרים אחרים שבהם מוחזק חומר מסוכן; "תקופת קרבות", "שעת התקפה" ו"הכרזה על מצב הכן" - כמשמעותם בחוק.

פרק ב': מסירת פרטים על חמרים מסוכנים

חובה למסור פרטים (תיקון התשס"ב)

2. (א) מחזיק חומ"ס ימסור לרשות, לא יאוחר מ-14 ימים מיום שדרשה זאת או מיום שהגיע לרשותו חומר מסוכן, לפי המוקדם, פרטים על -
(1) המפעל שבו מוחזק החומ"ס שברשותו, לפי טופס 1 שבתוספת;
(2) האחסון והצריכה של חומ"ס שברשותו, לפי טופס 2 שבתוספת;
(3) (נמחקה);
(4) ארגון הבטיחות במפעל, בדו"ח לפי טופס 3 שבתוספת.
(ב) מחזיק ימסור לרשות פרטים כאמור בתקנת משנה (א) בסוף כל שנה, בין ה-15 וה-31 בחודש דצמבר, אף אם מסר במהלך אותה שנה פרטים לפי תקנת משנה (א) או לפי תקנה 3.

פרטים על שינויים (תיקון התשס"ב)

3. (א) חל שינוי לגבי חומ"ס שנמסרו עליו פרטים, לענין פריט 4 בטופס 1 או לענין טופס 2, יודיע עליו המחזיק לרשות לפי הטפסים האמורים, תוך 14 ימים מיום שחל השינוי.
(ב) נמסרו פרטים על שינויים כאמור בתקנת משנה (א) והרשות דרשה מן המחזיק, עקב המידע החדש שהגיע אליה, מסירת פרטים נוספים מתוך אלה המפורטים בטפסים שבתוספת, חייב המחזיק למסור את הפרטים לא יאוחר מ-14 ימים מיום שקיבל את הדרישה.

פרק ג': פיקוח על חמרים מסוכנים

הגדרה (תיקון התשס"ב)

4. בפרק זה, "מחזיק" - מחזיק שמסר פרטים לפי פרק ב' לגבי חומ"ס שהוא עדין מחזיק בו או שחייב במסירת פרטים כאמור או ששמו נקוב בפרטים שנמסרו כאמור, כמחזיק החומ"ס.

צו בדבר נקיטת אמצעים (תיקון התשס"ב)

5. הרשות רשאית בצו להורות למחזיק לנקוט, תוך המועד הנקוב בצו, אמצעים שיפורטו בו, כדי למנוע בתקופת קרבות סכנה לחיי אדם או לבריאותו או פגיעה ברכוש אגב החזקתו

של החומ"ס; נקיטת אמצעים כאמור יכול שתחייב את המחזיק להעביר את החומ"ס למבנה מסוג אחר או למקום אחר, או להקטין את כמויות החומ"ס שהוא מחזיק.

נקיטת אמצעים בידי הרשות (תיקון התשס"ב)

6. (א) נמצא חומ"ס במקום פלוני בשעת התקפה או בשעה שעומדת בתוקפה, לגבי אותו מקום, הכרזה על מצב הכן, או על מצב מיוחד בעורף כמשמעותו בסעיף 9ג לחוק, רשאית הרשות שנתנה את הצו כאמור בתקנה 5, בין שנתנה אותו לפני ההכרזה או תחילת ההתקפה ובין לאחריהן -

- (1) לבצע את הצו במקומו של המחזיק שניתן לו הצו ולגבות ממנו את הוצאות ביצועו;
  - (2) לסגור את המפעל שבו מוחזק החומ"ס, כולו או חלקו.
- (ב) הרשות רשאית להשתמש בסמכויותיה לפי תקנת משנה (א) אף אם טרם חלף המועד הנקוב בצו לביצועו.

מכירת חומ"ס (תיקון התשס"ב)

7. (א) חומ"ס שהוראות תקנה 6 חלות עליו, רשאית הרשות למכור אם לדעתה -
- (1) הוצאות ביצוע הצו גבוהות ביחס לערך החומ"ס;
  - (2) ביצוע הצו כרוך בקשיים שאינה יכולה, בנסיבות הענין, לעמוד בהם.
- (ב) לא יימכר חומ"ס כאמור בתקנת משנה (א) אלא אם כן שוכנעה הרשות כי הקונה המיועד יחזיק את החומ"ס בתנאים שיש בהם כדי למנוע בתקופת קרבות סכנה לחיי אדם או לבריאותו או פגיעה ברכוש. (ג) המחזיק יוזמן להיות נוכח במעמד מכירת החומ"ס ככל שהדבר ניתן בנסיבות הענין.
- (ד) נמכר החומ"ס, ייערך במעמד מכירתו פרוטוקול של המכירה שבו יפורטו שם החומ"ס, משקלו או כמותו והמחיר שהושג תמורתו; הפרוטוקול יחתם ביד הקונה וביד הרשות ואם נכח המחזיק במקום - גם ביד המחזיק; סירב המחזיק לחתום - יצוין הדבר בפרוטוקול. (ה) תמורת החומ"ס, בניכוי הוצאות מכירתו, תימסר למחזיק.

השמדת החומ"ס (תיקון התשס"ב)

8. (א) נתקיימו לגבי חומ"ס התנאים שבתקנה 7(א) ולא מצאה הרשות קונה לחומ"ס, רשאית היא להשמידו או להורות למחזיק להשמידו. (ב) הרשות רשאית להשמיד חומ"ס מיד, בעצמה או להורות למחזיק על השמדתו המידית גם ללא נסיון למכרו, אם שוכנעה כי יש בהשמדתו כדי למנוע סכנה של ממש לחיי אדם או לבריאותו. (ג) הוצאות השמדתו של החומ"ס יחולו על המחזיק.

ביטול

9. בטלות -
- (1) תקנות ההתגוננות האזרחית (פרטים על חמרים רעילים), התש"ל-1969;
  - (2) תקנות ההתגוננות האזרחית (פיקוח על החזקת חמרים רעילים), התש"ל-1970.

תחילה

10. תחילתן של תקנות אלה 30 ימים מיום פרסומן.

(תיקון התשס"ב)

תוספת
(תקנות 2(א)1 ו-3)

(הושמטה)

תקנות ההתגוננות האזרחית (ציוד מפעלים ומוסדות ואימון עובדיהם), תשל"ג-1973

בתוקף סמכותי לפי סעיפים 20, 27 ו-28 (ג) לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951, אני מתקין תקנות אלה:

פרק א': פרשנות

הגדרות

1. בתקנות אלה -
"מפעל" - בית חולים, מרפאה, מעבדה, מוסד חינוך, משרד, בית מלאכה, בית חרושת, וכל מקום עסק אחר, לרבות הספקת שירותי אחזקה; "מוסד" - מפעל, מוסד או מקום אחר שדרכם של בני אדם להתקהל בהם, בין שהוא מפעל מוסדר ובין שאיננו מפעל מוסדר, ובלבד שהוא נועד להתקהלות של לא פחות מ-100 איש בעת ובעונה אחת; "בעל" של מפעל או מוסד - מי שמחזיק במפעל או במוסד;
"מפעל משותף" - שני מפעלים או יותר המצויים במבנה אחד, שבהם מועסקים ביחד עשרה עובדים או יותר;
"מפעל מוסדר" - אחד מאלה:
(1) מפעל שבו מועסקים עשרה עובדים או יותר, ובמוסד חינוך או בבית חולים - אף אם מספר העובדים המועסקים בהם הוא פחות מעשרה; (2) מפעל שבו מועסקים פחות מעשרה עובדים והוא נמנה עם סוג מפעלים ששר הבטחון, בהתחשב בחמרים או בציוד המוחזקים בהם, בפעולות המתנהלות בהם או במבנים שבהם הם מתנהלים, הכריז כי הוא סוג מפעלים רגישים;
(3) מפעל משותף;
"עובד" - לרבות כל אלה:
(1) עובד זמני;
(2) בן משפחה של בעל המפעל או של בעל המוסד, אף אם אין ביניהם יחסי עובד ומעביד, ובלבד שהוא עובד במפעל או במוסד בעבודה שאילולא עשה אותה היה עושה אותה עובד אחר;
(3) בעל מפעל או בעל מוסד העובד בפועל במפעלו או במוסדו;
"תקנות שירותי הכבאות" - תקנות שירותי הכבאות (ציוד כיבוי במפעלי תעשייה או מלאכה), התשל"ב-1972.

פרק ב': ציוד במפעל מוסדר

חיוב להתקין ולהחזיק ציוד הגא במפעל מוסדר

2. בעל מפעל מוסדר חייב להתקין במפעלו ציוד לצרכי התגוננות אזרחית ולהחזיקו בכל עת במצב תקין וראוי לשימוש, הכל בהתאם להוראות פרק זה.

ציוד חילוץ במפעל מוסדר

3. במפעל מוסדר שמספר העובדים המועסקים בו בעת ובעונה אחת אינו עולה, בכפוף לאמור בתקנה 5, על 250, תותקן ותוחזק עמדת חילוץ, שבה יהיה מצוי הציוד כמפורט בתוספת הראשונה; במפעל מוסדר שמספר העובדים המועסקים בו בעת ובעונה אחת עולה על 250, יהיה מספר עמדות החילוץ שיש להתקין ולהחזיקן במפעל בשיעור השווה ליחס שבין מספר העובדים לבין 250, אולם בחישוב מספר העובדים שנותר לאחר חלוקתו ב-250 יראו כל מספר של עובדים העולה על 125 ושאינו מגיע כדי 250 כאילו היה 250 וכל מספר של עובדים שנותר לאחר חלוקה כאמור שאינו עולה על 125 לא יובא בחשבון.

ציוד עזרה ראשונה במפעל מוסדר

4. במפעל מוסדר יוחזק ויותקן, בכפוף לאמור בתקנה 5, ציוד עזרה ראשונה כמפורט בתוספת השניה, בהתחשב במספר העובדים המועסקים במפעל בעת ובעונה אחת; הציוד יותקן ויוחזק בעמדות שבכל אחת מהן יהיה מצוי לא פחות מהציוד המפורט בטור א' שבתוספת השניה.

ציוד חילוץ ועזרה ראשונה במוסד חינוך ובבית-חולים

5. לענין קביעת כמות הציוד שמוסד חינוך ובית חולים חייבים בהתקנתו ובהחזקתו, יובאו בחשבון, בנוסף לעובדים המועסקים בו, במוסד חינוך - גם התלמידים הלומדים בו בעת ובעונה אחת, ובבית חולים - גם מספר החולים שלו הוא נועד.

ציוד נוסף בעמדת חילוץ ועזרה ראשונה

6. היה מפקד הגא מחוזי סבור שצרכי ההתגוננות האזרחית מצדיקים זאת, רשאי הוא להורות, בהוראה כללית או מסוייגת או בהוראה למפעל מוסדר פלוני, כי בעמדת חילוץ או בעמדת עזרה ראשונה יימצא ציוד אחר, בין בנוסף לציוד המפורט בתוספות הראשונה והשנייה, כולו או חלק ממנו, בין במקומו, והוא רשאי לקבוע בהוראה את פרטי הציוד ואת סוגיו; ניתנה הוראה כאמור, חייב בעל מפעל שעליו היא חלה לקיימה במועד שנקבע בה.

ציוד כיבוי במפעל מוסדר

7. (א) היה המפעל המוסדר מפעל תעשייה, כמשמעותו בתקנות שירותי הכבאות, יתקין ויחזיק בו בעלו, בנוסף לציוד כיבוי כאמור בתקנות שירותי הכבאות ולציוד חילוץ וציוד עזרה ראשונה, גם ציוד כיבוי כאמור בתוספת השלישית.
(ב) היה מפקד הגא מחוזי סבור שצרכי ההתגוננות האזרחית מצדיקים זאת, רשאי הוא להורות גם לבעל מפעל מוסדר, שאיננו מפעל תעשייה כמשמעותו בתקנות שירותי הכבאות, להצטייד בציוד כמפורט בתוספת השלישית, בכולו או בחלק ממנו, ומשהורה כך חייב בעל המפעל למלא אחר ההוראה במועד שנקבע בה.

מיקום עמדת חילוץ, עזרה ראשונה וכיבוי

8. (א) במפעל מוסדר שיש להתקין בו עמדת חילוץ אחת, היא תותקן בחצר המפעל, ואם אין במפעל חצר, היא תותקן בקומת הקרקע של בנין המפעל; במפעל מוסדר שיש להתקין בו שתי עמדות חילוץ או יותר, הן יותקנו ככל האפשר בכל קומה של בנין המפעל המוסדר או יפוזרו בכל דרך אחרת בכל חלק מחלקי בנין המפעל.

(ב) (1) עמדת עזרה ראשונה תותקן ותוחזק בתוך בנין המפעל המוסדר; היה בנין המפעל של שתי קומות או יותר, תותקן ותוחזק עמדה בכל קומה שבו, ככל שכמות הציוד שהמפעל חייב בהחזקתו לפי פרק זה מספקת לכך.

(2) הציוד שבכל עמדה יוחזק בארון נעול, ככל שניתן להחזיקו בו, והציוד שלא ניתן להחזיקו כך, יוחזק במחסן או במקום מתאים אחר שקיימת ממנו גישה ישירה למפעל.

(ג) עמדות החילוץ, העזרה הראשונה והכיבוי יותקנו במקום נראה לעין שהגישה אליו נוחה, והן יסומנו בשילוט מתאים.

ייעוד ציוד לכל המפעלים במפעל משותף

9. (א) מפקד הגא מחוזי רשאי להורות להתקין ולהחזיק במפעל משותף ציוד לפי פרק זה ולהועיד אותו לשרת את כלל המפעלים במפעל המשותף, או חלק מהם, ואת עובדיהם; ההוראה תינתן לבעל המפעל המספק שירותי אחזקה לכלל המפעלים במפעל המשותף, ובאין מפעל כאמור - לבעל המפעל המעסיק את מספר העובדים הגדול ביותר.

(ב) בעל מפעל שקיבל הוראה כאמור בתקנת משנה (א), חייב - בכפוף לאמור בסעיף 20(1) לחוק - למלא אחריה תוך המועד שנקבע בה.

התקנת צופר

10. בלי לגרוע מכל הוראה אחרת שבתקנות אלה, רשאי מפקד הגא מחוזי להורות לבעל מפעל מוסדר להתקין במפעלו צופר ומיתקן להפעלתו, לחברם למקור כוח ולרכוזת הפעלה ולהחזיקם בכל עת במצב תקין וראוי לשימוש, ובעל מפעל מוסדר שקיבל הוראה כאמור חייב לקיימה במועד שנקבע בה.

ציוד אישי לעובדי מפעל מוסדר

11. היה ראש הגא סבור כי צרכי ההתגוננות האזרחית מצדיקים זאת, רשאי הוא להורות לבעל מפעל מוסדר פלוני לצייד את עובדיו, כולם או חלק מהם, בציוד אישי לצרכי התגוננות אזרחית, מסוגים ובכמויות שיקבע בהוראה, ומשהורה כך חייב בעל המפעל המוסדר למלא אחר ההוראה במועד שנקבע בה.

פרק ג': אימון עובדים במפעל מוסדר

חיוב לאמן עובדים

12. בעל מפעל מוסדר חייב לאמן את עובדיו לצרכי התגוננות אזרחית בהתאם לפרק זה.

מינוי מפקד

13. (א) בעל מפעל מוסדר ימנה מבין עובדיו מפקד או מפקדים לעניני התגוננות אזרחית במפעלו או בכל חלק ממנו (להלן - המפקד), וכן יבטל מינוי כאמור, הכל בהתאם להוראות מפקד הגא מחוזי.

- (ב) במפעל מוסדר שהוא מפעל משותף ימנה את המפקד מפקד הגא מחוזי מבין עובדי המפעלים שבמפעל המשותף, והוא רשאי לבטל את מינויו.
- (ג) לא יתמנה עובד הנמנה עם כוחות המילואים של צבא-הגנה-לישראל להיות מפקד, אלא אם הוא מוצב ביחידת הגא או ביחידת ריתוק משקי.

אימוני מפקד

14. (א) מפקד הגא מחוזי רשאי להורות כי מפקד יאומן לצרכי התגוננות אזרחית במשך תקופה שלא תעלה על ארבעה-עשר יום בשנה; תקופת האימונים תהיה רצופה ככל האפשר.
- (ב) מפקד הנמנה עם כוחות המילואים כאמור בתקנה 13(ג) יאומן לפי תקנה זו במסגרת שירות המילואים שבו הוא חייב.

הכשרת עובד למילוי תפקיד בהתגוננות אזרחית

15. מפקד הגא מחוזי רשאי להורות כי עובד במפעל מוסדר, שלא מונה כמפקד, יאומן לצרכי התגוננות אזרחית במשך תקופה רצופה שלא תעלה על שלושה ימים בשנה, אם הוא סבור שהדבר דרוש כדי להכשיר את העובד למילוי תפקיד בהתגוננות אזרחית במפעל; לעובד שאומן לפי תקנה זו ייקרא להלן "עובד מאומן".

אימון עובדים

16. (א) מפקד הגא מחוזי רשאי להורות כי העובדים במפעל מוסדר יאומנו בענייני התגוננות אזרחית על ידי מפקד, על ידי עובד מאומן או על ידי אדם אחר שיקבע, ובמפעל משותף רשאי הוא להורות כי המפקד, העובד המאומן או כל אדם אחר שיקבע ימלאו תפקידים כאמור לגבי כלל העובדים שבמפעל המשותף או לגבי חלק מהם.
- (ב) משך האימונים לפי תקנה זו לא יעלה על שתי שעות רצופות לחודש.
- (ג) אימונים לפי תקנה זו יתקיימו, ככל האפשר, בתחום המפעל המוסדר או בסמוך לו והם יבוצעו בדרך שתמנע, ככל האפשר, פגיעה או הפרעה בעבודה התקינה של המפעל.

חיוב עובדים להתאמן

17. עובדים של מפעל שבעלו חייב לאמנם לפי הוראה שניתנה על פי תקנות אלה חייבים לקיים, לענין האימונים, את הוראותיו של מפקד הגא מחוזי, ובכפוף להן את הוראות בעל המפעל.

פרק ד': הוצאות במפעל משותף

השתתפות בהוצאות לציד משותף וזכויות הקנין בו

18. (א) הורה מפקד הגא מחוזי להועיד ציוד לפי תקנה 9, ישתתפו הבעלים של כל המפעלים שבמפעל המשותף, או באותו חלק ממנו שלו הועד הציוד, בהוצאות התקנתו והחזקתו באופן יחסי למספר העובדים המועסקים בכל אחד מהם ביום מתן ההוראה.
- (ב) הבעלות בציוד האמור תהיה משותפת לבעלי המפעלים אשר השתתפו בהוצאות התקנתו והחזקתו וזכויות הקנין שלהם באותו ציוד יהיו בשיעור יחסי למידת השתתפותם בהוצאות אלה.

השתתפות בהוצאות שירות במפעל משותף

19. (א) הורה מפקד הגא מחוזי, לגבי מפעל משותף, הוראה כאמור בתקנה 14(א) או הוראה כאמור בסיפה לתקנה 16(א), ישתתפו הבעלים של כל המפעלים במפעל משותף או באותו חלק ממנו שאליו התייחסה ההוראה, בהוצאות שירותו של המפקד או של העובד המאומן באופן יחסי למספר העובדים המועסקים בכל אחד מהם ביום מתן ההוראה.
- (ב) לענין תקנה זו, "הוצאות שירות" - השכר או המשכורת שבעל המפעל חייב לשלם למפקד או לעובד המאומן בעד התקופות שבהן אומנו בעצמם או הדריכו עובדים אחרים לפי תקנות אלה.

גביית הוצאות משותפות

20. (א) היו הבעלים של מפעלים במפעל משותף חייבים לשאת בהוצאות משותפות כאמור בתקנות אלה, ימסור בעל המפעל שעליו הוטל החיוב להועיד ציוד או אימונים לשרת מפעלים אחרים דרישה בכתב לבעלים של המפעלים האחרים להשתתף בהוצאות הכרוכות בקיום החיוב.

(ב) בדרישה לפי תקנת משנה (א) יפורטו -

(1) הסכום הכולל של ההוצאות הכרוכות בקיום החיוב;

(2) חלקו של כל בעל מפעל בהוצאות האמורות והמועד לתשלומן.

(ג) לא הגיעו בעלי המפעלים הנוגעים בדבר לידי הסכם בעניינים האמורים בסעיף

20(1) לחוק, רשאי בעל המפעל שעליו הוטל החיוב כאמור בתקנת משנה (א) - בתום עשרים ואחד

יום מיום מסירת הדרישה לבעלים של יתר המפעלים - להודיע למפקד הגא מחוזי על העדר הסכם ביניהם ומפקד הגא מחוזי יפעל בהתאם להוראות פסקאות (2), (3) ו-(4) לסעיף 20 לחוק.

פרק ה': ציוד במוסד

חיוב להתקין ולהחזיק ציוד הגא במוסד

21. בעל מוסד חייב להתקין במוסד ציוד לצרכי התגוננות אזרחית ולהחזיקו בכל עת במצב תקין וראוי לשימוש, הכל בהתאם להוראות פרק זה.

ציוד חילוץ ועזרה ראשונה במוסד

22. במוסד יותקן ויוחזק ציוד חילוץ וציוד עזרה ראשונה כמפורט בתוספת הרביעית; היה מפקד הגא מחוזי סבור שצרכי ההתגוננות האזרחית מצדיקים זאת, רשאי הוא להורות, בהוראה כללית או מסוייגת או בהוראה למוסד פלוני, כי יותקן ויוחזק בו ציוד אחר, בין בנוסף לציוד המפורט בתוספת הרביעית, כולו או חלק ממנו, בין במקומו, והוא רשאי לקבוע בהוראה את פרטי הציוד ואת סוגיו; ניתנה הוראה כאמור חייב בעל המוסד לקיימה במועד שנקבע בה.

מיקום עמדת חילוץ ועזרה ראשונה

23. (א) ציוד החילוץ יותקן ויוחזק בצורת עמדות, ובלבד שבחצר המוסד תהיה לפחות עמדת חילוץ אחת; עמדת חילוץ תכלול לפחות יחידה אחת מסוגי ציוד החילוץ כמפורט בתוספת הרביעית.

(ב) ציוד החילוץ שבכל עמדה וציוד העזרה הראשונה יוחזקו בארון נעול, ככל שניתן להחזיקו בו, והציוד שלא ניתן להחזיקו כך יוחזק במחסן או במקום מתאים אחר שקיימת ממנו גישה ישירה למקום ההתקהלות.

(ג) המקומות שבהם יוחזק הציוד יסומנו בשילוט מתאים.

מוסד שהוא מפעל מוסדר

24. במוסד שהוא גם מפעל מוסדר יבוא הציוד שבעלו חייב להתקינו ולהחזיקו לפי פרק זה בנוסף לציוד שבעלו חייב להתקינו ולהחזיקו לפי פרק ב'.
פרק ו': הוראות כלליות

ציוד לפי חיקוק אחר

25. מפעל מוסדר או מוסד המחזיק לפי חיקוק אחר ציוד כאמור בתקנות אלה או כל חלק ממנו פטור מהחזיק אותו ציוד לפי תקנות אלה, אלא אם נקבעה בהן הוראה אחרת.

אי-תחולה

26. הוראות פרק ב' בדבר החובה להתקין ולהחזיק ציוד חילוץ וציוד כיבוי במפעל מוסדר וכן הוראות פרק ה' בדבר החובה להתקין ולהחזיק ציוד חילוץ במוסד - לא יחולו על מפעל מוסדר ועל מוסד שחלקם העיקרי אינו מצוי במבנה.

ביטול

27. תקנות ההתגוננות האזרחית (ציוד מפעלים ומוסדות, ציוד עובדיהם ואימונם), התשכ"ה-1965 - בטלות; אולם הוראה שניתנה על פיהן תעמוד בתקפה כל עוד לא ניתנה הוראה אחרת לגבי אותו ענין על פי תקנות אלה.

תחילה

28. תחילתן של תקנות אלה ארבעה חדשים מיום פרסומן ברשומות.

השם

29. לתקנות אלה ייקרא "תקנות ההתגוננות האזרחית (ציוד מפעלים ומוסדות ואימון עובדיהם)", התשל"ג-1973."

תוספת ראשונה
(תקנה 3)
ציוד חילוץ

מספר היחידות	סוג הציוד
1	סולם משען 380 ס"מ
1	דקר 90 ס"מ
1	דקר 210 ס"מ
1	פטיש 5 ק"ג עם ידית
1	חבל סיזל 12 מ"מ באורך 30 מ'
1	מספריים לחיתוך ברזל
1	משור לחיתוך ברזל

תוספת שניה
(תקנה 4)
ציוד עזרה ראשונה

מספר
העובדים

ז	ו	ה	ד	ג	ב	א	
1001	עד 751	עד 501	עד 251	עד 101	עד 51	עד 50	סוג הציוד
או יותר	1000	750	500	250	100		
18	12	10	6	4	2	1	אלונקה
36	24	20	12	8	4	2	שמיכת צמר
90	60	45	30	15	10	5	חבילת עזרה ראשונה לפי תקן משרד הבריאות
15	10	7	5	2	1	1	ילקוט חובש

חבילת עזרה ראשונה תכלול כל אלה :
 2 תחבושות אישיות קטנות, 3 פדים גזה, 3 משולשים, 3 סיכות בטחון, 2 אגדים.
 ילקוט חובש יכלול כל אלה :
 2 תחבושות בינוניות, 2 תחבושות נגד כוויות, 1 סד רשת, 1 זוג מספריים לעזרה ראשונה, 1 חוסם
 עורקים ניאופרן ארוך, 1 חוסם עורקים ניאופרן קצר.

תוספת שלישית
(תקנה 7)
ציוד כיבוי

(א) במפעל תעשייה כמשמעותו בחלק א' של התוספת לתקנות שירותי הכבאות :

מספר היחידות	סוג הציוד
2	גלגלון עם צינור 3/4" באורך 15 מ'
1	חבית מים של 200 ליטר
2	דלי מים
2	דלי חול
1	מחבת כיבוי
1	וו הריסה
1	מכוש או גרזן
1	את פלסים

(ב) במפעל תעשייה כמשמעותו בחלק ב' של התוספת לתקנות שירותי הכבאות :

4	מטפה אבקה של 6 ק"ג
2	מכוש או גרזן
2	את פלסים

(ג) במפעל תעשייה כמשמעותו בחלק ג' של התוספת לתקנות שירותי הכבאות :

8	מטפה אבקה של 6 ק"ג
4	מכוש או גרזן
4	את פלסים

תוספת רביעית
(תקנה 22)
1. ציוד חילוץ

מספר היחידות במוסד שנועד להתקהלות של יותר מ-500 איש	מספר היחידות במוסד שנועד להתקהלות של 101 איש או יותר ולא יותר מ-500 איש	סוג הציוד
3	2	סולם משען 380 ס"מ
3	2	דקר 90 ס"מ
3	2	דקר 210 ס"מ
3	2	פטיש 5 ק"ג עם ידית
3	2	חבל סיזל 12 מ"מ
		באורך 30 מ'
3	2	מספריים לחיתוך ברזל
3	2	משור לחיתוך ברזל

2. ציוד עזרה ראשונה

50	30	תחבושת אישית
10	5	אלונקה

תקנות ההתגוננות האזרחית (ערכות מגן), התשנ"א-1990

בתוקף סמכותי לפי סעיפים 19א, 20א, 22טו ו-22א לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951 (להלן - החוק), ובאישור ועדת החוץ והבטחון של הכנסת, אני מתקין תקנות אלה:

פרק א': פרשנות

הגדרות (תיקון התשנ"ד)

1. בתקנות אלה -
"ערכת מגן" - ציוד אישי לצרכי התגוננות אזרחית מפני חמרים והכולל פריטים אלה או חלק מהם;
(1) אמצעי להגנת דרכי הנשימה, הפנים או אברים אחרים של הגוף כפי שתקבע הרשות הממונה, לרבות מסנן מערכות ופריטים נלווים אחרים המוגדרים על ידי הרשות הממונה כחלק מערכת מגן;
(2) פריטים לטיפול בנפגעים או למניעת פגיעות כמפורט ברשימה שבתוספת הראשונה;
(3) אריזה מקרטון או מחומר אחר כפי שתקבע הרשות הממונה, שתשמש לאחסנת פריטי ערכת המגן או לנשיאתה;
(4) הוראות שימוש בפריטי הערכה;
"רשות ממונה" - מי שראש הגא מינהו רשות לענין תקנות אלה;
"פריטים אישיים" - שם, מען, תאריך לידה, פטירה או שינוי מצב משפחתי;
"תלויים" - קטין, מי שאינו מסוגל לדאוג לעצמו ומי שנתון דרך קבע להשגחתו של אחר;
"מחזיק" - מי שברשותו ערכת מגן לפי תקנות אלה;
"פקח" - חבר הגא שהוסמך לענין תקנות אלה לפי סעיף 9(א) לחוק.

פרק ב': חובת ההצטיידות

התייצבות לקבלת ערכת מגן (תיקון התשנ"ד)

2. (א) הרשות הממונה רשאית להודיע לכל אדם כי עליו לבוא ולהתייצב לשם קבלת ערכת מגן עבורו או עבור התלויים בו במקום ובמועד שהיא תקבע; ההודעה יכול שתהא בכתב, ערוכה כאישור לפי התוספת השניה, או שתהא בהודעה ברדיו ובשלושה עתונים יומיים, ששניים מהם בשפה העברית ואחד בשפה הערבית.
(ב) מי שקיבל הודעה כאמור בתקנת משנה (א), חייב להתייצב במקום ובמועד הנקובים בהודעה ולקבל לרשותו את ערכת המגן או ערכות המגן כמצויין בהודעה.

מיופה כוח

3. (א) נבצר מאדם להתייצב במקום ובמועד הנקובים בהודעה, רשאי הוא לייפות כוחו של אחר בכתב לקבל עבורו או עבור התלויים בו את ערכת המגן או ערכות המגן כמצויין בהודעה.
(ב) נבצר מאדם להתייצב במקום ובמועד הנקובים בהודעה, ואין באפשרותו ליפות כוחו של אחר לקבל עבורו את ערכת המגן או ערכות המגן כאמור בהודעה, יודיע על כך לרשות הממונה בתוך 14 ימים מיום קבלת ההודעה.

הודעה על פריטים שגויים

4. מי שקיבל הודעה כאמור בתקנה 2, והפריטים האישיים המופיעים בה לגביו או לגבי אחד או יותר מן התלויים בו שגויים, יודיע על כך לרשות הממונה, בתוך 14 ימים מיום קבלת ההודעה ולא יאוחר מן המועד המצויין בהודעה לקבלת ערכת המגן. (תיקון התשנ"ד)

פרק ב1: סוג ערכת המגן

מדידת ערכה (תיקון התשנ"ד)

4. (א) אדם שקיבל הודעה כאמור בתקנה 2, זכאי לקבל עבורו ועבור התלויים בו, ללא תשלום, ערכת מגן מסוג שיותאם לגילו ולמבנה ולגודל פניו של הזכאי, ולעניין זה רשאית הרשות הממונה לדרוש מכל אדם שהתייצב לקבלת ערכת מגן או לביקורת, כי ימדוד את ערכת המגן.
(ב) סברה הרשות כי אין ערכת המגן מתאימה לאדם שנמדדה לו, בשל מבנה או גודל פניו, יוזמן האדם למדידה נוספת במועד ובמקום שתקבע הרשות הממונה (להלן - תחנת מדידה).
(ג) נתברר לרשות הממונה לאחר מדידה בתחנת מדידה כי אין ערכת המגן אוטמת דיה מפני חדירת חומרים כימיים, זכאי האדם שמדד את הערכה כאמור, לקבל, ללא תשלום, מפורח.

ערכה לבעלי זקן (תיקונים : התשנ"ד, התשנ"ח)

44. (א) סברה הרשות כי תוצאות מדידת ערכת המגן לא היו אמינות בהיות האדם בעל זקן, תנהג בו הרשות כמפורט להלן :
- (1) הוכיח האדם כי הוא מגדל זקן כחלק מאורחות חייו או מדמותו, תונפק לו ערכת מגן המיועדת לבעלי זקנים ;
- (2) לא הוכח כאמור בפסקה (1), תונפק לאדם ערכת מגן לפי הערכה של גודל ומבנה פניו, עד שתתאפשר מדידת ערכת המגן ללא זקן.
- (ב) האמור בתקנת משנה (א) (1) יוכח בדרך של מתן הצהרה הערוכה לפי התוספת השביעית.

ערכה עם מפוח מטעמי בריאות (תיקון התשנ"ד)

44. (א) אדם שהוא או התלויים בו זקוקים לערכת מגן עם מפוח, מטעמי בריאות, יגיש בקשה על כך בכתב, בשני עותקים, לפי הטופס שבתוספת השמינית, לועדה של שלושה רופאים שמינה ראש הג"א ושקבע את היושב ראש שלה (להלן - ועדה רפואית).
- (ב) הוראות תקנה 9(ד) יחולו בשינויים המחוייבים, על סדרי הדיון בועדה הרפואית.

פרק ג': החזקת ערכות המגן והטיפול בהן

הדרכה והסברה

5. הרשות הממונה תתן לאזרחים מזמן לזמן הדרכה והסברה בענין החזקת ערכות מגן והשימוש בהן.

החזקה ואחסון של ערכות מגן

6. מחזיק יחזיק את ערכת המגן במצב תקין ושלם כפי שקיבלה ויאחסנה בתנאים נאותים, הכל בהתאם להנחיות הרשות הממונה (להלן - ההנחיות) וההוראות הקבועות שבתקנה 7.

הנחיות לשמירה על ערכת מגן

7. מחזיק ערכת מגן -
- (1) לא יפתח את ערכת המגן ולא יעשה בה כל שימוש אלא בהתאם להנחיות הרשות הממונה ;
  - (2) יחזיק את ערכת המגן במקום מוצל, יבש וקריר ;
  - (3) יאחסן את ערכת המגן במקום מוגן מפני ילדים ובעלי חיים ;
  - (4) יוציא את ערכת המגן ממקום האחסנה מדי שלושה חדשים לצורך אוורורה ובדיקת שלמות אריזתה.

נוק לערכת מגן והחלפתה (תיקון התשנ"ג)

8. (א) נפתחה ערכת המגן שלא לפי הוראות תקנה 7, התקלקלה, אבדה, נגנבה, או נפל בה פגם או מום (להלן - הנוק) יודיע על כך המחזיק לרשות הממונה בתוך 14 ימים מיום שנודע לו על הנוק.
- (ב) קיבלה הרשות הממונה הודעה כאמור בתקנת משנה (א) או שנודע לה בדרך אחרת על נוק, תדאג להחלפתה של ערכת המגן.
- (ג) נגרם לערכת מגן נזק מסיבות התלויות ברשות הממונה, תוחלף ערכת המגן ללא תשלום.
- (ד) לא הוכח לרשות הממונה האמור בתקנת משנה (ג), רשאית היא להתנות את החלפת ערכת המגן בתשלום בפועל בעד הנוק ; ערכה חלופית תונפק למחזיק לאחר שהמציא לרשות הממונה אישור תשלום על גבי טופס הערוך לפי התוספת החמישית. הוראה זו לא תחול על מחזיק שהמציא לרשות הממונה החלטה של ועדת הערר לפי תקנה 9 הפוטרת אותו מתשלום.
- (ה) גובה התשלום ייקבע על פי ערך הפריט הניזוק, לפי המחירון שבתוספת השלישית.

ערר (תיקון התשנ"ג)

9. (א) הרואה עצמו נפגע מהחלטת הרשות הממונה לחייבו בתשלום בעד החלפת ערכת מגן שניזוקה, רשאי, תוך שלושים ימים מיום שחוייב כאמור, לערור על החלטה, לפני ועדה של שלושה שמינה ראש הג"א, ושקבע את יושב הראש שלה.
- (ב) הערר יוגש לועדה בכתב, בשני עותקים, לפי הטופס שבתוספת השישית.
- (ג) הועדה רשאית לאשר את החלטת הרשות הממונה, לשנותה או לבטלה או להחליט החלטה אחרת במקומה.
- (ד) הועדה רשאית לזמן עדים מומחים לדיוניה או לבקש חוות דעת מומחים שתוגש לה בכתב.
- (ה) הועדה תנמק את החלטותיה.
- (ו) החלטות הועדה יתקבלו ברוב דעות, ובהעדר רוב, יכריע קולו של היושב ראש.
- (ז) החלטת הועדה תיערך בכתב, תיחתם בידי חבריה, והעתק החלטה יומצא לעורר בדואר רשום.

פיקוח וביקורת

10. (א) הרשות הממונה רשאית למנות פקחים מטעמה לשם עריכת ביקורת תקינות ערכות המגן שבידי המחזיקים.

(ב) אדם שנדרש בידי פקח להציג בפניו את ערכת המגן או ערכות המגן שבהחזקתו, לשם ביקורת כאמור בתקנת משנה (א), יפעל על פי הוראות הפקח. (ג) נדרש אדם להציג ערכת מגן כאמור בתקנת משנה (ב), רשאי הוא לבקש מהפקח להציג לפניו את כתב המינוי שלו.

התייצבות לביקורת ערכות מגן (תיקונים : התשנ"ג, התשס"ו)

11. (א) הרשות הממונה רשאית לדרוש מכל אדם שבהחזקתו ערכת מגן - (1) למסור את ערכת המגן שלו או של התלויים בו למי שהסמיכה לכך הרשות הממונה, לאחר שהציג לפניו הסמכה כאמור, שנערכה לפי התוספת התשיעית לשם בדיקת תקינותה של ערכת המגן, הטיפול בה, החלפתה, החזרתה כולה או חלקה, למדינה ; (2) לבוא ולהתייצב, במקום שתקבע הרשות הממונה, לשם בדיקת תקינותה של ערכת המגן, הטיפול בה, החזרתה, כולה או חלקה למדינה או לשם הדרכה בשימוש בה. (ב) דרישה כאמור בתקנת משנה (א) תינתן בהודעה הערוכה לפי התוספת הרביעית או בהודעה ברדיו ובשלושה עיתונים יומיים, שניים מהם בשפה העברית ואחד בשפה הערבית.

פרק ד' : הוצאת ערכות המגן מרשות המחזיק

ערכת מגן רכוש המדינה (תיקון התשנ"ג)

11א. ערכות מגן יישארו בבעלות המדינה גם לאחר מסירתן למחזיקים.

איסור העברת ערכת מגן

12. מי שקיבל ערכת מגן לפי תקנות אלה לא יעבירה לאחר, בין בתמורה ובין שלא בתמורה, שלא על פי תקנות אלה, אלא אם כן קיבל אישור בכתב לכך מאת הרשות הממונה.

החזרת ערכת מגן

13. נפטר מחזיק או הפסיק להיות תושב ישראל, תוחזר ערכת המגן לרשות הממונה בידי מי שמחזיק בערכה או בידי יורשיו, לפי הענין, אלא אם כן נתנה הרשות הממונה הוראה אחרת לענין זה.

פרק ה' : סמכויות הרשות הממונה

מרשם ערכות מגן

14. הרשות הממונה תנהל מרשם של מקבלי ערכות מגן שבו יפורטו שמו ומענו של כל מי שקיבל לידי, בין בעצמו ובין על ידי אחר, ערכת מגן ; הרישום יכלול פרטים שונים, לרבות מספר ערכות המגן שבהחזקת כל אדם, שמות התלויים בו וכן פרטים נוספים הכרוכים בביצוע תקנות אלה.

ביטול

15. תקנות ההתגוננות האזרחית (היטל ציוד אישי), התש"ל-1970 - בטלות.

תוספת ראשונה

(תקנה 1)

- (1) פריטים לטיפול בנפגעים :
מזרק אוטומטי נגד חמרי לחימה כימיים שהוא אחד מאלה :
  - (1) מזרק אטרופין (Atropine) -
    - א. ייעוד - האטרופין משהה את התפתחות תופעות ההרעלה של גז עצבים. הערה : פרט לזריקה נדרש טיפול רפואי נוסף ; ב. תיאור הפריט - המזרק בנוי בצורת שפופרת פלסטית גלילית שבה מאוחסן האטרופין ; ההזרקה מתבצעת אוטומטית (לפי הוראות ההפעלה המוצמדות למזרק) ; ג. מינון - קיימים שלושה סוגי מזרקים בהתאם למינון האטרופין שבהם :
      - מזרקי 0.5 מ"ג (לתינוקות) ;
      - מזרקי 1 מ"ג (לילדים ולקשישים) ;
      - מזרקי 2 מ"ג (למבוגרים).
    - (2) מזרקים משולבים -
      - מזרקי (T.A(T.M.B.4 + Atropine)
      - ומזרקי (T.A.B(T.M.B.4+ Atropine + Benactzine)
  - (2) פריטים לטיפול מונע :

פירידוסטיגמין (Pyridostigmine)/פירידוסטיגמין ברומיד -
א. ייעוד - פירידוסטיגמין מהווה קדם טיפול לפגיעה מזרחנים אורגניים (גז עצבים);
ב. תיאור - החומר מופיע כטבליות (גלולות), כסירופ או כאבקה, וניטל בבליעה לפי הוראות
השימוש הצמודות לאריזה; ג. מינון - כמצויין על גבי האריזה.

תוספות 2-9 הושמטו

תקנות ההתגוננות האזרחית (אותות אזעקה וארגעה), התשנ"ב-1992

בתוקף סמכותי לפי סעיף 27(ג)(10) לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951 (להלן - החוק), אני מתקין תקנות אלה:

הגדרה

1. בתקנות אלה, "אות" - אות אזעקה או אות ארגעה, לפי הענין, שקבע ראש הג"א לפי סעיף 2(ח) לחוק.

אות באמצעות צופר

2. תיאורו ומשמעותו של אות שניתן באמצעות צופר יובא לידיעת הציבור על ידי פרסום הודעה עליהם ברשומות בידי ראש הג"א, או על ידי פרסומם אחת לשנה לפחות, בשני עיתונים יומיים בשפה העברית ובעיתון יומי בשפה הערבית.

אות הניתן בהודעה

3. תיאורו ומשמעותו של אות שניתן באמצעות הודעה ברדיו או בטלוויזיה, יפורסמו ברדיו או בטלוויזיה, לפי הענין; הודעות אלה יינתנו בעברית, בערבית ובשפות אחרות הרווחות בציבור אשר יקבע, לענין זה, ראש הג"א.

הגבלות השימוש באותות

4. לא יושמע אות שתקנה 2 או 3 חלה עליו אלא לפי הוראת ראש הג"א או מי שהוא הסמיכו לכך, או על פי היתר, בכתב, שהוא נתן.

ביטול

5. תקנות ההתגוננות האזרחית (הגבלת השימוש באותות אזעקה וארגעה), התשל"ה-1975 - בטלות.

כ"א באדר ב' התשנ"ב (26 במרס 1992)
משה ארנס
שר הבטחון

תקנות ההתגוננות האזרחית (ציוד ושילוט במקלטים ובמחסים ציבוריים), התשמ"א-1981

בתוקף סמכותי לפי סעיפים 19(א) ו-27(ג) לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951 (להלן - החוק), אני מתקין, באישור ועדת החוץ והבטחון של הכנסת, תקנות אלה:

הגדרות

- בתקנות אלה -
  - "דירה" - חדר או מערכת חדרים או תאים, שנועדו לשמש יחידה שלמה ונפרדת למגורים;
  - "בית כסא כימי" - בית כסא עשוי חומר פלסטי, בעל מיכל המאכל שפכים באמצעות חומר כימי, לרבות חמש מנות אבקה;
  - "תחבושת אישית" - כרית צמר גפן, עטופה בגזה, גודל הכרית 9 ס"מ 15 ס"מ, מחובר אליה משני צדדיה אגד מפוצל ברוחב הכרית ובאורך 70 ס"מ לפחות, סטרילית, באריזה אטומה;
  - "תחבושת בינונית" - כרית צמר גפן, עטופה בגזה, גודל הכרית 18 ס"מ 18 ס"מ, מחוברים משני צדדיה שני אגדים, כל אחד ברוחב 6 ס"מ ובאורך 70 ס"מ לפחות, סטרילית, באריזה אטומה;
  - "תחבושת נגד כוויה (מטלין)" - עשויה בד כספי בגודל 60 ס"מ 80 ס"מ, עם 4 רצועות בצדדים, סטרילית, בעטיפה אטומה;
  - "אגד גזה" - עשוי לפי תקן ישראלי ת"י 997, אורך 3.6 מ', רוחב 6 ס"מ עד 7.5 ס"מ, עטוף בנייר דק;
  - "מרפד גזה" - עשוי מגזה בגודל 7.5 ס"מ 7.5 ס"מ, עם 12 שכבות, סטרילית, באריזה אטומה;
  - "משולש בדי" - עשוי בד גלמי שאורך צלעותיו 90 ס"מ 90 ס"מ 1.27 מ';
  - "סד עץ מרופד" - קרש עץ באורך 60 ס"מ, מרופד בצמר גפן ובד, עטוף בנילון;
  - "חוסם עורקים" - רצועת גומי או ניאופרן, באורך 2 מ' וברוחב 6.5 ס"מ;
  - "איספלנית" - גליל מבד דביק, ברוחב 2.5 ס"מ;
  - "מספרים לעזרה ראשונה" - עשויות פלדה נוקשה ומצופה ניקל;
  - "סיכת בטחון" - עשויה מתכת מצופה, לבנה, באורך 5 ס"מ;
  - "תרמיל לחבילה קטנה לעזרה ראשונה" - עשוי עטיפה פנימית מחומר פלסטי הנסגרת בכפתורים ועטיפה חיצונית הנסגרת הרמטית בחימום;
  - "תרמיל לעזרה ראשונה לחובש" - עשוי בד אברזין, בגודל 30 ס"מ 20 ס"מ 12 ס"מ, חלוקה פנימית לתאים, עם 2 רצועות לסגירה מהירה ורצועת נשיאה;
  - "מחבט כיבוי" - עם ידית עץ באורך 1.4 מ';
  - "את חפירה" - את עם ידית עץ באורך 80 ס"מ;
  - "דלי לחול ולמים" - דלי עשוי חומר פלסטי, גובה 25 ס"מ, קיבולת 8 ליטר;
  - "פנס מטלטל לאור מפזר (לוקס)" - פנס עם נורה בעלת אורך פעילות רצופה של לפחות 20 שעות בעוצמת אור סבירה ועם סוללה 6 וולט בעלת אורך פעילות רצופה של 7 שעות לפחות, שתישמר בתנאים סבירים במשך כשנה ללא שימוש;
  - "פנס זרקאור מיטלטל" - פנס עם נורה בעלת אורך פעילות רצופה של לפחות 100 שעות בעוצמת אור סבירה ועם סוללה של 6 וולט בעלת אורך פעילות רצופה של 7 שעות לפחות, שתישמר בתנאים סבירים במשך כשנה ללא שימוש;
  - "שק לאיסוף ולסילוק אשפה" - עשוי חומר פלסטי, בגודל 40 ס"מ 60 ס"מ;
  - "שק למילוי חולי" - למיגון כניסות ויציאות חירום ומכלי גז ודלק, עשוי יוטה או חומר פלסטי, בגודל 85 ס"מ 35 ס"מ;
  - "אלונקה" - אלונקה התואמת את התקן הישראלי ת"י 179;
  - "מכל מים" - עשוי מחומר פוליאתילן או פי.וי.סי. או פיברגלס.

ציוד למקלט לבית עד 4 דירות או מקלט ששטחו לא יותר מ-8 מ"ר ונועד לשמש מפעל

2. מקלט שנועד לשמש בית עד ארבע דירות או מקלט ששטחו לא יותר מ-8 מ"ר שנועד לשמש מפעל יצוייד בציוד כמפורט בתוספת הראשונה.

ציוד למקלט לבית עד 16 דירות או מקלט ששטחו עד 32 מ"ר ונועד לשמש מפעל

3. מקלט שנועד לשמש בית שבו למעלה מארבע דירות, אך לא יותר מ-16 דירות, או מקלט ששטחו למעלה מ-8 מ"ר, אך לא יותר מ-32 מ"ר, שנועד לשמש מפעל יצוייד בציוד כמפורט בתוספת השניה.

ציוד למקלט לבית עד 32 דירות או מקלט ששטחו 64 מ"ר ונועד לשמש מפעל
4. מקלט שנועד לשמש בית שבו למעלה מ-16 דירות, אך לא יותר מ-32 דירות, או מקלט ששטחו למעלה מ-32 מ"ר, אך לא יותר מ-64 מ"ר, שנועד לשמש מפעל יצוייד בציוד כמפורט בתוספת השלישית.

ציוד למקלט לבית מעל 32 דירות או 64 מ"ר
5. (א) מקלט שנועד לשמש בית שבו למעלה מ-32 דירות יצוייד בציוד נוסף כמפורט בתוספת השניה לכל 16 דירות שלמות; לענין זה - יתרת הדירות שלמעלה מ-9 ייחשבו כ-16 דירות שלמות.
(ב) מקלט ששטחו למעלה מ-64 מ"ר שנועד לשמש מפעל יצוייד בציוד כמפורט בתוספת השניה לכל 32 מ"ר משטח המקלט. לענין זה - מספר המטרים המרובעים האחרונים שלמעלה מ-16 ייחשבו ל-32 מ"ר שלמים.

מכל מים ושקי חול
6. עם הכרזת מצב הכן ימולא מכל המים במי שתיה, השקים ימולאו בחול, ויושמו בכניסות ויצאוות החירום.

בית כסא כימי
7. בית כסא כימי כאמור בתוספת השניה והשלישית יותקן במקלט רק אם אין בו בית כסא לפי תקנות ההתגוננות האזרחית (מפרטים לבניית מקלטים), התשל"א-1971.

אופן ההחזקה של הציוד
8. ציוד שיש להחזיקו לפי תקנות אלה, במקלט או מחוצה לו, יוחזק בארון או בארגז נעול, ככל שניתן להחזיקו בהם, או יוחזק בצורה נאותה אחרת, כדי לשמור עליו מנזק או אובדן, ובלבד שעם הכרזת מצב הכן תהיה אפשרות נוחה להשתמש בו.

שילוט
9. (א) ליד כל כניסה למקלט ציבורי או חיצוני וליד כל מחסה ציבורי יותקן שלט שעליו כתוב באותיות דפוס ברורות "מקלט", או "מחסה". האותיות יהיו בצבע שחור, על רקע לבן המחזיר אור, גובה כל אות יהיה 72 מ"מ ורחבה 50 מ"מ לפחות.
(ב) על השלט המותקן ליד הכניסה למקלט ציבורי או למחסה ציבורי יסומן חץ המורה על כיוון הכניסה.

ציוד במקלט ציבורי ומחסה ציבורי
10. מקלט ציבורי יצוייד לפי שטחו כאילו היה מקלט המשמש מפעל.

ציוד לפי חיקוק אחר
11. מי שחייב להחזיק לפי חיקוק אחר ציוד, כאמור בתקנות אלה, או חלק ממנו, פטור מלהחזיק אותו ציוד לפי תקנות אלה, אולם במצב הכן יועבר הציוד כולו למקלט.

תחילה
12. תחילתן של תקנות אלה 180 יום מיום פרסומן.
תוספת ראשונה
(תקנה 2)

1. חבילה קטנה לעזרה ראשונה המכילה:
  - 2 תחבושות אישיות;
  - 3 משולשים בד;
  - 3 מרפדי גזה;
  - 3 אגדי גזה;
  - 3 סיכות בטחון;
  - 1 תרמיל.
2. מכלי מי שתיה בקיבולת של 40 ליטר.
3. 20 שקים לאיסוף ולסילוק אשפה.
4. 15 שקים למילוי חול.
5. עמדת כיבוי אש הכוללת:
  - 1 מחבט כיבוי;
  - 1 את חפירה;
  - 2 דליים לחול ולמים.
6. 1 פנס מטלטל לאור מפזר (לוקס).
תוספת שניה

(תקנה 3)

1. תרמיל עזרה ראשונה לחובש המכיל:
  - 8 תחבושות אישיות ;
  - 2 תחבושות בינוניות ;
  - 2 תחבושות נגד כווייה (מטליון) ;
  - 10 משולשי בד ;
  - 20 מרפדי גזה ;
  - 1 סד עץ מרופד ;
  - 1 חוסם עורקים ;
  - 1 איספלנית ;
  - 3 אגדי גזה ;
  - 1 מספרים לעזרה ראשונה ;
  - 10 סיכות בטחון ;

1 תרמיל.

2. מכלי מי שתיה בקיבולת של 160 ליטר.
3. 1 בית כסא כימי.
4. 1 פנס זרקאור מטלטל.
5. 1 אלונקה.
6. 80 שקים לאיסוף ולסילוק אשפה.
7. 60 שקים למילוי חול.
8. 1 עמדת כיבוי אש, כמפורט בתוספת הראשונה.

תוספת שלישית

(תקנה 4)

1. 2 תרמילי עזרה ראשונה לחובש, כמפורט בתוספת השניה.
2. מכלי מים לשתיה בקיבולת של 320 ליטר.
3. 2 בתי כסא כימיים.
4. 2 פנסי זרקאור מטלטלים.
5. 2 אלונקות.
6. 160 שקים לאיסוף ולסילוק אשפה.
7. 120 שקים למילוי חול.
8. 2 עמדות כיבוי אש, כמפורט בתוספת הראשונה.

כ"א באדר ב' התשמ"א (27 במרס 1981)

מנחם בגין
שר הבטחון

אכרזת ההתגוננות האזרחית (תפקידים נדרשים בהגא), תשכ"ה-1964

בתוקף סמכותי לפי סעיף 7 לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951, אני מכריז לאמור:

תפקידים נדרשים בהגא

1. התפקידים בהגא המנויים להלן הם תפקידים נדרשים בהגא:

(1) פקחות, לרבות פקחות-בנין;	(14) הפעלת צופרים;
(2) סדרנות;	(15) עבודה משרדית;
(3) פינוי אוכלוסיה;	(16) שרברבות;
(4) הגשת סעד לנפגעים;	(17) עבודת מתכת;
(5) רישום ומתן אינפורמציה;	(18) חשמלאות;
(6) חילוץ נלכדים;	(19) הנדסת מכונות וחשמל;
(7) כיבוי דליקות;	(20) הנדסת בנין;
(8) הריסת בנינים;	(21) הנהלת עבודה בבנין;
(9) הגשת עזרה רפואית לנפגעים;	(22) עבודת בנין;
(10) סניטציה במקלטים;	(23) נגרות;
(11) טכנאות קשר;	(24) מכונאות;
(12) קשר, לרבות קשר קווי ואלחוטי;	(25) עבודה סוציאלית;
(13) נהגות;	(26) הפעלת ציור הנדסי.

ביטול

2. אכרזת ההתגוננות האזרחית (תפקידים נדרשים בהגא), התשי"ח-1958 - בטלה.

השם

3. לאכרזה זו ייקרא "אכרזת ההתגוננות האזרחית (תפקידים נדרשים בהגא), התשכ"ה-

1964".

ב' בחשון התשכ"ה (8 באוקטובר 1964)

לוי אשכול
שר הבטחון

אכרזת ההתגוננות האזרחית (תפקידים נדרשים חיוניים), תש"ל-1970

תפקידים נדרשים חיוניים

1. בתוקף סמכותי לפי סעיף 7 לחוק ההתגוננות האזרחית, תשי"א-1951, אני מכריז, באישור ועדת החוץ והבטחון של הכנסת, על התפקידים הנדרשים בהגא המנויים להלן, כעל תפקידים נדרשים חיוניים:

1. הפעלת ציוד הנדסי;
2. חילוץ נלכדים;
3. חשמלאות;
4. טכנאות קשר;
5. כיבוי דליקות;
6. מכונאות;
7. נהגות;
8. עזרה רפואית לנפגעים;
9. קשר, לרבות קשר קווי ואלחוטי.

השם

2. לאכרזה זו ייקרא "אכרזת ההתגוננות האזרחית (תפקידים נדרשים חיוניים), התש"ל-1970".

ו' באדר א' התש"ל (12 בפברואר 1970)
משה דיין
שר הבטחון

תקנות ההתגוננות האזרחית (התנהגות במקומות ציבוריים), התשי"ז-1956

בתוקף סמכותי לפי סעיף 27(ג) לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951, אני מתקין תקנות אלה:

הגדרות

1. בתקנות אלה -
"מקום ציבורי" - רחוב, לרבות כלי-רכב הנמצא ברחוב, בית-קפה, תיאטרון, בית-קולנוע או כל מקום אחר המשמש או המיועד לשמש כמקום-התקהלות לאנשים, וכן מקום שהותקן בו צופר;
"אות-אזעקה" - אות שנקבע על ידי הגא כאות-אזעקה;
"אות-ארגעה" - אות שנקבע על ידי הגא כאות-ארגעה;
"מקלט" - לרבות מקלט ציבורי או מחסה ציבורי;
"צופר" - לרבות כל כלי שבו אפשר להשמיע קול.

התנהגות במקום ציבורי (תיקון התשמ"ו)

2. מששמע אות-אזעקה, או בשעת התקפה, או אם ניתנה הוראה מטעם חבר הגא בתפקיד, חייב כל אדם שאינו בתפקיד הגא הנמצא במקום ציבורי, להיכנס מיד למקלט הקרוב ביותר למקום-הימצאו, ובאין מקלט בקרבתו - לכל בנין המצוי בקרבתו, ולא לצאת מהמקלט או מהבנין כל עוד לא ניתן אות-ארגעה או הוראה מטעם חבר הגא בתפקיד.

איסור התקהלות

3. (א) אסור להיקהל במקום ציבורי שנפגע בשעת התקפה.
(ב) משננקטו פעולות הגא במקום שנפגע כאמור, לא ישתתף אדם בפעולות-הצלה או בכל פעולה אחרת באותו מקום, אלא אם הורה על כך חבר הגא בתפקיד.

הפעלת צופר

4. לא יפעיל אדם צופר במקום ציבורי בתקופת קרבות או תמרוני הגא, אלא אם נקבעה הוראה על כך בכל דין ובהתאם לאותה הוראה או לשם מתן אות-אזעקה או אות-ארגעה בהתאם לסידורים שקבעו ראש הגא או מפקד-הגא מחוזי הנוגע בדבר.

השם

5. לתקנות אלה ייקרא "תקנות ההתגוננות האזרחית (התנהגות במקומות ציבוריים)", התשי"ז-1956."

כ"ד בחשון התשי"ז (29 באוקטובר 1956)
דוד בן-גוריון
שר הבטחון

תקנות ההתגוננות האזרחית (תעבורה בדרכים), תשי"ז-1956

בתוקף סמכותי לפי סעיף 27(ג) לחוק ההתגוננות האזרחית, תשי"א-1951, הנני מתקין תקנות אלה:

הגדרות

- בתקנות אלה -
"רכב" - כמשמעותו בסעיף 23 לפקודת התעבורה;
"תימרור", "רשות-תימרור מקומית", "רכב-בטחון", "דרך עירונית", "בעלי-חיים" - כמשמעותם בתקנות התעבורה (סדרי-תנועה), התשי"ג-1953; "אוטובוס ציבורי", "מונית" - כמשמעותם בתקנות התעבורה (שירותי-הולכה), התשי"ד-1954;
"שעות-איפול" - פרק הזמן שבין שקיעת השמש ובין זריחתה;
"מפקד-הגא מחוזי" - לרבות מי שהוסמך על ידו בכתב לגבי מחוז-הגא שהוא ממונה עליו;
"אות-אזעקה" - אות שנקבע על ידי הגא כאות-אזעקה;
"אות-ארגעה" - אות שנקבע על ידי הגא כאות-ארגעה.

שימוש בצופר

- לא יתקע אדם בצופר או במכשיר-אזהרה אחר שברכב המצוי בדרך עירונית, אלא למתן אות-אזהרה כדי למנוע סכנה קרובה שאין למנוע אותה באופן אחר, ובלבד שהצפירה לא תהיה דומה לאות-אזעקה או לאות-ארגעה.

הוראה בדבר שינוי תחנות

- מפקד-הגא מחוזי רשאי, לאחר התייעצות עם רשות-תימרור מקומית, ואם הוא משוכנע שהדבר דרוש לצרכי התגוננות אזרחית, להורות על שינוי התחנות של אוטובוסים ציבוריים או של מוניות.

הסדרי חניה בתחנות דלק

- מפקד-הגא מחוזי רשאי לקבוע הוראות בדבר סדרי חניית-רכב בתחנות-דלק.

איסור חניה

- (א) מפקד-הגא מחוזי רשאי, לאחר התייעצות עם רשות-תימרור מקומית, להורות בצו כי לא יעצור אדם רכב, לא יעמידנו ולא יחנהו באחד הרחובות המפורטים בצו, אלא לשם הורדת נוסעים או העלאתם, או פריקת מטען או הטענתו; ובלבד שמפקד-הגא מחוזי יהיה משוכנע שהצו דרוש לצרכי התגוננות אזרחית. (ב) לא יעצור, לא יעמיד ולא יחנה אדם רכב בדרך עירונית אלא אם המרחק מהרכב שלפניו ומאחוריו אינו פחות מחמישה מטרים.

הפסקת תנועת רכב

- בהישמע אות-אזעקה חייב הנוהג ברכב בדרך עירונית מיד לעצור את רכבו ולהעמידו כדין ולא להסיעו כל עוד לא ניתן אות-ארגעה או הוראה מטעם חבר-הגא בתפקיד.

מקומות אסורים בעצירה, עמידה וחניה

- בהישמע אות-אזעקה לא יעצור אדם רכב, לא יעמידנו, לא יחנהו ולא ישאירנו עומד, כולו או חלקו, פרט לשם מניעת תאונה מידית, בתחום שנים-עשר מטרים מכניסה לבסיס-הגא, מתקן צבאי, תחנת-משטרה, גשר, תחנת-חשמל, טרנספורמטור או מקלט ציבורי ובתחום עשרים וחמישה מטרים ממרכז הכניסה למקומות אלה בצד הרחוב שהוא מול הכניסה. הוראה זו תחול על אף כל הוראת-תימרור להכוונת התנועה והוראה בכל תקנה.

הפסקת תנועת בעלי חיים

- בהישמע אות-אזעקה, חייב אדם הנוהג בדרך עירונית בבעל-חיים, בין אם הוא רתום לרכב ובין אם לאו, לעצור מיד את בעל-החיים ולקשרו אל עצם קבוע ומחובר למקום, באופן שבעל-החיים לא יוכל לשוטט בדרך, ולא יתיר את בעל-החיים כל עוד לא ניתן אות-ארגעה או הוראה מטעם חבר-הגא בתפקיד.

הרחקת רכב מדרך

- (א) מצא שוטר או חבר-הגא בתפקיד רכב עומד או חונה בדרך, שלא בהתאם לתקנות אלה, או במקום שיש בו כדי להפריע לפעולות ההתגוננות האזרחית, רשאי הוא להורות את הנוהג או אדם אחר האחראי לרכב להרחיקו מאותו מקום.

(ב) סירב או נמנע הנוהג או האדם האחראי לרכב למלא אחרי ההוראה או לא נמצא אותה שעה באותו מקום, רשאי השוטר או חבר-הגא בתפקיד, מבלי לפטור בזה את הנוהג או את האדם האחראי לרכב מאחריות פלילית לפי תקנת-משנה (א) או לפי כל תקנה אחרת, להרחיק את הרכב בין בעצמו ובין על ידי אחרים.

ציוד רכב בכבל גרירה

10. לא ינהג אדם ברכב בנפח העולה על 3 טון, אלא אם אותו רכב מצויד בכבל-גרירה או באמצעי-גרירה אחר, שארכו אינו פחות משלושה מטרים.

הגבלת מהירות בשעות איפול

11. לא ינהג אדם בשעות האיפול ברכב, יהא סוג הרכב אשר יהא, בדרך עירונית במהירות העולה על 25 קילומטרים לשעה, ובדרך שאיננה דרך עירונית - במהירות העולה על 40 קילומטרים לשעה.

הגבלת השימוש בדרך

12. מפקד-הגא מחוזי רשאי לאסור או להגביל בצו, במודעה או בתמרור, את השימוש בדרך או בחלק הימנה, וכן את הכניסה אליה ואת היציאה ממנה, לרכב או לסוג מיוחד של רכב, להולכי-רגל או לבעלי-חיים או לקבוע תנאים שלפיהם יותר השימוש בדרך, ובלבד שמפקד-הגא מחוזי יהיה משוכנע שהדבר דרוש לצרכי התגוננות אזרחית.

זכות קדימה לרכב בשירות הגא

13. הוראות תקנה 59 לתקנות התעבורה (סדרי-תנועה), התשי"ג-1953, יחולו על רכב בשרות-הגא כאילו היה רכב-בטחון. "רכב בשירות-הגא", לענין תקנה זו, הוא רכב-הגא כשהוא נוסע בתפקיד, ופנס המותקן בחזיתו ומאחוריו מפיץ אור ירוק, או רכב כאמור המשמיע צלצול בפעמון.

כלי רכב שנהיגתו אסורה בשעות איפול

14. לא ינהג אדם בשעות האיפול רכב שרוחב-חוץ שלו עולה על שני מטרים וארבעים וארבעה סנטימטרים, אלא לפי היתר מאת ראש-הגא או מאת מי שהוסמך על ידיו לכך או לפי היתר מאת ראש מחלקת התנועה במטה הארצי של המשטרה או מאת מי שהוסמך לכך על ידיו. "רוחב-חוץ", לענין תקנה זו, הוא הרוחב שבין הקווים המקבילים העוברים דרך הנקודות הקיצוניות ביותר שבצלעי הרכב, למעט ראי הנהג.

צו, מודעה או הוראה

15. צו, מודעה או הוראה על פי תקנות אלה אפשר לתיתם על ידי פרסום בפומבי או על ידי הצגתם על פני הרחוב, הדרך, התחנה, תחנת-הדלק או על פני המקום האחר שעליו הם חלים.

הוראה כללית

16. תקנות אלה באות להוסיף ולא לגרוע מהוראות התקנות שהותקנו על פי פקודת התעבורה אלא אם נקבעה בתקנות אלה במפורש הוראה אחרת.

תחולה

17. תקנות אלה יחולו בשעת קרבות או תמרוני-הגא.

אי-תחולה

18. הוראות תקנות אלה אינן חלות על רכב-בטחון.

השם

19. לתקנות אלה ייקרא "תקנות ההתגוננות האזרחית (תעבורה בדרכים), תשי"ז-1956".

כ"ד בחשוון התשי"ז (29 באוקטובר 1956)
דוד בן-גוריון
שר הבטחון

תקנות ההתגוננות האזרחית (איפול), תשי"ז-1956

בתוקף סמכותי לפי סעיף 27(ג) לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951, אני מתקין תקנות אלה:

הגדרות

- בתקנות אלה -
"שעת האיפול" - פרק הזמן שבין שקיעת השמש ובין זריחתה;
"בנין" - כל מבנה קבוע או ארעי המשמש, או המיועד לשמש, כולו או מקצתו, מקום מגורים, עבודה או עסק, או להשהיית אנשים או בעלי חיים; "בעל בנין" - לרבות מי שמקבל, או זכאי לקבל, דמי שכירות מהבנין, בין בזכות עצמו ובין בתורת סוכן, נאמן או אפוטרופוס, או מי שהיה מקבל דמי שכירות מהבנין אילו היה מושכר, ולגבי בנין שיש עליו חוכר או חוכר משנה לתקופה העולה על 15 שנה - אותו חוכר או חוכר משנה; "חלון" או "דלת" - לרבות כל פתח בקירותיו החיצוניים או בגגו של בנין;
"העלאת אור" - לרבות הדלקת אש או כל פעולה אחרת הגורמת להפצת אור או ניצוצות;
"כלי רכב" - כל כלי הסעה או גרירה בדרך וכן כל מכונה או מיתקן המוסעים דרך כלל על גלגלים או על שרשראות;
"רכב מנועי" - כלי רכב המונע בכוח מיכני, לרבות -
(1) אופנוע, אף אם מחוברת אליו סירת אופנוע;
(2) תלת-אופנוע;
(3) אופניים ותלת-אופן אף אם הם מונעים במנוע-עזר;
"אוטובוס" - רכב מנועי המיועד לפי מבנהו להולכת 12 נוסעים או יותר, נוסף על נהגו;
"ימין" או "שמאל" לגבי כלי-רכב - צד ימין או צד שמאל ביחס לכיוון התנועה;
"ראש הגא" - לרבות מי שהוסמך על ידיו.

איסור להעלות אור בשעות האיפול

- לא יעלה אדם אור בשעות האיפול בשום מקום - חוץ מן המקומות שבהם הותר להעלות אור או בהתאם להוראות שנקבעו לכך - אלא אם ניתן לו היתר מיוחד מאת ראש הגא ובהתאם לתנאי ההיתר.

היתר שר הבטחון (תיקון התש"ד)

- על אף האמור בתקנות אלה רשאי שר הבטחון לתת היתר כללי להעלות אור בשעות האיפול, ורשאי הוא לקבוע תנאים או סייגים בהיתר כאמור.

איפול בנין

- לא יעלה אדם אור בתוך בנין בשעות האיפול אלא אם -
(1) כל חלון ודלת אופלו באופן שלא תבקע החוצה קרן אור, בין גלויה ובין מעוממת;
(2) כל מנורה בחדר המדרגות אופלה במעטה בלתי חדיר לאור, חוץ מפתחה כלפי מטה בקוטר שלא יעלה על 3 סנטימטר, ובלבד שהפתחה כוסתה בנייר כחול כהה וחדיר לאור, או נצבעה בצבע כחול כהה, סמיך וחדיר לאור; (3) בפתח המשמש כניסה לבנין או יציאה ממנו הותקן סידור מתאים, וילונות כפולים עשויים מחומר בלתי חדיר לאור, או שהותקן תא מיוחד המונע בקיעת אור החוצה בשעת כניסה ויציאה.

איפול פנסי רחוב

- לא יעלה אדם אור בפנסי-רחוב בשעות האיפול אלא אם -
(1) כל פנס-רחוב אופל במעטה בלתי-חדיר לאור, חוץ מפתחה כלפי מטה בקוטר שלא יעלה על 10 סנטימטר, ובלבד שהפתחה כוסתה בנייר כחול-כהה וחדיר לאור, או נצבעה בצבע כחול-כהה, סמיך וחדיר לאור; (2) כל פנסי הרחוב המשמשים לתאורה ציבורית קשורים במתג אחד או יותר, כפי שיקבע מפקד-הגא מחוזי הנוגע לדבר.

הפסקת רמזורים

- פעולת הרמזורים תופסק בשעות האיפול.

איפול רכב מנועי

- לא יעלה אדם אור ברכב מנועי בשעות האיפול אלא אם -

(1) פנסי החזית צבועים בשכבה עבה של צבע שחור או מכוסים בכל חומר אחר בלתי-חדיר לאור, חוץ מסדק לרוחב של פנס שארכו 80 מילימטר, רחבו 10 מילימטר, וקו העליון נמצא 60 מילימטר מעל לנקודה התחתית של זגוגית הפנס ולא פחות מ-10 מילימטר מתחת למרכז הזגוגית, והסדק צבוע בצבע כחול-בהיר וחדיר לאור; (2) הפנסים הצדדיים הקטנים צבועים בשכבה עבה של צבע שחור או מכוסים בכל חומר אחר בלתי-חדיר לאור, חוץ מפתחה בקוטר של 10 מילימטר במרכזו של כל פנס הצבועה בצבע כחול-בהיר וחדיר לאור; (3) כל האורות שבפנסים האחוריים כבויים, חוץ מהפנס האחורי השמאלי שהאור בו דולק, והפנס צבוע בשכבה עבה של צבע שחור ובמרכזו פתחה בקוטר של 5 מילימטר צבועה בצבע כחול-בהיר וחדיר לאור.

תוספת אור באיפול אוטובוס

7. באוטובוס מותר להוסיף על האמור בתקנה 6 פנס קטן צבוע בצבע כחול-בהיר, שקוטר פתחתו המוארת אינו עולה על 10 מילימטר, ליד מוכר הכרטיסים לשימוש בשעת מכירת הכרטיסים בלבד, ופנס כאמור ליד דלת היציאה בפנים האוטובוס לשימוש בשעת הורדת נוסעים בלבד.

איפול ברכב

8. לא יעלה אדם אור ברכב לא-מנועי בשעות האיפול אלא לפי כללים אלה:
(1) באופניים ובתלת-אופן יהיו כל הפנסים צבועים בשכבה עבה של צבע שחור או מכוסים בכל חומר אחר בלתי-חדיר לאור, חוץ מפתחה בקוטר של 10 מילימטר במרכזו של כל פנס הצבועה בצבע כחול-בהיר וחדיר לאור; (2) בעגלת-יד, בעגלה רתומה לבהמה וברכב לא-מנועי אחר יהיה הפנס צבוע בשכבה עבה של צבע שחור או מכוסה בכל חומר אחר בלתי-חדיר לאור, חוץ משתי פתחות בקוטר של 15 מילימטר כל אחת במרכזו של הפנס הצבועה בצבע כחול-בהיר וחדיר לאור, האחת בצד הקדמי של הפנס, והאחת בצד האחורי שלו; הפנס יותקן בגובה שלא למעלה מ-150 סנטימטר ולא למטה מ-50 סנטימטר מעל פני הקרקע.

איפול בכלי רכב שבשירות הגא

9. על כלי-רכב שבשירות הגא יחולו תקנות אלה, הכל לפי סוג כלי-הרכב, אלא שבחזיתו ובאחוריו יותקן, במרכזם, פנס קטן הנותן אור ירוק מבעד לפתחה שקטרה אינו עולה על 10 מילימטרים.

איפול אורות אחרים

10. כל פנסי-האורות האחרים בכלי-רכב, שיש להדליקם לפי כל דין ואינם מנויים בתקנות אלה, יהיו צבועים בשכבה עבה של צבע שחור ובמרכזם פתחה בקוטר של 5 מילימטרים צבוע בצבע כחול-בהיר וחדיר לאור.

צביעת כלי רכב

11. (א) לא ינהג אדם כלי-רכב בשעות האיפול אלא אם נצבע מסביב למרכבו, סמוך ככל האפשר לחלקו התחתון של המרכב, בפס לבן, אפקי, בלתי-מרוסק, שרחבו 6 סנטימטר לפחות.
(ב) ברכב מנועי, פרט לאופנוע, תיעשה הצביעה כאמור על פני קצות הכנפים, לאורך המדרכים, ובאין מדרכים - לאורך החלק התחתון של המרכב, וכן לאורך הפגושות הקדמיים והאחוריים, ובאין פגושות - על חלקו הקדמי והאחורי של המרכב.
(ג) באופנוע תיעשה הצביעה, כאמור, על פני קצות הכנפיים.

סמכויות חבר הגא או שוטר

12. (א) כלי-רכב שלא נתקיימה בו הוראה מהוראות תקנות 6 עד 11 רשאי חבר הגא בתפקיד או שוטר להורות לנוהג בכלי-הרכב או לאחראי לו להפסיק את הנסיעה בכלי הרכב ורשאי הוא - אם יראה צורך בכך - להעבירו למוסד קרוב או למקום-משתמר אחר.
(ב) הוראה זו אינה גורעת מאחריותו של נוהג כלי-הרכב לפי כל תקנה אחרת.

תחולה

13. תקנות אלה יחולו:
(1) לגבי בנין - על המחזיק בו;
(2) לגבי חדר-מדרגות או חלק אחר של בנין שאינו נמצא ברשות המחזיק - על בעל הבנין;
(3) לגבי פנס-רחוב - על האדם ועל הרשות המקומית או הרשות האחרת האחראים להחזקת הפנס;
(4) לגבי רכב - על בעליו, על הנוהג בו ועל המחזיק בו.

עונשין

14. מי שעבר על הוראה מהוראות תקנות אלה או שהתרשל במילויין, דינו - מאסר שלושה חדשים או קנס - 75 לירות או שני הענשים כאחד ; ואם נעברה העבירה בתקופת-קרבות, דינו - מאסר שנה או קנס - 300 לירות או שני הענשים כאחד.

השם
15. לתקנות אלה ייקרא "תקנות ההתגוננות האזרחית (איפול), התשי"ז-1956".

כ"ד בחשוון התשי"ז (29 באוקטובר 1956)
דוד בן-גוריון
שר הבטחון

תקנות ההתגוננות האזרחית (הגנה על השמשות), תשי"ז-1956

בתוקף סמכותי לפי סעיף 27(ג) לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951, אני מתקין תקנות אלה:

הגדרות (תיקון התשנ"ד)

- בתקנות אלה -
"בנין" - כל מבנה קבע או ארעי, המשמש או המיועד לשמש, כולו או מקצתו, מקום מגורים, עבודה, עסק, או לשהיית אנשים או בעלי-חיים, לרבות מיתקן המשמש או המיועד לשמש לצורך תצוגה או פרסומת ושנקבעה בו שמשה, בין שהמיתקן מחובר לבנין ובין שאינו מחובר אליו; "בעל בנין" - לרבות מי שמקבל או זכאי לקבל דמי שכירות מהבנין בין בזכות עצמו ובין בתורת סוכן, נאמן או אפוטרופוס, או מי שהיה מקבל דמי שכירות מהבנין אילו היה מושכר, ולגבי בנין שיש עליו חוכר או חוכר-משנה לתקופה העולה על 15 שנה - אותו חוכר או חוכר-משנה; "וילון הדף" - וילון עשוי בד המונע חדירת רסיסים, מסוג שאישר ראש הג"א או מי שהוא הסמיכו לכך. "חלון" או "דלת" - כל פתח בקירותיו החיצוניים או בגגו של בנין.

חובת הגנה על שמשות

- (א) המחזיק בבנין או בחלק מבנין חייב להגן על השמשות שבחלונות ובדלתות של אותו בנין, בהתאם להוראות תקנות אלה.
(ב) שמשות שבחדר המדרגות, או שבחלק אחר של הבנין שאינו ברשות המחזיק, חובת הגנתן חלה על בעל הבנין.

דרכי ההגנה (תיקון התשנ"ד)

- שמשות יוגנו באחת מדרכים אלה:
(1) על כל שטח השמשה, תודבק מצדה הפנימי:
(א) יריעת פוליאסטר דביקה מאליה בעובי של 100 מיקרון לפחות;
או
(ב) יריעת פוליפרופילן דביקה מאליה בעובי של 60 מיקרון לפחות;
(2) על כל שטח השמשה, מצדה החיצוני ומצדה הפנימי, יודבקו שתי וערב, סרטים דביקים מפוליפרופילן בעובי של 30 מיקרון וברוחב של 5 ס"מ לפחות, באופן שתהיה חפיפה של 4 מ"מ על הרצועות; (3) מצדו הפנימי של החלון יותקן וילון הדף שיחובר לקיר שמעל ומתחת לחלון לפי הוראות ראש הג"א או מי שהוא הסמיכו לכך.

החלפת שמשות זכוכית באחרות (תיקון התשנ"ד)

- במקום הגנה על שמשות כאמור בתקנה 3, יכול שיוחלפו השמשות באחרות מחומר שאינו זכוכית, ושאושר לכך בידי ראש הג"א או מי שהוא הסמיכו לכך.

היתר (תיקון התשל"ד)

- 4א. (א) שר הבטחון רשאי לתת היתר כללי וראש הגא רשאי לתת היתר מיוחד, שעל פיהם מותר לא להגן על שמשות לפי תקנות אלה, כולן או מקצתן.
(ב) בהיתר כאמור יכול שייקבעו סייגים או תנאים.

עונשין

5. מי שעבר על הוראה מהוראות תקנות אלה או שהתחיל במילויין, דינו - מאסר 3 חדשים או קנס - 75 לירות או שני הענשים כאחד, ואם נעברה העבירה בתקופת קרבות, דינו - מאסר שנה או קנס - 300 לירות או שני הענשים כאחד.

השם

6. לתקנות אלה ייקרא "תקנות ההתגוננות האזרחית (הגנה על השמשות), התשי"ז-1956".

כ"ד בחשוון התשי"ז (29 באוקטובר 1956)

דוד בן-גוריון

שר הבטחון

תקנות ההתגוננות האזרחית (תנאים להתקנת מיתקנים ושימוש בהם), תשכ"ה-1965

בתוקף סמכותי לפי הסעיפים 9 ו-27(ג) לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951, הנני מתקין תקנות אלה:

הגדרות

1. בתקנות אלה -

"מיתקנים נוספים" - צופרים, מיתקני-קשר ומיתקני-כוח שראש-הגא מוסמך להתקנם במקרקעין ולהפעילם לצרכי ההתגוננות האזרחית; "מיתקנים קיימים" - מיתקני-קשר או מיתקני-כוח הקיימים במקרקעין, שראש-הגא מוסמך להשתמש בהם לצרכי ההתגוננות האזרחית; "ראש-הגא" - לרבות מי שהוסמך לכך על ידיו בכתב.

תנאים להתקנת מיתקנים נוספים

2. ראש-הגא לא יתקין ולא יפעיל מיתקנים נוספים במקרקעין אלא אם נתקיימו אלה:
(1) ניתנה למחזיק במקרקעין הודעה מוקדמת של שבועיים ימים לפחות;
(2) הם הותקנו באותו חלק במקרקעין שאינו משמש למגורים.

תנאים לשימוש במיתקנים קיימים

3. ראש-הגא לא ישתמש במיתקנים קיימים שבמקרקעין אלא אם נתקיימו אלה:
(1) ניתנה למחזיק במקרקעין הודעה מוקדמת של יום אחד לפחות;
(2) הותקנו באותם מקרקעין מיתקנים נוספים;
(3) זכות השימוש במיתקנים הקיימים של המחזיק במקרקעין לא תיפגע במידה העולה על זו שהיא, לדעת ראש-הגא, הכרחית בנסיבות המקרה.

ביטול הודעה מוקדמת

4. הוכרז על מצב הכן בהתגוננות האזרחית, על פי סעיף 21 לחוק, לא יהיה צורך במתן הודעה מוקדמת כאמור בתקנות (1)2 ו-3(1).

תא מסביב למיתקן נוסף

5. מותר לבנות תא מסביב למיתקן נוסף אם, לדעת ראש-הגא, יש בבנייתו כדי להבטיח פעולה תקינה של המיתקן, שימוש יעיל בו, או מניעת טיפול בו על ידי מי שאינו מוסמך לכך.

מסירת פרטים

6. ראש-הגא רשאי לדרוש מכל אדם שימסור לו פרטים על המקרקעין שבהם הוא מחזיק, או על כל חלק מהם, או על המיתקנים הקיימים שהוא משתמש או זכאי להשתמש בהם, אם ראש-הגא סבור שבפרטים כאמור יש כדי לסייע לאיתור המקום המתאים ביותר להתקנת המיתקנים הנוספים או כדי לאפשר את השימוש במיתקנים קיימים.

איסור הפרעה

7. (א) התקין ראש-הגא מיתקנים נוספים, לא יפעילם אדם, לא יפגע בפעולתם התקינה או בשימוש יעיל בהם, לא יעבירם, יסלקם או יסירם אלא ברשות ראש-הגא. (ב) השתמש ראש-הגא במיתקנים קיימים, לא יפגע אדם בפעולתם התקינה, בשימוש יעיל בהם, לא יעבירם, יסלקם או יסירם אלא ברשות ראש-הגא, וכן לא ישתמש בהם כך שתיפגע על ידי כך זכות השימוש על ידי ראש-הגא.

הסרת המיתקנים הנוספים או הפסקת השימוש במיתקנים קיימים

8. ראש-הגא יסיר את המיתקנים הנוספים או יפסיק את השימוש במיתקנים הקיימים אם, לדעתו, אין עוד צורך בהפעלת המיתקנים הנוספים או להשתמש במיתקנים הקיימים.

השם

9. לתקנות אלה ייקרא "תקנות ההתגוננות האזרחית (תנאים להתקנת מיתקנים ושימוש בהם), התשכ"ה-1965".